

CĂLĂUZA BIBLIOTECARULUI

GĂLAUZA BIBLIOTECARULUI

PUBLICAȚIE A COMITETULUI DE STAT PENTRU CULTURĂ ȘI ARTĂ

★
S
U
M
A
R
U
L
★

Mai mult loc cărților în manifestările de masă 513

BIBLIOTECONOMIE, BIBLIOGRAFIE, DOCUMENTARE

- I. KARA : *Fondul de manuscrise și cărți vechi al Bibliotecii regionale Iași* 519
Ilie STANCIU : *O problemă actuală — lectura tineretului* 521
Barbu THEODORESCU : „*Biblioteca Romana din Paris*” 526
Ion MATEI : *Literatura orientală în România* 528
M. ZAMATIU : *N. Georgescu-Tistu — un animator al bibliologiei românești* 533
Ion COLAN : *N. Georgescu-Tistu — Aduceri aminte* — 536

COPIILUL ȘI CARTEA

- Cecilia NEDELUCU : *Preocupare permanentă pentru răspindirea presei în rindul tineretului școlar* 538
— *La vîrsta primelor descoperiri (Foto-montaj)* 540
B. ANCA : *Din nou, septembrie... (raid-anchetă)* 542

ACTUALITATEA ÎN BIBLIOTECI

- *Aniversarea marii sărbători (B. Ion : În regiunea Suceava — un concurs de mare amploare. Vera Balmus, Ana Radu : În regiunea Argeș — acțiuni interesante)*
— *Cartea în satul socialist. Insemnări de la analiza primei etape a concursului bienal (Ion Beldeanu : În raionul Dorohoi ; Liza Stroia : În raionul Moldova Nouă ; Maria Vaida : În raionul Ploiești ; Elvira Deac : În raionul Zalău)* 548
— *Profil pe o carte* 551
— *Bucuria ficcării zile* 552
Nicolae RAUȘ : *Bibliotecarii și... „amănuntele”* 553
Maria TURCU ; Andu PETCU : *Consfătuire pe teme de informare și propagandă tehnică* 556
Nicos GAIDAGIS : *Insemnări din Cartea de aur a Bibliotecii centrale universitare „M. Eminescu” din Iași* 557
Ne scriu corespondenții 559

SFATURI PRACTICE

- Coșca CREȚU : *Cum putem păstra în bune condiții colecțiile de reviste* 561

CĂRȚI, REVISTE DE SPECIALITATE

- Dinu A. DUMITRESCU : *O bibliografie a bibliografiilor de tipări-turi apărute în secolul al XVI-lea* 563
Simona NISTOR : *Biblioteca națională a Indiei* 564

BIBLIOTECI DE PESTE HOTARE

- Din activitatea bibliotecilor sovietice* 566
Dan BUGEANU : *Bibliotecile din R. S. F. Iugoslavia* 567

★

- Recenzii : (Vianu, Tudor. *Arghezi, poet al omului. Mihale, Aurel. Podul de Aur* ; Seghers, Anna. *Morții rămîn tineri* ; Chaucer, Geoffrey. *Povestirile din Canterbury* ; Davidson, Basil. *Redescoperirea Africii vechi*) 571
Calendar 576

ANUL XVII
nr. 9

SEPTEMBRIE
1964

41 000

● REDACȚIA : Str. BIS. AMZEI 5-7 — Buc

MAI MULT LOC CĂRȚILOR ÎN MANIFESTĂRILE DE MASĂ

A stăzi, în țara noastră, echivalența *carte-cultură* este absolută. Fără îndoială, nu orice fel de carte, ci numai aceea în care găsim — după cum spunea Mihail Sadoveanu — puterea care mișcă umanitatea înainte în progresul ei necontenit. Asemenea cărți se popularizează prin toate mijloacele, deoarece ele ne dau o imagine reală a vieții și lansează patetice apeluri la acțiune, dându-ne totodată răspunsuri la întrebările fundamentale, încredere și optimism. Cititorul de astăzi iubește astfel de cărți. Făuritorul vieții noi, constructorul socialismului știe bine că la baza fiecăreia din victoriile pe care, îndrumat de partid, le-a obținut, se află și substanța activă a unei cărți, fervoarea unui exemplu de eroism, mesajul mobilizator al muncii creatoare. Acest cititor se dăruie cărților bune în orele de lectură, meditează asupra lor, revine la ele ca la o sursă de putere deoarece cărțile poartă prin fața ochilor săi acea oglindă cristalină în apele căreia vede răsfrîntă imaginea noastră de astăzi și cum vom fi în viitor.

În această lumină este de la sine înțeles că nu se preocupesc mijloacele materiale și intelectuale pentru organizarea acțiunilor de masă privind cartea. Bibliotecile noastre închegate într-un organism bine definit și cu o pondere din ce în ce mai mare, prin ramificațiile lor, asemenea unui vast sistem de circulație, pulsează cartea pînă în satele cele mai îndepărtate prin acțiuni de o mare diversitate, care merg de la concursul „Iubiți cartea”, întâlniri cu scriitorii, simpozioane, convorbiri cu eroii cărților, montaje literare, recenzii, pînă la lecturile în colectiv, care au loc, seara tîrziu, cînd frunțile se șterg de eforturile zilei și par mai înalte sub lumina slovelor.

Dar pentru ca asemenea acțiuni de popularizare a cărților să-și atingă scopul, ele trebuie să fie organizate temeinic, cu înțelegere și pasiune. Ele nici nu se pot improviza, dar nici nu trebuie să se transforme într-un scop în sine, căci atunci, eforturile devin sterile, nu mai au obiect. Deci, în primul rînd

MAI MULTĂ EXIGENȚĂ

Pentru ca acțiunile de popularizare a cărții să aibă o bază de plecare cît mai certă, serviciile metodicobibliografice de la bibliotecile regionale, precum și unele biblioteci raionale, elaborează diferite materiale metodice, montaje, texte dramatizate, procese literare care se publică în Buletinele informative permanente ce se difuzează atît pe rețeaua regională cît și interregională. În marea lor majoritate, aceste texte, se înscriu pe linia exigenței ele atingîndu-și obiectivul principal: propaganda cărții. Sprijinindu-se pe o bibliografie cît mai completă, avînd clar conturată tematica pe care și-au ales-o, autorii unor asemenea texte reușesc să transmită mesajul cărților prezentate, să dea contur tipologic eroilor pentru ca aceștia să coboare dintre file, în sală, printre oameni, ba, mai mult, să meargă împreună cu ei, acasă sau la locul lor de muncă, să le

dea sfaturi, căutându-le apropierea, prietenia. După astfel de manifestări de masă, numărul cititorilor sporește, pe fișele lor de lectură se înscriu imediat noile titluri și în limbajul curent apar numele eroilor din aceste cărți ca niște cunoștințe firești.

Succesul unor asemenea manifestări este determinat de modul cum sint redactate textele — și bineînțeles și de concretizarea acestora în acțiunile de masă, de fluența expunerii, de expresivitatea unui montaj, a recitărilor (dacă este vorba de un montaj liric), a dialogurilor (în cazul unei dramatizări), de dinamica ideilor (în cazul convorbirii cu eroii cărților). Stilul în care sint redactate textele pentru propaganda cărții are o mare importanță. O bună parte dintre autori folosesc un stil poetic, cald, dar fără a se rătăci prin meandre cu stufuri metaforice atît de întinse, încît ideea centrală să se piardă. Ei nu vor să fie nici poeți, nici dramaturgi și cu atît mai puțin regizori plini de fantezie, ci numai slujitori entuziaști ai cărții, dorind să transmită din pasiunea lor și altora pentru ca neîntîrziat, comorile aflate în paginile unei cărți să devină un bun al tuturor.

Dar, în textele publicate în Buletinele informative sint și unele care se abat de la criteriile ce trebuie să stea la baza manifestărilor de masă cu cartea, uneori uitîndu-se însuși obiectivul principal: cartea. Am constatat aici o tendință spre teatralitate, de transformare a manifestărilor de masă cu cartea în spectacole care necesită mișcare în scenă, montări complexe, intervenții regizorale, costume, machiaj, ș.a. Cartea aproape că nu-și mai găsește locul. Este, desigur, numai o tendință și o subliniem ca atare pentru ca în textele ce se vor elabora de serviciile metodico-bibliografice de la bibliotecile regionale să se țină seama de obiectivul principal, care nu trebuie adumbrît de nimic.

Atunci cînd cartea cu mesajul ei sint în prim plan, se obțin rezultate foarte bine conturate. O discuție cu eroii cărții *N-a fost în zadar* de Al. Șiperco, a pregătit Biblioteca regională „V. A. Urechea” din Galați, pe baza unui text redactat de Biblioteca regională din Crișana.

Cu toate că materialul este gîndit în spiritul unei dramatizări care să stea la baza unui spectacol, pătrunde în fondul de idei pe care-l vehiculează romanul, personajele aduse în fața cititorilor se caracterizează bine, iar încercarea — pozitivă — de a se lega substanța epică a cărții de experiența celor care participă la discuție, cu toate că putea fi mai substanțială, poate să ofere organizatorilor fructuoase perspective. Este foarte bine că în eroii cărții se văd niște prieteni care influențează dezvoltarea personalității cititorilor, le schimbă normele etice. Dacă fuziunea ar fi mai organică, materialul ar fi cîștigat. În ansamblu este însă bun. Ar fi fost utilă — credem — introducerea unui dialog între Andrei Raicu — eroul din *N-a fost în zadar* și Andrei Sabin eroul din romanul *Străinul* de Titus Popovici, amîndoi trecînd prin experiența de viață care-i apropie, ambii trăind cu ardoare și dăruindu-se cu pasiune căutării adevărului epocii lor.

Este numai o sugestie, dar nu pentru spectaculozitate, ci pentru lărgirea orizontului discuțiilor.

O asemenea lărgire de sferă se impunea și la montajul *Învățătorul-intelectual al satului* la care iau parte eroii din *Apostol* de Cezar Petrescu, *Drum deschis* și *Învățătorii* de Șerban Nedelcu, *Setea* de Titus Popovici și *Însemnările unui învățător* de Ștefan Luca. Materialul redactat de Mircea Ionescu, bibliograf-principal la Biblioteca regională Galați, satisface din punct de vedere al scopului, mai cu seamă că nu merge pe linia teatralității cu orice preț, ci, cu sobrietate, se definesc tipologiile umane și se realizează un climat favorabil pentru înțelegerea cărților prezentate. Deși orizontul personajelor este restrîns — dat fiind posibilitatea de cuprindere a dezbaterilor, modul cum sint aduse în fața publicului trezește mult interes.

Tot serviciul metodico-bibliografic al Bibliotecii regionale Galați a elaborat și textul unui proces literar după romanul *Nebunul din Brent* de Chiril Tricolici, în care am aflat aceleași calități literare, stil cursiv, caractere bine definite, grija de a nu rupe substanța cărții în secvențe care nu se mai pot suda.

Textul acestui proces literar este precedat de o scrisoare metodică unde se subliniază necesitatea organizării unor expoziții de cărți și fotomontaje care să cuprindă aspecte din lupta oamenilor muncii din lumea întreagă pentru pace, iar comitetele de redacție de pe lîngă stațiile de radioficare să elaboreze texte de popularizare a acestei acțiuni. Scrisoarea metodică mai subliniază inițiativa creatoare a bibliotecarilor. Subliniind că „îndrumările sînt doar orientative, deoarece în organizarea manifestării trebuie să aibă un rol deosebit fantezia celor care o pregătesc”, scrisoarea metodică face apel la valorificarea resurselor interne de la fiecare bibliotecă, insistă pentru antrenarea forțelor intelectuale locale. Pe linia acestei exigențe

active, stimulative cred că trebuie mers, dar nu se poate absolutiza deoarece nu la fiecare bibliotecă sâtească sau sindicală funcționează cadre înzestrate cu o asemenea fantezie artistică selectivă. Trebuie să se stimuleze pe cât este cu putință inițiativa fiecărei biblioteci, ca plecând de la anumite texte elaborate de serviciile metodice, să lărgească sfera și să adapteze materialele la specificul și necesitățile locale. Să nu se mulțumească doar cu prezentarea de texte gata elaborate, mai cu seamă atunci când asemenea texte nu depășesc cadrul unui manual școlar. Așa sînt, de exemplu, cele două medalioane literare închinat lui Cezar Boliac și Camil Petrescu de Biblioteca regională Bacău. Un serviciu metodico-bibliografic nu poate să omită tocmai cărțile care s-au scris, studiile critice care au fixat profilul scriitorilor respectivi în epocă, nu pot să răci imaginea, pe care cititorii și-o fac despre un scriitor, tocmai de laturile sale esențiale. Și prezentarea dramatică a romanului *Statuile nu rid niciodată* de Francisc Munteanu, pregătită tot de serviciul metodico-bibliografic al Bibliotecii regionale Bacău, suferă de lacune, cu toate că este cursivă și trezește interes. Faptul că dramatizarea nu se organizează în jurul unor idei majore din roman, iar comentariul care vrea să dea unitate scenelor tinde să devină melodramatic, scade din eficiența propagandistică a manifestării.

Pentru momentele dramatizate nu s-au selectat capitolele cele mai bogate în semnificații și — *summa summarum* — nu se relevă fondul de idei principale pe care scriitorul își axează romanul.

Alteori se pleacă de la premiza unor

ACȚIUNI DE MARE AMPLOARE

Biblioteca regională din Banat a întocmit un montaj literar-muzical intitulat *Omăgiu partidului*, menit să stea la baza unei acțiuni de mare amploare, a unui „spectacol complex” care să utilizeze toate mijloacele tehnico-regizorale care stau astăzi la îndemîna creatorilor de spectacole artistice.

Nu este nimic rău în faptul că textul este elaborat în așa fel ca să poată sta la baza unei acțiuni de mare amploare, ba ar putea fi chiar foarte bine, dacă toate fasciculele de lumină, proiecțiile cinematografice și celelalte intervenții ar fi urmărit cartea și ar fi contribuit la conturarea mai pregnantă a personalității scriitorilor, pe cărțile cărora se sprijină montajul. Dar pe parcursul textului nu se face nici o mențiune la poezii din ale căror versuri se citează, nu se relevă ideile directoare ale literaturii noastre contemporane, mesajul ei, lăsîndu-se impresia că întregul text ar aparține exclusiv autorilor montajului, impresie care se accentuează și datorită faptului că s-a ales forma versificată pentru textul de legătură între diferitele secvențe ale montajului respectiv. Este lăudabil desigur că respectivii autori iubesc poezia și o cultivă în acest fel, dar ne întrebăm, de ce atunci cînd lirica noastră contemporană oferă exemple de o mare strălucire, cu un puternic caracter agitat, se face apel la o muză generoasă dar mai puțin exigentă care ne dă probe poetice de genul acesta :

Dacă noi șantiere pe-ntinsuri
hohotesc de ciocane...

Este greu de imaginat asemenea șantiere care „hohotesc de ciocane” ca și libertatea care înseamnă :

...sfărîmate țarcuri
de sîrmă ghimpată, de bici și de jug
de trupuri strivite și arse pe rug etc... etc.

Știm bine, poetul dispune de multe drepturi în privința atitudinii sale față de limbă — și un propagandist al cărții știe, de asemenea, foarte bine acest lucru — el poate da o nouă strălucire unui cuvînt vechi pe care l-a scos din cine știe ce bucoavnă, ba chiar are obligația să îște „frumuseți și prețuri noi”, dar nu are dreptul să așeze cuvînt lingă cuvînt fără nici un sens logic. Arhitectura unei construcții poetice este foarte severă. Ea trebuie să reziste de parcă ar fi turnată din beton armat, să nu poți scoate un singur cuvînt din articulațiile frazei fără a nu pune în pericol totul. Cuvîntul — unicul — care exprimă adevărul este cel pe care poetul îl ia pentru veșmintul gândirii sale. Dar cu „țarcuri... de jug și de bici și de trupuri

arse pe rug" nu se poate. Trupurile arse pe rug sînt cenușă, cu ori cîtă îngăduință am fi dotați unii dintre noi nu ne putem acorda cu autorul unor astfel de versuri.

Cu toate aceste carențe formale, care nu afectează substanța montajului *Omagiu partidului*, acesta ar fi putut deveni o adevărată *Cîntare a Romîniei socialiste* deoarece premise în poezia noastră nouă sînt destule, dacă autorii ar fi avut viziunea mărețelor transformări care au avut loc în țara noastră în urcușul impetuos, al celor 20 de trepte. Ei, însă, n-au folosit cele mai expresive versuri din creația acestor două decenii, limitîndu-se la o bibliografie sumară și, pe alocuri, chiar desuetă.

Sînt încercări de a prezenta sub formă dramatizată și cărți din alte domenii decît beletristice. O realizare izbutită în acest sens este montajul *Drum printre aștri*, întocmit de Iulia Pellic de la Biblioteca regională Banat. Realizat sub forma unei cor-vorbiri antrenante între un călător și cărțile de popularizare a științei referitoare la temă, montajul aduce în fața cititorilor o serie de lucrări, le prezintă într-o manieră atractivă, trezind interesul pentru lectură. Serviciul metodicobibliografic al Bibliotecii regionale Banat încearcă însă o prezentare a cărții *Sohul, viața și însușirile lui* de Puiu D. Ștefan, altfel decît se face în mod obișnuit o recenzie. Prezentarea „inedită” tinde spre o teatralitate factice, cu toate că textul, așa cum este redactat nu este altceva decît o expunere didactică, așa cum se face de obicei la cercurile agrotehnice. Textul respectiv nu este altceva decît un amplu rezumat al cărții, pe care, pentru a-l face mai antrenant, redactorul său îl întreprinde de mai multe ori, invîtînd la cuvînt nu mai puțin de 4 vorbitori, cu toate că între aceștia nu se face nici o distincție de limbaj, sau de tipologie umană, nimeni nu vine cu un punct de vedere propriu, nu aduce în discuție un timbru personal. Toți cei 4 sînt simple ficțiuni aduse în scenă — chipurile — pentru... participarea masei la discuții.

Te întrebi, pe bună dreptate

DAR CARTEA UNDE ESTE ?

— Eficiența unui asemenea material este destul de redusă, deoarece cartea popularizată nu este în atenția nici unuia din vorbitori, nu se face nici o mențiune despre utilitatea materialului documentar, nu se vorbește nimic de accesibilitatea stilului. Faptul că iau cuvîntul 4 vorbitori — puteau fi mai mulți — nu contribuie cu nimic la cauza cărții prezentate. Este neîndoielnic, că este foarte bine că la asemenea prezentări de cărți să ia cuvîntul cît mai mulți vorbitori, dar fiecare, în expunerea sa să vie cu o notă specifică, să aducă date noi de interpretare, să sublinieze cît și cum a fost influențat în modul său de viață, în stilul său de muncă. Doar nu toți avem același mod de receptare a ideilor, nu toți avem aceeași experiență de viață, aceeași personalitate, același orizont cultural. De aceea nu trebuie să se treacă peste elementul afectiv al fiecăruia, să se țină seama de participarea activă, de dăruire am spune, altfel chiar și un text excepțional devine arid. Rezultă că un asemenea text nu se pretează la o dramatizare. Era mai bine să se descrie desfășurarea unei discuții cu cititori reali.

Cartea este neglijată și în alte materiale metodice. Biblioteca regională Ploiești a întocmit un text intitulat *Prin gospodăriile agricole fruntașe — o călătorie pe harta regiunii*. Materialul este axat pe cîteva reportaje publicate în ziarul regional *Flamura Prahovei* din care reies cîteva prezentări portretistice de colectivități și se citează unele fapte semnificative din registrul succeselor obținute în muncă de brigadierii fruntași. Asupra acestui material apasă nota de monotonie. În fond nu este altceva decît lectura unui grupaj de reportaje aflate la îndemînă în ziar și cu asta s-a considerat munca metodică încheiată. Ori, această muncă metodică privește în primul rînd cartea. Și aici, în călătoria pe harta regiunii și-ar fi găsit locul cartea, în primul rînd cartea de reportaje, povestirea, romanul, chiar dacă acțiunea nu se petrece în regiunea respectivă. Metodistii de la Biblioteca regională Ploiești nu s-au gîndit la rolul pe care l-a avut cartea în viața colectivităților, ei nu s-au întrebant ce cărți și-au îndeplinit cu mai mult succes funcția lor educativă. Și dacă nu s-au găsit reportaje publicate în care să se sublinieze rolul îndeplinit de bibliotecile sătești, de influența anumitor cărți în dezvoltarea inițiativei personale, în perseverența și disciplina cu care s-au îndeplinit angajamentele, atunci „călătoria pe harta regiunii” trebuia să se

sprrijine pe un material realizat chiar de serviciul metodic-bibliografic al Bibliotecii regionale.

Pînă și un material care are la bază literatura *Griviței Roșii*, cum este montajul literar cu această temă întocmit tot de serviciul metodic-bibliografic al Bibliotecii regionale Ploiești, care avea la dispoziție o bogată culegere antologică, sudează într-un comentariu larg o serie de fragmente lirice desprinse dintr-o bibliografie destul de restrînsă. Ar fi fost necesar să se scoată în relief cu mai multă pregnanță, ecoul luptelor purtate de feroviarul nostru acum trei decenii în întreaga noastră literatură, nu numai în poezie. Limitarea aceasta strictă, atunci cînd este vorba de teme care au generat creații bogate în toate domeniile dă o imagine trunchiată a evenimentelor respective. Dacă montajul ar fi selectat și o scenă dintr-o piesă de teatru, sau ar fi făcut o prezentare dramatică a unei file din eposul anului „33”, este de la sine înțeles că alta ar fi fost ponderea propagandistică a materialului. Nu este scutit de această carență nici simpozionul literar cu tema *Literatura romînă după 23 August* întocmit de Biblioteca regională Suceava. Expunerea este didactică și împovărată de generalități. De aici, monotonia lecturii și bănuim — o manifestare de masă la fel de monotonă

Montajul literar *Flori de Mai* (Biblioteca regională Argeș) este un exemplu de cum nu trebuie conceput un material de propagandă a cărții. Aici, pe tot parcursul textului, nu se amintește nici un nume de poet, nici un titlu de poezie, nici o carte. Se face doar o înșirare de versuri prin care nu se poate întrezări nici o concepție de bază care să dea întregului material unitatea artistică.

Asemenea acțiuni — așa cum am mai subliniat — trebuie să pună accentul pe carte, pe imaginea artistică prin care autorul își comunică gîndurile și sentimentele și nu se poate trece peste o caracterizare — bineînțeles succintă — dar utilă pentru a se sublinia bogăția expresivă a literaturii noastre contemporane. Elaborînd un asemenea „montaj” fără să ne gîndim că nu avem dreptul să luăm din cărți fără să menționăm autorul și să-i relevăm prezența cu volumul din care am citat, nu facem nici un serviciu literaturii și cu atît mai puțin bibliotecii în cadrul căreia prezentăm astfel de acțiuni de masă.

Se mai întilnesc însă, în textele amintite

ȘI ALTE CARENȚE

Pe lîngă neglijarea obiectivului principal — cartea — în unele materiale se mai întilnesc o serie de hiperbolizări hazarde care știrbesc prestigiul manifestării. Astfel, textul intitulat frumos și la fel de frumos realizat în ansamblu *Rapsodia eliberării* — întocmit de Biblioteca regională Argeș, suferă de improvizatii stilistice, fără selecție, fără a se ține seama de funcția cuvîntului în frază. Iată numai două exemple: „Poetul — este vorba de Nicolae Labiș — a evocat această senzație confuză care a trecut peste sat”. Și: „Poetul Nicolae Labiș, una din cele mai frumoase făgăduinți” este în aceeași frază „o stea poetică de cea mai mare strălucire”. Este greu de acceptat o emoție — chiar confuză — care trece peste sat, ca și o făgăduință, care judicios în cazul lui Labiș — este o stea de cea mai mare strălucire. După cum este cel puțin dificil să înțelegi „conturul istoriei atît de clar, de cert, asemeni unui munte răsărit în mijlocul cîmpiei”.

Nu este de recomandat nici stilul ce se desfășoară într-un crescendo apologetic, emfatic la care se recurge în unele texte pentru manifestările de masă. Să nu se creadă că sîntem împotriva hiperbolei, a metaforei, că vrem să restrîngem mijloacele de expresie ale autorilor textelor metodice, dimpotrivă, însă, stilul trebuie așezat pe elemente realiste, montura în care este prins să nu se sfarme la cea mai ușoară încercare de analiză critică. Și este de datoria noastră să subliniem că asemenea materiale inundate de afirmații neconcludente, nu servesc cartea și în loc să exprime idei născute firesc din lectura unei cărți sau a mai multora dau naștere la confuzii, ele nu pot fi nici „spectacole de mare amploare” — și n-ar avea nici o rațiune să devină — și nici nu susțin eforturile generale ale scriitorilor noștri care vor să-și transmită gîndurile cît mai departe pe meridianele patriei. prin mijlocirea bibliotecilor.

În ceea ce privește tematica textelor destinate manifestărilor de masă cu cartea, aceasta este, în general

ÎN RITMUL ACTUALITĂȚII

Bibliotecile regionale s-au orientat just în privința tematicii, ținând seama de problemele curente, de sarcinile principale ale desăvârșirii construcției socialismului. Teme cu o valoare permanentă, așa cum sînt cele închinată partidului, construirii socialismului, etica nouă, lupta pentru pace, eroismul în muncă, frumusețile patriei noi se bucură și de o bibliografie bogată și pot oricînd prilejui acțiuni de masă de o mare pondere agitatorică. Se impune însă, ca metodiștii să fie la curent cu bibliografia tematică, să nu mai recomande titluri vechi, dar să țină seama în același timp și de mijloacele oricum restrînse ale bibliotecilor comunale și sindicale atunci cînd dau indicații bibliografice. Este inutil să axezi un material metodic pe o bibliografie cuprinzătoare, odată ce această bibliografie nu este utilizabilă din pricină că titlurile indicate nu se găsesc decît în fișierele unor biblioteci regionale. De asemenea, metodiștii însărcinați cu redactarea acestor materiale nu trebuie să se lase furați de forma cît mai spectaculoasă, ei nu trebuie să devină neapărat dramaturgi și nici regizori, dar este foarte bine să aibă cîte ceva de la fiecare și mai ales pasiunea muncii de creație, pasiunea organizată în scopul propagandei cărții de actualitate.

Serviciile metodic-bibliografice în sarcina cărora cade redactarea acestor materiale au obținut pînă acum succese meritorii. Atunci cînd nu s-au transformat în regizori care au urmărit numai spectaculosul ea atare, ele au realizat materiale care au relevat valoarea educativă a ideilor comunicate de operele literare ale scriitorilor clasici și invitînd la discuții eroii literaturii contemporane, le-au subliniat patosul care stă la baza fiecăreia din acțiunile lor. Este, aceasta, un fond de experiență, care trebuie valorificat pe coordonatele specifice ale manifestărilor de masă cu cartea. Nu ne-am propus, în acest articol, să enumerăm și să analizăm toate textele pentru manifestări de masă publicate de bibliotecile regionale și raionale. Fără îndoială că exemple pozitive există pretutindeni. În rîndurile de față, am vrut să relevăm îndeosebi unele deficiente mai pregnante sub aspectul metodologic și al formei de redactare a acestor texte. Cum nu există rețete pentru literatură, nu trebuie așteptate canoane pentru alcătuirea textelor și organizarea manifestărilor de masă. Forme și metode tot mai interesante și mai variate și, în special, mai eficace pentru propaganda cărții se vor cristaliza cu condiția ca aceste probleme să fie analizate critic, așa cum critica literară analizează creația literară.

Vechiul deziderat al lui Diderot ca „în cartea aleasă să ne aflăm un tovarăș, un prieten, cu care să stăm de vorbă, să judecăm, să discutăm“, este, în epoca noastră, o realitate de care nimeni nu se mai îndoiește. O manifestare de masă organizată de bibliotecă trebuie să fie o discuție între cititori și carte, și mai ales, preludiul multor discuții pe care cititorii le vor avea în intimitatea lecturii cu tovarășul, cu prietenul ales.

Fondul de manuscrise și cărți vechi al bibliotecii regionale Iași

Biblioteca regională Iași, înființată la sfârșitul anului 1951, a reușit într-un timp relativ scurt să-și alcătuiască și să organizeze nu numai fondul uzual, destul de însemnat și bine folosit, ci și o bogată colecție de cărți vechi, românești și străine.

Printre cele aproape 30.000 de cărți, broșuri, atlase, albume artistice, partituri muzicale, ziare și reviste etc. în această colecție se află multe lucrări de preț — ediții vechi, rare, de lux, cu autografe, legături de epocă etc. Biblioteca mai posedă și câteva manuscrise de valoare. O atenție deosebită se acordă cărții vechi românești și tipăriturilor din și despre regiunea Iași.

Fondul de manuscrise și cărți vechi al bibliotecii noastre e variat atît în ceea ce privește conținutul și forma cărților, cît și din punct de vedere al istoriei tiparului. În acest sens, putem aminti un incunabul din 1494, unele rarități bibliografice din secolele al XVI și al XVII-lea, albume cu gravuri originale, precum și o serie de legături în piele și pergament cu figuri imprimate prin presare și ediții cu ilustrații de mare valoare artistică.

Alte tipărituri conțin interesante însemnări manuscrise, autografe, exlibrisuri interesînd istoria culturii românești. Să amintim cîteva din lucrările ce pot contribui la elucidarea unor probleme legate de neconținută dezvoltare, de-a lungul veacurilor, a culturii spirituale în țara noastră, dezvoltare care s-a realizat neîntrerupt în ciuda grelelor condiții impuse de jugul otoman, de exploatarea feudală și de numeroase războaie, năvăliri, care au bîntuit pe teritoriul țării.

Anul trecut, biblioteca a achiziționat o parte din fondul de cărți rămase

de la istoricul Gh. Ghibănescu. Cu această ocazie, fondul bibliotecii s-a îmbogățit cu multe lucrări privind regiunea Iași și întreaga Moldovă. Unele exemplare din publicațiile achiziționate provin din bibliotecă de cărturari moldoveni din prima jumătate a veacului trecut: Filipescu-Dubău (*Întimplările războiului Franțozilor...* Buda, 1814), Th. Codrescu, Melidon, Episcopescu, Pavel de Gore (*Intimplările lui Telemah*, Craiova, 1831) etc. Un exemplar al „Cronicii Hușilor...” de Melhisedec are un autograf al lui Mihail Kogălniceanu, din a cărui bibliotecă a făcut parte. Un alt autograf, în litere cirilice, tot de M. Kogălniceanu, se află pe un exemplar al vol. I din *Letopisețele Țării Moldovei*, publicat în anul 1852.

Știri noi în legătură cu evenimentele din timpul domniei lui Alexandru Ion Cuza pot fi culese dintr-un pachet de telegrame, în parte cifrate, ce i s-au trimis între 4 aprilie 1860 și 10 aprilie 1864. Iată, de pildă, o telegramă a lui L. Steege, prin care acesta comunică domnitorului că la refuzul egumenilor mănăstirilor închinată de a plăti subvenția datorată statului, Consiliul de Miniștri a hotărît sechestrarea veniturilor acestor mănăstiri. Altă telegramă din Iași, semnată de Kogălniceanu, îl informează pe domnitor de greutățile ce le are în legătură cu stabilizarea majorității în Camera. Alte telegrame sînt semnate de Ion Ghica, D. Bolintineanu, generalul I. Florescu, Costaforu, Anastasie Panu, V. Boerescu ș.a. Un interes deosebit îl prezintă o telegramă a orășenilor din Piatra Neamț, care și-au răscumpărat vatra țîrgului și imunitățile feudale de la Ana Balș, proprietara moșiei. Orășenii roagă pe domnitor să li se

acorde un împrumut de 20.000 galbeni pentru a putea plăti cei 64.000 galbeni, prevăzuți în contract. Deosebit de mișcătoare este telegrama trimisă la 10 aprilie 1864 de către „toți locuitorii satelor Balta Doamnei, Ciumați, Funari și Sacu Turcului“. Ei mulțumesc pentru că li se dau... prin despăgubire pogoanele legiuite ce avem... și-l asigură pe domnitor... că și noi și copiii noștri și copiii copiilor noștri în veci o să ne aducem aminte cu bucurie de numele Măriei Tale“.

Interesant este și manuscrisul din 1834 care cuprinde Regulamentul Organic, tradus în limba franceză de Gheorghe Asachi. Versiunea aflată în Biblioteca regională din Iași include și diferitele dispoziții votate în anii 1832—1833, precum și unele modificări redacționale. Procesul verbal final este semnat de logofătul dreptății „Louppo Balche“, de secretarul de stat „prince N. Soutzo“ și de „bano Demetri Bran...“. Exemplarul ne-a parvenit într-o frumoasă legătură de epocă în piele verde cu ornamente poleite.

Biblioteca noastră dispune și de un bogat fond de tipărituri străine din secolele XVI—XVII. Unele din aceste cărți conțin știri și informații referitoare la istoria României. Așa este, de exemplu, lucrarea olandezului Cornelius à Beughem, intitulată *Bibliographia chronologica et geographica*, Amsterdam, 1685. La sfârșitul lucrării se dă în anexă un catalog al tablourilor din muzeul orașului. La pagina 728 e menționat un portret al lui „Michael Waywoda, Palatin, Walach“. Portretul nu este identic cu acel reprodus de Iorga în *Portretele domnilor români* (București, 1925), nici cu portretul reprodus de Bisselius în *Aetatis nostrae gestorum eminentium...* (Amberg, 1727), nici cu acel de pe coperta cărții *Russia seu Moscovia...* tipărit la Leida în 1630. N-am putut găsi o mențiune similară nici în celelalte lucrări care prezintă iconografia voevodului muntean. Se pare că acesta este un portret necunoscut al domnitorului Mihai Viteazul.

Despre nivelul culturii medicale în Transilvania veacului al XVII-lea ne aduce o mărturie lucrarea lui Petrus Andrea Matthiolus *De simplicium medicamentorum facultatibus...* (Veneția, 1579). Pe coperta exemplarului din bibliotecă se află o semnătură din decembrie 1616 a medicului Iehuda, fiul lui David. Altă însemnare din 1631 e din Sibiu „Convent. Csibiens...“

Din 1668 datează semnătura lui Iohannes Kajon din ordinul Minorităților.

Un interes istoric și artistic îl prezintă albumul în manuscris, care aparține lui Martin Weigmann, rectorul școlii din Wittenberg. Dedicățiile, datînd din anii 1599—1617, conțin citate din clasicii greci și latini, din Vechiul și Noul Testament, din filozofia medievală, în limbile: greacă, latină, ebraică, germană, italiană. Ele oglindesc mentalitatea intelectualității protestante, preocupările și frământările ei, precum și interesul umanist pentru limba și cultura clasică.

Unele din aceste dedicații, scrise de persoane cu titluri nobiliare, sînt însoțite de frumoase miniaturi în mai multe culori, reprezentînd blazoane. Aceste miniaturi par executate de aceeași mînă în decurs de 5—6 ani. Una din miniaturile colorate prezintă castelul de la Eperies în Ungaria, unde a locuit cîțva timp proprietarul albumului. O cercetare sumară a celor 192 foi din album relevă unele nume de intelectuali luterani din Transilvania: Iacobus Gregorius din Brașov (1601), Daniel Roiphius (1604), tot de acolo, Christianus Benekning Transsylv (1604), Simon Masa din Brașov (1604), Otto Figar (1601), brașovean și el, Walthausen... din Cluj (1607). Aceștia au studiat sau au fost în trecere prin Wittenberg.

Pe ultima pagină a manuscrisului se află o dedicație: „Cupio dissolvi et esse cum Christo. Scripsit Phillipus Melanthon 20 Octobris A° Christis 1601“. E vorba de fiul marelui umanist, care purta același nume ca și părintele său și a murit în 1603 la Wittenberg, unde era secretar consistorial. Numele e ortografiat „Melanthon“ (fără „c“).

Să mai amintim o serie de prețioase lucrări ale lui Dimitrie Cantemir, aflate în fondurile bibliotecii noastre: *Istoria Imperiului otoman*, tradusă din engleză în germană și publicată la Hamburg în 1745. O ediție franceză din aceeași lucrare apărută la Paris în 1743 și alte lucrări în ediții moldovenești (*Hronicul Romîno-Moldo-Vlahilor* din 1835—1836, Iași, *Descrierea Moldovei*, ediția a II-a din 1851, ș.a.) se află în patrimoniul bibliotecii.

Valorificarea fondurilor de manuscrise și cărți vechi din bibliotecile regionale, raionale și orașenești poate aduce o prețioasă contribuție la cunoașterea trecutului cultural al poporului nostru.

I. KARA

LECTURA TINERETULUI*

Dezvoltarea tumultuoasă a științei și tehnicii, a învățămîntului și artei, a culturii în general, pune în fața educatorilor probleme serioase: trebuie găsite mijloacele cele mai nimerite pentru a asigura tineretului, pînă la o anumită vîrstă, posibilitatea de a acumula cunoștințe, deprinderi și aptitudini la nivelul culturii contemporane. În această privință, în afara școlilor de diferite grade, bibliotecilor le revine o sarcină importantă, mai ales față de acei tineri care, după absolvirea cursului elementar, intră direct în producție. Iată de ce lectura adolescenților și a tinerilor este obiectul a numeroase cercetări întreprinse în diferite țări.

În cîteva din studiile și articolele publicate în ultimii ani, cercetătorii din țările occidentale constată un fenomen aproape general: în loc să crească, numărul cititorilor adolescenți și tineri, care frecventează bibliotecile publice, scade simțitor. Astfel Frank M. Gardner, de la Biblioteca centrală din Luton (Anglia) în articolul *Biblioteca publică și tinerii adulți în Regatul-Unit*¹⁾ studiază problema plecînd de la constatarea că pînă la 14—15 ani copiii citesc foarte mult în bibliotecă, dar după această vîrstă frecvența scade brusc mergînd chiar pînă la absența aproape totală a cititorilor adolescenți și a tinerilor între 18—24 ani. Autorul, îngrijorat de acest fenomen — aproape general, la bibliotecile publice din Anglia, nu reușește totuși să-i descopere cauza și mai ales este sceptic în ceea ce privește explicațiile date chiar de tinerii în cauză. Ei invocă lipsa de timp, fiind ocupați cu lecțiile (elevii) sau cu îndeletniciri multiple (celelalte categorii); cu toții se plîng de lipsa cărților care să-i atragă în mod deosebit. M. Gardner observă — cu multă justețe — că tinerii în cauză nu știu să-și aleagă singuri o carte din bibliotecă, deci afirmația că nu se găsesc cărți pe placul lor nu poate fi luată în seamă.

Maurice Bourges, în articolul *Adolescentul în fața cărților*²⁾ plecînd de la aceeași constatare statistică a lipsei adolescenților din rîndul cititorilor o atribuie printre altele și slabei lor pregătiri în domeniul lecturii. „El (adolescentul) citește puțin pentru că citește prost sau pentru că nu înțelege tot ceea ce citește și de aceea lectura sa decurge, în mod obligatoriu, mai lent și devine neplăcută, greoaie“³⁾.

Cazul, deși frecvent, nu poate fi, după părerea noastră generalizat. Cercetările întreprinse de noi arată că proasta deprindere a tehnicii lecturii creiază o categorie de cititori care, avînd serioase și permanente dificultăți în citirea și înțelegerea textului parcurs, renunță treptat la lectura independentă. Acești cititori nu devin însă refractari operei literare — cum susține Bourges, ci actului lecturii. Dovadă că atunci cînd altul le citește, ei ascultă cu un interes deosebit⁴⁾.

* Articolul de față este o succintă trecere în revistă a unor recente studii și articole referitoare la lectura tineretului apărute separat sau în presa de specialitate din țările occidentale.

¹⁾ Gardner, M. Frank, *La bibliothèque publique et les jeunes adultes au Royaume Unie*. În: Bulletin de l'UNESCO a l'intention des Bibliothèques, vol. XVIII, nr. 5 sept.—oct. 1963.

²⁾ Bourges, Maurice: *L'adolescent devant les livres*. În: *Oeuvres laïques de la Seine*, Bulletin Mensuel de la Fédération de la Seine, Ligue Française de l'enseignement, Paris, Decembre 1960, an. 53.

³⁾ Bourges, Maurice, op. cit., p. 5.

⁴⁾ Problema este larg dezbătută în capitolul: „Deprinderea lecturii din lucrarea *Copii și tineri cititori* București, Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, 1963, p. 15—28.

Nivelul de cultură generală la care s-au oprit unii tineri este însă un obstacol mai dificil în calea îmbogățirii continue a volumului și profilului lecturii, și aici M. Bourges are dreptate când susține "... O mare parte din rezistența opusă de adolescent față de lectură vine de la convingerea pe care și-a format-o despre el, despre lipsurile și nepriceperea sa. Îi este rușine să-și mărturisească ignoranța pe plan literar și să recunoască că cutare titlu sau cutare autor nu-i amintesc de nimic cunoscut. Astfel, de rușine, devine indiferent sau chiar ostil lecturii" ⁵⁾.

Tinerii din această categorie sînt absolvenți ai cursului elementar; ei au intrat direct în producție și n-au depășit pe plan cultural nivelul școlii primare. Aceștia stăpînesc mecanismul lecturii „și totuși nu știu să citească” spune M. Bourges.

Elevii și studenții citesc mai mult, dar dominantă este lectura operelor cerute de programa de învățămînt. Este deci o lectură dirijată, obligatorie, care contribuie, fără îndoială, la formarea culturală a cititorului. Dar adevărata deprindere a lecturii apare numai atunci cînd cititorul ajunge să se orienteze singur în căutarea și găsirea cărții preferate.

Fenomenul de scădere a numărului de cititori, adolescenți și tineri, în raport cu numărul cititorilor copii, s-a înregistrat și în unele biblioteci din țara noastră, dar în proporții simțitor reduse și numai parțial, întrucît, chiar și acolo unde procentul adolescenților și tinerilor (între 14 și 28 ani), este mai sensibil redus față de totalul cititorilor tineri și copii (între 7 și 28 ani), numărul absolut al cititorilor din prima categorie are an de an o continuă tendință de creștere.

Astfel Nicolae Rașu în articolul *Tineretul satelor și biblioteca* ⁶⁾ constată din analiza unor situații statistice, culese în trei comune din regiunea Oltenia, procentul relativ scăzut al cititorilor între 14—28 ani. Explicația dată de autor este următoarea: „procentul scăzut al cititorilor între 14—28 ani (față de numărul lor mare în fiecare din aceste comune) se datorește lipsei de precizare din partea unor tineri a preferințelor de lectură, lipsei unei deprinderi formate în utilizarea timpului liber” ⁷⁾.

În condițiile țării noastre, cînd învățămîntul de 8 ani se extinde în întreaga țară, cuprinzînd toți copiii de vîrstă școlară, iar numărul școlilor medii de cultură generală, al școlilor tehnice și profesionale, al institutelor de învățămînt superior este în continuă creștere, este normal ca numărul cititorilor din categoria elevii și studenți să fie mereu mai mare. Dar, dacă ținem seama de faptul că numeroși absolvenți ai școlilor elementare intră direct în producție (îndeosebi în mediul rural), problema frecvenței lor la biblioteci nu ne poate lăsa indiferenți.

În țara noastră, condițiile pentru atragerea acestor tineri la lectură sînt cu totul deosebite față de cele din țările occidentale. Dar și la noi sînt în curs de cercetare probleme legate de profilul acestei categorii de cititori și de găsirea unor noi metode de atragere a lor spre o lectură metodică.

Problematica nouă a vieții contemporane a creat tineretului un mediu de dezvoltare diferit de cel de dinainte de război. Acest climat a influențat fără îndoială asupra orientării preferințelor pentru lectură ale tineretului, dar nu putem fi de acord cu generalizarea făcută de F. Gardner, cu privire la preferința exclusivă a tineretului de azi pentru cărțile de mare actualitate.

Autorul — fără a ține seama de observația justă făcută la începutul articolului său cu privire la lipsa de orientare a tinerilor cititori la alegerea cărții — își construiește întreaga argumentare pe atracția exclusivă manifestată de cititori pentru operele actuale de mare circulație. Dar tînărul cititor nu poate și nu trebuie să renunțe la operele mari ale literaturii universale, opere care își păstrează valoarea și actualitatea în ciuda timpului care trece. Ni se pare de aceea o prezentare unilaterală a preocupării tineretului pentru „noutate” în detrimentul operelor care asigură formarea unei temeinice culturi generale. Tot discutabilă ni se pare și aprecierea cu privire la opera lui Wells pe care autorul articolului o consideră depășită. Valoarea lucrărilor acestui poet-polemist nu se bazează atît pe exactitatea previziunilor științifice cît pe marea bogăție de idei și sentimente îndreptate împotriva celor ce ar încerca prin monopolizarea tehnicii să subjuge libertatea oamenilor. Ori aceste idei sînt de o mare actualitate și astăzi.

⁵⁾ Bourges, M. op. cit. p. 5.

⁶⁾ Rașu, Nicolae. *Tineretul satelor și biblioteca*. În: *Călușa bibliotecarului XVII* (1964), nr. 1 (ianuarie), p. 12—16.

⁷⁾ N. Rașu, op. cit. p. 13.

Mai întemeiate ni se par explicațiile date problemei de către M. Bourges. Acesta constată că o întreagă „industrie editorială“ a fost creată în occident pentru a da tineretului cărți pe „gustul“ lui și la nivelul pregătirii sale. Gust care nu a avut timp să se formeze, pregătire care a rămas la un stadiu incipient. De aici, tendința unor edituri de a servi acestor cititori o lectură așa zisă „ușoară“, distractivă și „pasionantă“, însoțită de multe și foarte colorate ilustrații. Săptămânalele de „actualități“, revistele de cinema, „comicsurile“, rezumatele din operele clasice prezentate în „buline“ mai mult ilustrate și cu puțin text, îl deprind pe tânăr cu o viziune sumară, superficială, asupra lucrurilor și faptelor.

„Obisnuit să vadă în mod simplist, cu ajutorul ilustrației, al cinematografului sau al televiziunii, el nu este atras de îndelungata maturație a romanului. Când vrea să citească, caută texte scurte, elementare. Confuzia în capul lui este atât de mare încât ajunge să considere opere literare lucrări care nu sînt decît culegeri jalnice de „comicsuri“...⁸⁾).

Problema preferințelor pentru lectură ale tineretului a fost obiectul unor cercetări științifice ample efectuate în urmă cu cîțiva ani în cîteva țări. Astfel, o cercetătoare elvețiană, Baumarten, a aplicat un catalog-chestionar care cuprindea 23 de grupări tematice cu cele mai reprezentative lucrări literare. Cititorii chestionați trebuiau să extragă din fiecare rubrică cîte 10 lucrări, în ordinea preferinței. În Franța, Odette Levy-Bruhl — adaptînd catalogul-chestionar elvețian condițiilor naționale specifice și aplicîndu-l unui număr de peste 1000 de cititori (elevi de liceu, de școli profesionale, meseriași și ucenici din Paris și din comunele suburbane), a ajuns la concluzii interesante comunicate în studiul *Adolescenții și lectura*⁹⁾.

Cercetătoarea constata atît un interes larg manifestat de tinerii cititori pentru romanele actuale cu temă socială, cît și o preocupare unanimă pentru romane cu teme istorice, cu aspecte din războaiele mondiale, din lupta de rezistență împotriva fasciștilor ș.a.m.d. Tineretul — în special băieții — este atras de cărți în care se povestesc peripețiile prin care au trecut expediții celebre, mai ales atunci cînd membrii acestora au dat dovadă de eroism. În aceeași măsură — băieții și fete — sînt interesați de lucrări în care se înfățișează tainele oceanelor, viața pe podișurile înalte sau din galeriile întunecoase ale peșterilor. Povestirea erotică este căutată de băieții și fete, dar numai de la o anumită vîrstă și în mod diferit. La 14—15 ani preferințele băieților se mențin încă cu prioritate pentru romanul de aventuri sau de investigație, spre literatura științifico-fantastică, în timp ce fetele de aceeași vîrstă își exprimă entuziasmul pentru romane ca: *La răscruce de vînturi*, Jean Eyre, *Coliba unchiului Tom* ș.a.m.d.

Autoarea relevă imensa influență pe care o are recomandarea făcută de profesori în clasă sau de alte persoane adulte care au autoritate asupra tineretului. Contagiunea joacă și ea un rol important. O carte, de obicei senzatională, citită de unul dintre elevii clasei este cerută apoi de majoritatea colegilor săi. Așa se explică uneori preferințele exprimate pentru cărți lipsite de valoare literară, dar care i-au atras pe tinerii cititori prin scene erotice prezentate naturalist, descrierea unor aspecte din anumite medii de la periferia societății, scene morbide de groază, obscenități etc.

Ne permitem să comparăm și să tragem unele concluzii confruntînd aprecierile de mai sus cu acelea ale anchetei întreprinse de noi în 1957—1958 asupra a 4000 cititori între 11—18 ani¹⁰⁾.

Catalogul-chestionar a fost întocmit de Odette Levy Bruhl selectiv, eliminîndu-se scrierile nocive și lipsite de valoare literară care circulă în occident pe scară largă, fapt confirmat și de M. Bourges în articolul citat. Prin această întocmire, preferințele cititorilor au fost oarecum dirijate de anchetatori. În țara noastră această selecție a fost desăvîrșită prin eliminarea din producția editorială a tuturor lucrărilor care ar putea exercita o influență nocivă asupra tineretului. Romanele

⁸⁾ Bourges, M. op. cit., p. 5.

⁹⁾ Levy Bruhl Odette. *Les adolescents et la lecture*. În revista *Oeuvres laïques de la Seine* ar citat p. 10—13.

¹⁰⁾ Vezi : Stanciu Ilie. *Evoluția interesului pentru lectură în condițiile învîntămîntului nou*. În : *Revista de psihologie anul V*, nr. 3, 1959. Chestionarul nostru a fost aplicat atît unor cititori din Capitală, cît și altora din orașe provinciale sau din comune suburbane. Noi n-am putut cuprinde atunci decît pe elevii școlilor de cultură generală. În prezent am extins cercetarea și asupra elevilor din școlile profesionale sau a tinerilor care lucrează direct în producție. Deoarece însă un mare număr din subiecții anchetei Bruhl sînt elevi de liceu, comparația — cu unele posibile nepotriviri — se poate realiza.

polițiste cu gangsteri, povestirile erotice naturaliste, pline de obscenități, scrierile cu caracter mistic, superstițios și demoralizator, nu se mai găsesc astăzi la îndemina tinerilor cititori. Politica editorială orientată spre răspîndirea celor mai valoroase opere naționale și străine se opune publicării unor lucrări de genul celor amintite. Astfel, în țara noastră se pleacă de la început de la o situație diferită decît în țările occidentale. Acolo, pedagogi și bibliotecari cu răspundere se străduiesc să semnaleze părinților și profesorilor cărțile nocive care apar și să stăvilească astfel accesul la ele al cititorilor. Putem aminti printre altele, de Institutul bibliografic de pe lângă Universitatea din Chicago care întocmește buletine bibliografice lunare, trimestriale și anuale cuprinzînd toate publicațiile adresate copiilor și tineretului și într-o amplă adnotare menționează valoarea operei și măsura în care, după părerea subiectivă a bibliografilor, este recomandabilă micilor cititori.

Un alt element care trebuie menționat este largul acces al tineretului din țara noastră la cartea preferată. Rețeaua de biblioteci publice organizată, condusă și subvenționată în întregime de stat, absoluta gratuitate la frecventarea bibliotecilor pentru orice categorie de cititori, largul sistem de recomandare și de împrumut al cărții au creat condiții deosebit de favorabile pentru un cît mai amplu contact al tineretului cu cele mai valoroase lucrări de știință, artă și literatură din toate timpurile. A studia, în asemenea condiții, preferințele cititorilor, înseamnă a explica fenomenul nu atît prin structura psihică a tînărului cititor, așa cum de fapt procedează foarte mulți cercetători din occident, cît prin condițiile obiective care stau la baza întregii activități educative desfășurate în rîndurile tineretului.

În timp ce Gardner constata — referindu-se la tineretul din Anglia — lipsa de orientare a cititorului între 14—28 de ani în alegerea cărții, datele anchetei întreprinse în țara noastră denotă în această privință o mai accentuată manifestare a preferințelor tineretului pentru cele mai valoroase opere literare indiferent de perioada în care au fost create. Preferințele pentru romanul social se manifestă și la cititorul nostru încă de la vîrsta de 14—15 ani, perioadă în care dominația romanului de aventuri începe să scadă. E drept, că romanele alese de cititorii de această vîrstă cuprind povestiri în care eroii întreprind acțiuni de o rară îndrăzneală, minăți de sentimente înalte, altruiste. Cînd eroii povestirii sînt de aceeași vîrstă cu cititorii, pasiunea acestora este și mai manifestă. De la 15—16 ani apare interesul pentru romanul erotic, băieții și fetele dorind să citească întîmplări în care dragostea dintre un băiat și o fată să fie convingător povestită. Tinerii sînt dornici să trăiască emoții puternice și să se substituie personajelor atît de dragi lor. De la 16—18 ani păstrîndu-se preocuparea pentru creațiile amintite se adaugă și interesul pentru cunoașterea diferitelor țări și popoare, și de aceea sînt căutate reportajele, monografiile geografice, lucrările cu caracter istoric, economic, social-politic ș.a.m.d.

Cărți care sînt menționate în ancheta Bruhl ca preferate de cei mai mulți cititori au cunoscut și la noi un succes deosebit: astfel, în rezultatele noastre am înregistrat votul unanim obținut din partea cititorilor între 16—18 ani pentru cărți ca Thor Heyerdahl — *Expediția Kon-Tiki*; sau F. Nansen — *Spre Pol*.

Tematica lecturii tineretului nostru este în schimb îmbogățită cu numeroase lucrări de valoare universală în care se înfățișează lupta popoarelor pentru libertate, pace și socialism. Sînt opere literare care sîdesc în inima cititorilor mîndria că fac parte din rîndul popoarelor care luptă pentru construirea socialismului, le întăresc încrederea și optimismul în viață, îi apără de marasmul și deruta în care este aruncat uneori tineretul apusean după lectura unor anumite romane defetiste.

Problema îndrumării lecturii tineretului este abordată, de către cercetătorii ale căror studii au fost citate anterior, sub diferite aspecte. În Anglia, după informațiile furnizate de F. M. Gardner, se fac abia primele încercări de îndrumare a lecturii tineretului. Dar, bibliotecarii recomandă în primul rînd lucrări din domeniul sportului, cinematografului și al aventurilor senzaționale, mergîndu-se pe linia conformării față de cerințele vagi și nefondate ale cititorilor și nu pe aceea a îndrumării și formării lor. Metoda întocmirii listelor de recomandare, a organizării întîlnirilor și consfătuirilor cu cititorii sînt în Anglia încă în faza experimentală și, după spusele lui Gardner, acolo lipsesc studii speciale în această direcție.

Cercetătorii francezi citați de noi au o poziție mai hotărîtă, ei înțelegînd prin recomandarea cărților și îndrumarea lecturii cititorilor, îndreptîndu-i spre cele mai valoroase opere potrivite vîrstei și puterii lor de înțelegere. Foarte instructivă pentru noi a fost relatarea ce se face în editorialul revistei „Oeuvres laiques de la Seine“ nr. 5 din decembrie 1960 asupra expoziției organizate în colaborare cu Institutul Pedagogic Național din Franța. O comisie de pedagogi a selecționat și

expus de la 25 ianuarie pînă la 25 februarie 1961 (articolul amintit anunța deschiderea expoziției) citeva sute de cărți pentru tinerii cititori. Expoziția intitulată *Plăcerea de a citi — romanul și tinerii* era a patra de acest gen. În anii anteriori fuseseră organizate expoziții cu teme ca: *200 de cărți pentru copiii noștri*, *200 de cărți pentru adolescenți*, *Aventura omenirii*.

În expoziție sînt prezentate numai cărțile care se găsesc în librării și care au apărut în ediții ieftine, accesibile și din acest punct de vedere unui public cititor care nu dispune de mijloace materiale proprii sau suficiente. Parcurgînd lista cărților expuse, ne-am convins de grija cu care au fost recomandate opere de mare și incontestabilă valoare, prezența clasicilor alături de marii scriitori ai veacurilor trecute și contemporani, alegerea unor opere în care sînt reflectate marile frămîntări sociale și lupta oamenilor pentru adevăr și libertate, pentru frumusețe și înălțime morală, dezvăluie intenția lăudabilă a organizatorilor de a contribui prin intermediul expoziției la orientarea lecturii tineretului, dar are totuși un caracter limitat.

Metoda folosită de organizatorii expoziției este interesantă. Trebuie, în același timp, să comunicăm și noi interesante rezultate obținute de bibliotecile românești în ultimii 15 ani în munca de recomandare a cărții și de valorificare a lecturii. Metodele variate mergînd de la discuțiile individuale cu cititorii pînă la seri și concursuri literare, expozițiile și panourile cu lucrările recent apărute, listele de recomandare și indicii bibliografici, nu au întîrziat să-și dea roadele. O contribuție însemnată în popularizarea cărții au avut-o cadrele didactice, bibliotecarii, organizațiile de U.T.M. și de pionieri care au îndrumat lectura extrașcolară a elevilor.

Din cercetările noastre — de care am amintit — se constată o influență puternică a marilor transformări revoluționare ce se petrec în țara noastră asupra profilului tînărului cititor. Căutarea „noului” de care vorbește Frank M. Gardner nu se manifestă unilateral, așa cum constată dinsul, ci în direcții variate și multilaterale orientate. Tînărul cititor din țara noastră, fără a se simți mai puțin atras de operele beletristice, acordă un timp din ce în ce mai important lecturii lucrărilor cu caracter științific, atît pentru completarea culturii sale generale, cît și pentru a se pregăti mai temeinic în profesiunea aleasă. Profilul tînărului cititor din patria noastră reflectă deci din plin efectul largului proces instructiv-educativ specific unei țări socialiste.

Aceasta nu înseamnă că în munca noastră de îndrumare a lecturii tineretului nu mai avem nimic de întreprins. În primul rînd trebuie să ne îndreptăm atenția spre acea categorie de tineri care, după cum s-a constatat, frecventează mai rar biblioteca publică. Pe acești tineri muncitori, colectivști, tehnicieni, funcționari, trebuie să-i atragem spre lectură și să-i deprindem cu ea, ajutîndu-i să învingă greutățile în căutarea și găsirea cărții dorite și în justa ei înțelegere.

Pentru tinerii cititori trebuie să elaborăm cataloage selective de recomandare cu numeroase și variate grupe tematice; pe ei trebuie să-i deprindem cu folosirea cataloagelor din bibliotecă și a întregului material bibliografic; să-i antrenăm în manifestări vii, atractive care să ducă — toate — la îndrăgirea lecturii și a bibliotecii.

ILIE STANCIU

„BIBLIOTECA ROMANA DIN PARIS“

Punctul de atracție al bibliotecii îl constituie un număr de cărți dăruite de revoluționarii din alte țări. Biblioteca studenților români era centru de adunare al emigranților români. Aici erau invitați de Bălcescu și prietenii săi emigranții din Ungaria, Polonia, Rusia, cu care avea consfătuiri politice.

Drept mărturie de înțelegere și prietenie se înmînau cărți cu dedicații afectuoase, unii către alții. Cu emoție am privit poeziile lui Alexandru Petöfi dăruite de către revoluționarul ungar Ladislau Teleki: „Bibliotecii valahe“, adică „Az oláh könyvtárnak“. Pe o altă carte, semnătura lui Teleki Sandor poartă data de „Paris 2 mai 1848“.

Din partea emigranților polonezi au ajuns pînă la noi trei lucrări, pe care s-au scris cuvinte de prietenie adresate revoluționarilor români: „Hommage d'eternité et de sympathie fraternelle à nos freres valaho-Moldave“.

Și spre a fi complet tabloul epocii pașoptiste se adaugă tipăriturile democraților revoluționari francezi, sprijinatorii cauzei românești. Iată cartea lui Paul Bataillard *De l'apparition et de la dispersion des Bohémiens en Europe* Paris, 1844, avînd următoarea dedicație: „Offert par l'auteur à la Bibliothèque roumaine“. Urmează lecțiile lui E. Quinet ținute la Colegiul Franței; *Istoria revoluției franceze* scrisă de J. Michelet; *Lucrarea despre Democrație* a lui Charles Fauvety; Hyppolyte Desprez. *La Révolution dans l'Europe orientale* sau *Victoire du peuple sur la Royauté*; Edmond Textier — *Appel au congrès en faveur des Roumains*; Sebastien Rheal — *La Roumanie renaissante* „Dédie aux émigrés roumains“.

Mai remarcăm și o serie de cărți documentare referitoare la viața politică și socială a Europei răsăritene sau studii despre imperiul otoman: Salaberry — *Histoire de l'empire ottoman depuis sa fondation jusqu'à la paix d'Yassy*, en 1792; etc. Nu lipsește nici literatura străină clasică: Chateaubriand, Lamartine, Bernardin de Saint-Pierre, Rousseau, Racine, Shakespeare, Homer, Herodot, Cicero, Demostene. Impresionează numărul mai mare de cărți istorice, necesare propagandei în favoarea cauzei românești. Toți luptătorii revoluționari care au fost obligați să părăsească Țările Române și s-au stabilit la Paris, au început acțiunea de lămurire a opiniei publice mondiale, atrăgînd atenția asupra tuturor problemelor de ordin istoric, politic și social legate de idealurile poporului român. Această propagandă se ducea la Biblioteca studenților români din Paris. Tot aici se afla și redacția publicațiilor periodice scoase de emigranți, așa cum e cazul cu *România viitoare* de la 1850.

Într-adevăr, Biblioteca de la Paris a fost creată și din necesitatea de a se furniza politicienilor și oamenilor de știință un mijloc de documentare în lupta de obținere a libertății naționale a popoarelor aflate încă sub tutela habsburgică și otomană. De aceea, din fondul documentar istoric, ce trebuia să fi fost foarte bogat, au mai ajuns pînă la noi lucrările lui Dimitrie Cantemir, Șincai, Maior, Kogălniceanu, Bălcescu, precum și scrierile privind țările române ale lui E. Quinet, Jules Michelet sau de istorie universală: Cezar Cantu, Millot etc.

Una din cele mai prețioase lucrări din această bibliotecă o constituie un manuscris cumpărat la licitație publică. Manuscrisul e foarte bine păstrat și poartă titlul de *Journal de la campagne d'Hongrie en 1717*. Are 73 de pagini și e legat în piele, provenind din biblioteca regelui Ludovic Filip. Pe prima filă stă scris: „Vente de la Bibliothèque du roi Louis Philippe (armes du comte de Toulouse). Vendue sous le n-ros 2534, le mardi 23 Mars 1852“. Semnează A. Paléologue, la care se adaugă: „Pour la Bibliothèque Valaque à Paris“.

Manuscrisul nu a fost cumpărat atît pentru valoarea sa bibliofilă, ci pentru că se referă la istoria Transilvaniei.

În afară de fondul de cărți ce privește revoluția de la 1848, s-a mai păstrat un altul, din care se reflectă lupta pentru *Unirea Principatelor*. Unele lucrări sînt datorate romînilor, ca Bălcescu, Bolliac, Heliade, Russo, V. Boerescu, C. Crețulescu etc. Altele aparțin străinilor: Michelet, Vaillant, Sanejouand, Destrihès, Levy, Bataillard, Gérard, Ed. Textier etc. Cele mai multe sînt broșuri anonime, despre care

posedăm informații că se întocmeau în „Bibliotecă” pe baza materialului documentar aflat aici. Din aceste motive, s-au tradus în limba franceză cronicile lui Șincai, Maior, Kogălniceanu și chiar din opera lui Cantemir. Aceste traduceri manuscrise s-au păstrat pînă aproape de noi, în cadrul „bibliotecii”. Unde se vor găsi acum, cine poate să mai știe! Dar ele *au existat*, însă nimeni nu s-a gândit să le și publice.

Biblioteca pașoptiștilor români din Paris a fost prima care a avut mai toate cărțile muntenilor, moldovenilor și transilvănenilor, strînse la un loc. La 1846, bibliotecile de la Iași și București aveau, în primul rînd, fondurile locale. Aici, „revoluționarii” și-au adus tipărițiile lor, atît cu prilejul înființării bibliotecii, dar mai cu seamă după 1848, în timpul epocii de prigonire, cînd tînjeau, după cum o mărturisesc, după cerul patriei lor.

Biblioteca a fost concepută ca un *centru de documentare* istorico-politică, atît de util la aceea vreme, cînd Țările Romîne trebuiau să atragă asupra lor atenția bărbaților de stat din occident, cit și a opiniei publice mondiale.

Biblioteca a servit nu numai studenților romîni pentru a întocmi teze de licență și doctorat, ci în această bibliotecă s-au redactat numeroase broșuri și articole închinăte cauzei romîne. Tot prin această bibliotecă se păstra legătura spirituală a studenților cu „țara”, punîndu-se la dispoziția lor ziarele și ultimele tipăriții ce apăreau la București și Iași. În mijlocul Parisului, *Biblioteca era o casă romînească.*

Dar, mai presus de toate, aici s-a creat un *spirit nou*, al marilor reforme, *spiritul democrat-revoluționar*, în care s-a călit tinerimea pașoptistă. Ceea ce a fost Minjina lui Costachi Negri, în care s-au cunoscut scriitorii de la București cu cei de la Iași, același rol și aceeași mare însemnătate a avut-o și Biblioteca romena din Paris a lui Scarlat Vărnaveanu pentru Revoluția de la 1848, și Unirea de la 1859.

BARBU THEODORESCU

CUGETĂRI DESPRE CĂRȚI

Nu-ți voi lăsa drept bunuri
după moarte,
Decît un nume adunat pe-o carte.

(Tudor Arghezi : *Testament*)

În literatură s-a realizat nu numai
un uriaș spor al numărului de cititori,
dar și un remarcabil spor calitativ.
De altfel, în jos rădăcinile acestor
sporuri se întîlnesc. Ai cititori mulți,
ai și rezerve mari din care se
ivesc scriitori noi.

(Camil Petrescu : *Cartea literară
în zece ani*, 1954).

Trebuie să pui mîna pe condei
numai atunci cînd n-ai alt mijloc
de expresie decît poezia.

(Maiakovski : *Cum se scriu ver-
surile*)

Versurile nu sînt, cum crede
lumea, sentimente... ele sînt
experiențe.

(Rainer Maria Rilke : *Scrisori
căt-re un tînăr poet*)

N-ai monument mai bun decît ăst vers
Cînd bronzul pe mormînt se va fi șters.

(Shakespeare : *Sonetul 57*)

Literatura orientală în România

Harta lumii se îmbogățește cu noi și noi țări independente. Născute din lupta propriilor popoare avînd sprijinul și simpatia tuturor forțelor progresiste aceste țări își construiesc o viață nouă în condiții diferite. Pe toate le unește însă lupta împotriva imperialismului și colonialismului, popoarele lor năzuiesc spre lichidarea mizeriei și înăpoierii, spre o viață mai bună, spre pace.

Despre toate aceste țări și popoare, unele foarte îndepărtate avem cunoștințe relative. Dar astăzi posedăm o gamă foarte variată de căi de cunoaștere. Un film, un album, o carte ne stau ușor la dispoziție. O întreagă știință creată în deosebi în secolul trecut, orientalistica (ansamblul de discipline care studiază limba, istoria, arta, dar și situația economică și socială a popoarelor orientale) își aduce contribuția — azi în condiții schimbate — la această cunoaștere.

O lucrare științifică, o monografie cu date geografice, istorice, demografice etc. se urmărește cu interes. O carte de literatură beletristică oferă însă un contact mai viu, mai direct, mai accesibil.

Față de tendința manifestată mai ales printre orientaliștii din țările occidentale ca, în ceea ce privește literatura, atenția să cadă în special pe studierea monumentelor literaturii clasice din Orient își face tot mai mult loc o tendință nouă de studiere a literaturilor popoarelor orientale în legătură cu istoria societății scoțindu-se în evidență felul în care se reflectă în literatură ideile democratice, lupta patriotică de eliberare, lupta împotriva reacțiunii. Se dezvoltă în Orient o literatură națională nouă cu scriitori legați de popor, mulți din ei participanți activi la lupta de eliberare. Din rîndul popoarelor orientale se ridică și noi oameni de știință care ne pot face cunoscute, în cunoștință de cauză, realitățile politice, economice, sociale din țările lor.

De unde pînă nu de mult literatura despre Orient, atît cea științifică cît și cea beletristică se datora europeni-

lor, actualmente lucrările literare și științifice ale scriitorilor și oamenilor de știință din țările asiatice și africane mărturisesc tot mai mult faptul că, popoarele din Orient s-au transformat dintr-un obiect al științei în creatori ai științei și literaturii proprii. În locul unei literaturi europene de inspirație orientală, adesea reflectînd fals realitățile și situațiile din aceste țări îndepărtate, plină de dulcigării sau „mistere“, avem acum în plină dezvoltare o literatură nouă, a scriitorilor orientali, realistă, inspirată din probleme contemporane. Încă în 1925 marele poet turc Nazim Hikmet demasca falsa imagine a Orientului așa cum apare în opere ca cele ale lui Pierre Loti sau ale altora:

...Acesta-i Orientul

văzut de scriitorul european

Acesta-i Orientul

acelor cărți ce se tipăresc
cu mîile într-un minut

Dar Orientul acesta,

putem spune,

n-a fost nici ieri

nici azi

și nu va fi nici mîine.

Nu, Orientul e pămîntul unde
mor gloatele de robi
desulțe și flămînde.

E țara unde-oricine e stăpîn,

omnipotent,

afară de cel din Orient...

S-a schimbat deci și concepția despre literatura și creatorii acesteia.

Probleme ale literaturii din aceste țări au fost analizate și în întîlnirile scriitorilor afro-asiatici (Tașkent, Cairo etc.).

Cînd vorbim despre Orient avem în minte o noțiune legată de multe inaccesibilități. Țări depărtate, cu o istorie puțin cunoscută, cu un conglomerat de popoare cu obiceiuri și tradiții vechi, vorbind limbi dificil de învățat, întrebuițînd alfabetul sau ideograme necunoscute. Dacă depărta-rea nu mai constituie o problemă datorită mijloacelor moderne de călătorie,

cunoașterea acestor limbi prezintă însă greutatea mari. De aceea, de cele mai multe ori, literatura orientală este cunoscută prin mijlocirea unor limbi de largă circulație. În ultimul timp, traducerile din literaturile orientale au luat o mare dezvoltare în toate țările. Trebuie să menționăm efortul depus în țările socialiste europene. Astfel o statistică întocmită după *Index Translationum* (publicat de UNESCO) în principalele 26 de țări europene și americane (printre care și țara noastră) care traduc din literatura orientală, au apărut în 1960 un număr de 475 de cărți literare traduse din 24 de limbi orientale. Din acestea, 225 de cărți au apărut în U.R.S.S. ceea ce înseamnă că în această țară se traduce din limbile orientale cam tot atât cât se traduce în restul lumii. Dacă adăugăm și țările socialiste din Europa reiese că în aceste țări se traduce cu mult mai mult decât în toate celelalte țări din Europa și America luate la un loc. (*Courrier de l'UNESCO*, 1963, nr. 2).

În limba română, în ultimii ani au apărut multe lucrări din literatura popoarelor orientale atât din cea clasică cât și din cea contemporană. Înainte de a vorbi de acestea să amintim, în treacăt, despre condițiile cunoașterii literaturii orientale în trecut la noi.

Poporul român a cunoscut producțiile literare ale Orientului încă de mult, din traducerile — e drept nu direct ci prin mijlocirea limbilor europene, greaca în deosebi — ale unor cărți populare originale din Orient și care au cunoscut o largă circulație în țările noastre. Amintim de basmele din *1001 de nopți* cunoscute la noi sub numele de *Halima*, romanul oriental *Sindipa* etc. O frumoasă ediție a cărților populare apărută anul trecut la Editura pentru literatură cuprinde și *Aravicon mythologhicon* sau *Halima*. De succes s-a bucurat și prelucrarea modernă a celui „*1001 de nopți*” datorată scriitorului Eusebiu Camilar.

În afară de aceste producții populare, în țările române au existat în trecut cunoscători de limbi orientale, mai ales turcă și arabă. Unii — deși probabil foarte puțini — citeau această literatură în original. Astfel se explică prezența de cărți orientale în biblioteca de la Mărgineni (sec. XVII-lea). Învățățul moldovean Nicolae Milescu Spătarul cunoștea limba turcă pe care o învățase la Constantinopol. El este

primul român care călătorește în China și autorul unui *Jurnal de călătorie în China* care l-a făcut cunoscut în toată lumea. Tradus în românește, în ultimii ani a avut mai multe ediții, dintre care semnalăm ultima apărută anul trecut în *Biblioteca pentru toți*.

Domnitorul moldovean Dimitrie Cantemir este cea mai însemnată figură a culturii românești de la începutul sec. al XVIII-lea și cel mai mare orientalist român. Cunoscător al limbilor orientale: turca, araba, persana, a scris lucrări apreciate la vremea sa cum ar fi *Istoria Imperiului Otoman*. Dar Cantemir era și un bun cunoscător al literaturii orientale și al muzicii orientale; el este autorul unui sistem de notație muzicală orientală.

Amintim că în țările române tiparul în litere arabe precede cu mai multe decenii introducerea lui la Constantinopol și în alte părți ale Imperiului Otoman. La Snagov încep să se tipărească cărți în limba arabă spre Orientul ortodox încă de la 1700, iar în tot cursul secolului al XVIII-lea continuă să se tipărească în țările române cărți în limba arabă și în limba turcă.

În vremuri mai noi, în prima jumătate a sec. al XIX-lea, producții ale literaturii populare orientale au fost cunoscute la noi prin scrierile lui Anton Pann. El este primul care pune în versuri anecdotele lui Nastratin Hogeș, prelucrează povestiri orientale etc. Orientul a inspirat pe marii noștri scriitori. Este suficient să amintim de Vasile Alecsandri și de Dimitrie Bolintineanu. Mihai Eminescu încerca să învețe sanscrita, iar George Coșbuc traduce *Sakuntala* (din care au apărut mai multe ediții), Ion Luca Caragiale prelucrează savuroase povestiri și anecdote orientale, Mihail Sadoveanu scrie *Divanul persian* etc.

Literatura orientală a fost cunoscută însă și prin traduceri, atât din literatura antică, cât și din cea mai nouă. Amintim traducerile poemului *Ghilgameș* și *Legii lui Manu*. Din *O mie și una de zile* (replica mai nouă și neautentică a clasicei *1001 de nopți*) s-a tradus *Cele mai frumoase povești arăbești și persane* (București 1921). Omar Khayyam a fost tradus de mai multe ori. Din persană s-a tradus *Divanul iubirii* (Aşk Name) etc. Din literatura modernă s-a tradus mai puțin. Din marile scriitori indiani Tagore, care a vizitat țara noastră, s-au tradus volume de poeme (*Grădinarul*, reeditat și în 1961, *Mama și copilul*,

Prinos de cîntece etc.). În perioada dintre cele două războaie mondiale au apărut și câteva culegeri din poezia clasică chineză.

O bibliografie a tuturor traducerilor românești din literaturile orientale pînă la 23 august 1944 va cuprinde desigur multe volume și zeci de lucrări în proză sau în versuri risipite prin reviste.

În opera de răspîndire a valorilor literaturii universale desfășurată în anii puterii populare de editurile din țara noastră Orientul capătă o pondere mai mare. De data aceasta este vorba de un plan, asigurîndu-se un raport just între operele clasice și cele ale literaturii contemporane și o repartiție geografică care ne permite să facem cunoștință cu literaturile din aproape toate țările Asiei și Africii, în legătură cu dezvoltarea literaturii contemporane din acele țări. Traducerile sînt încredințate unor scriitori de talent, iar versurile, celor mai de seamă poeți romîni contemporani.

Literatura nouă a popoarelor orientale este în primul rînd combatantă. Acest lucru reiese din apelul adoptat la conferința de la Tașkent a scriitorilor din Asia și Africa: "... arta literaturii este indisolubil legată de soarta popoarelor noastre", pentru că "adevărata înflorire a literaturii este posibilă numai în condițiile libertății, independenței și suveranității popoarelor, iar lichidarea colonialismului și rasismului constituie condiția necesară pentru deplina dezvoltare a creației literare".

Moștenitori ai unor vechi tradiții literare, scriitorii din țările Asiei sînt mîndri de trecutul literar al popoarelor lor. Dar sînt, în același timp, hotărîți ca în opera lor să reflecte problemele de azi, să folosească mijloace de expresie modernă, cu un spirit nou, dărîind un cap nou unui trup vechi, după cum se exprima un scriitor egiptean.

De aceea, chiar din cele câteva exemple ne putem da seama de oameni, fapte și situații, de lupta socială și de luptele de eliberare din acele țări.

Problemele agrare complexe, lichidarea puternicilor rămășițe feudale se reflectă și în literatura contemporană.

Amintim astfel din literatura egipteană: *Jurnalul unui procuror de țară* de Tewfik el Hakim (Buc., E.L.U., 1962, col. Meridiane) sau povestirile din volumul *Al patrulea pacient* de Iusuf Idris (Buc., E.L.U., 1962, col. Meridiane)

ai căror eroi sînt aleși dintre oamenii umili din satele și orașele Egiptului. Situația țărănimii egiptene în timpul monarhiei se reflectă în romanul *Pămîntul* de Abdurrahman Aș Sarkaui tradus fragmentar și în limba romînă în „Secolul 20”.

Pentru noi Orientul începe cu Turcia, Dominată de puternica personalitate a poetului Nazim Hikmet, literatura turcă contemporană începe să fie mai bine cunoscută la noi cu acest poet dispărut în plină putere creatoare.

Eu vin din Orient
și aduc

în glasul meu
revolta Orientului.

Versuri ale lui Nazim Hikmet au apărut în romînește în mai multe ediții. Din dramaturgia lui N. Hikmet s-a tradus *A existat oare Ivan Ivanovici?*

Dintre prozatorii turci sînt cunoscuți la noi prin traduceri Sabahattin Ali cu volumul de schițe *Șoseaua asfaltată* și romanul *Yusuf din Kuyugeak*. Dacă în povestirile lui ne apar crimpee din viața satului în *Yusuf din Kuyugeak* acțiunea ne poartă în lumea funcționării corupte și indolente din ultimii ani ai Imperiului Otoman.

Citiitorul romîn își poate face o idee generală despre opera prozatorilor turci contemporani din volumul *O chestiune de afaceri*, unde în afară de schițe ale lui Sabahattin Ali sînt cuprinse și diferite schițe și nuvele de Fahri Erdinç, scriitoarea Suat Derviş, Mahmut Yasari, Sadri Ertem, Aziz Nesin, Reşat Enis, Refik Halid Karay, Fahri Celâleddin, Ömer Seyfeddin, Yaşar Kemal etc. Viața oamenilor necăjiți din satele și orașele Anatoliei, viața femeii în familie și soarta tinerelor fete de la țară, iată câteva subiecte care ne apar frecvente în aceste nuvele. Învățătorul turc Mahmut Makal în însemnările sale traduse sub titlul *La noi în Anatolia* (București, E.S.P.L.A., 1955) ne dă mai mult de cit simple momente din viața satelor turce: din carte ne putem da seama de relațiile agrare dominante în satul turc, de nivelul înapoiat al tehnicii agricole, de acțiunea forțelor reactionare și obscurantiste etc. Scriitorul Aziz Nesin este unul dintre cei mai cunoscuți scriitori satirici turci actuali. În schițele umoristice cuprinse în volumul *Dacă aș fi fost femeie*, apărut în traducere anul trecut, autorul demască metodele folosite în exploatarea nemiloasă a muncitorilor și funcționarilor,

corupția din rîndul claselor exploata-toare. Unul din cele mai bune romane contemporane *Indje Memet haiducul* de Yaşar Kemal prezintă viața satului de la începutul Republicii, cu luptele țărănimii împotriva nedreptăților, pen-tru o viață mai bună.

Din proza irakiană menționăm pe Dhannun Ayub, considerat unul din întemeietorii prozei irakiene moderne. A fost silit din cauza convingerilor sale politice să trăiască în exil în anii 1954—1958. Povestirea *O încercare ne-reușită* (Buc., E.L.U., 1963) ne permite să înțelegem mai bine cauzele econo-mice ale revoluției populare din Irak care a înlăturat monarhia și regimul feudal în care puterea o deținea regele și clica marilor moșieri și seici.

Din proza iraniană contemporană s-a tradus din Bozork Alavi. Scriitorul, unul din întemeietorii partidului Tudeh, participă la lupta pentru democrație din țara sa trăiește în emi-grație. Nevelele incluse în volumul *Zidul alb* (Buc., E.L.U., 1963) cuprind pagini din lupta poporului iranian împotriva imperialismului și reacțiunii, pentru democrație. Din literatura cla-sică menționăm traducerea *Gulstanului* lui Saadi și un volum de *Poezii per-sani*.

Literatura indiană ne este cunoscută nu numai prin Tagore, al cărui cente-nar sărbătorit și în țara noastră a prilejuit apariția mai multor opere ale sale. Nume ca Prem Ciand sau Mulk Raj Anand sînt cunoscute la noi. Viața țărănului simplu în India colonială, exploatat de zamindarul — latifundia-rul indian și de cămătarii și funcțio-nărima coruptă ne apare atît în romanul clasic al Indiei rurale *Godan* de Prem Ciand cît și în romanul *Nectar în sită* de Markandaya Kamala. În romanul *Val întinat* de Phanishvar-nath Renu avem însă satul indian din anii care preced și urmează mo-mentul proclamării independenței In-diei (1947). Alături de moșierii zamindari, crește puterea tahsildarilor, per-ceptori de impozite, care ajung și ei moșieri. Dar structura socială a Indiei, împărțirea în caste împiedică unirea forțelor acestui mare popor. Creșterea conștiinței de clasă a muncitorilor agricoli, ca urmare a victoriilor cîști-gate de proletariat ne apare în povesti-rea *Doi pumni de orez* de Thakuzhi Sivasankara Pillai. Acțiunea se petrece în statul Kerala în perioada care a precedat venirea la putere a unui guvern comunist în 1957 (răsturnat de

reacțiunea indiană care nu vedea cu ochi buni reforma agrară întreprinsă în acest stat din India).

Sărăcia și mizeria din Indonezia colonială ne este înfățișată în *Povesti-rile indoneziene* ale scriitorului in-donezian Pramudia Ananta Toer (E.S.P.L.A., 1960).

Japonia are desigur alte probleme decît țările foste colonii sau semicolo-nii. Aici condițiile de muncă ale pro-letariatului industrial, creșterea conș-tinței revoluționare în rîndul mun-citorilor inspiră pe unul din cei mai de seamă scriitori japonezi contempo-rani: Takakura Teru în romanul *Lupul*, apărut în traducere romînea-scă în 1962. Din opera acestui scriitor a mai apărut povestirea istorică *Apele Ha-konei* (E.S.P.L.A., 1956) și nuvela *Cîn-tecul porcului* (1956). Soarta de după război a populației insulei Okinawa este înfățișată în nuvela *Insula Oki-nawa* (E.L.U., 1961) datorită unui scriitor originar din această insulă, Siji Shimota.

Cu totul deosebite sînt însă proble-mele actuale ale statelor din Asia care construiesc socialismul. Literatura nouă a marii Chine este dominantă de povestirile din războiul anti-japonez și de problemele revoluției chineze. Pen-tru înțelegerea multor probleme pre-mergătoare revoluției chineze *Opere Alese de Lu Sin*, un Maxim Gorki al Chinei, apărute în două volume în 1959 și 1962 ne sînt de un mare folos. Din literatura chineză s-a tradus din toate genurile literare și din toate epocile. O antologie a poeziei chineze contemporane (E.S.P.L.A., 1954) e urmată de două antologii ale literaturii clasice chineze, din care ultima apă-rută în 1963 în Biblioteca pentru toți. Recent a apărut un roman clasic *Pe malul apei* (E.L.U., 1963) cu subiect din timpul unei mari răscoale țărănești din istoria medievală a Chinei.

Din literatura coreeană s-au tradus mai multe romane și două antologii de poezie, una din literatura contem-porană (*Țara diminețelor liniștite*, Buc., E.L.U., 1961) și alta, de poezie clasică (Editura tineretului, 1960).

Apariția noilor state independente din Africa a trezit interesul pentru cultura africană. Țările africane au o bogată tradiție culturală. Multe din țările africane cunoșteau o civilizație avansată înainte de venirea europeni-lor. Dar nu numai elementele culturii materiale sînt martore ale acestei civi-lizații, ci și literatura, folclorul. Bas-

mele africane se remarcă prin originalitate. Un volum de astfel de *Basme africane* a apărut și în românește. Se naște însă și o literatură africană cultă. Literaturile africane cu excepția Nordului Africii unde domină limba și tradițiile literaturii arabe, sînt scrise nu în limbile naționale, ci în franceză, engleză, portugheză etc. Din această cauză și din cauza neștiinței de carte această literatură nu este cunoscută de pături largi ale populațiilor africane. Pînă se vor rezolva problemele complexe ale formării limbilor africane literare, astăzi se pun bazele unei literaturi africane care cultivă tradițiile, sentimentele și năzuințele popoarelor Africii, deși lucrările sînt scrise în limbile europene. Scriitorii ca Leopold Sanghor, Cheib Anta Diop, P. Abrahams, Castro Saronienho etc., caută să exprime, mai ales în versuri, aspirațiile popoarelor africane. A fost tradusă în românește și povestirea *Misiune indeplinită* a finărului scriitor din Camerun, Mongo Beti.

Dezvoltarea traducerilor din limbile orientale pune la noi o serie de probleme. Mai întii o orientare a publicului cititor. Toate traducerile au apărut cu substanțiale prefețe în care, în afară de date biografice, este înfățișat cadrul în care se desfășoară acțiunea, sînt sintetizate ideile și problemele de bază ale lucrării. Publicații de specialitate, cum ar fi *Studia et Acta Orientalia* editată de Societatea de științe istorice și filologice, revista *Secolul 20* (care a consacrat în 1961 un întreg număr literaturilor afro-asiatice), publică și articole despre unele aspecte ale tinerelor literaturi din Asia și Africa. Ne trebuie însă istorii literare care să înfățișeze evoluția literaturilor respective. Nu avem decît o istorie a literaturii clasice chineze, apărută în 1960.

O altă problemă este aceea a traducerilor cît mai apropiate de originalul lucrării. În afară de cîteva cazuri, aproape toate cărțile au fost traduse la noi nu direct din limbile orientale, ci prin mijlocirea unei limbi europene de circulație. Formarea orientaliștilor în țara noastră constituie o preocupare importantă. Avem acum și mijloace și chiar o oarecare tradiție.

Invățămîntul unor limbi orientale este atestat încă de la începutul sec. al XVIII: cca 1735 în Țara Românească (limba turcă) și cca 1741 în Moldova (limba arabă). În bibliotecile din țară, în fondul de manuscrise orientale există și o serie de lucrări cu caracter didactic. manuale, lucrări cu caracter lexicografic, mai ales pentru arabă, turcă, persană, armeană, ceea ce arată interesul pentru aceste limbi la noi. Un domnitor fanariot, încerca, în 1786, să creeze și o școală de limba turcă pe lângă reprezentanța Țării Românești de la Constantinopol (Vlah Saray), o inițiativă care n-a putut fi tradusă în fapt, după modelul acelor *Jeunes des langues* din Occident. Încercări de organizare a unui învățămînt al limbilor orientale în țara noastră avem și într-o epocă mai nouă prin acordarea de burse, prin organizarea de cursuri, diferite propuneri etc. cele mai multe fără rodnicia continuității și stăruinții din lipsa de sprijin și înțelegere din partea statului. Această situație necorespunzătoare a fost curmată în anii puterii populare. Din 1957, pe lângă fosta Facultate de filologie a Universității din București au început să se organizeze cursuri de limba chineză, limba arabă, limba turcă, limba tătară. Reorganizate în 1963 în cadrul Institutului de limbi străine al Universității din București, aceste cursuri constituie o secție specială, cu perspective de dezvoltare. Primii absolvenți lucrează în institute științifice, în presă, edituri.

Se crează astfel viitorii specialiști care vor putea să contribuie în mod competent la cunoașterea bogatului tezaur al literaturilor orientale.

Literatura constituie nu numai un mijloc de cunoaștere dar și unul de apropiere. Evoluția evenimentelor în ultimele decenii a dezmințit afirmațiile că Orientul ar fi sortit unei dezvoltări aparte, unei îndepărtări de țările apusene, unei continui rămăneri în urmă. Popoarele din Asia ca și cele din Africa, o dată cu cîștigarea independenței, urmează drumul întregii omeniri, spre civilizație, spre o viață mai bună, spre o deplină emancipare.

ION MATEI

N. Georgescu-Tistu

Un animator al bibliologiei românești

În luna aceasta, Profesorul N. Georgescu-Tistu împlinește 70 de ani de la naștere.

În perspectiva timpului figura lui apare ca aceea a unui deschizător de drumuri într-un domeniu care, până la el, nu se bucura de atenția cuvenită. Activitatea permanentă, depusă în vederea deșteptării interesului pentru carte și problemele ei, cit și a lămuririi acestor probleme, a dovedit preocuparea sa pentru progresul bibliologiei românești.

Îmbinând munca de catedră cu cea publicistică și cu aceea de conducător al Cercului de bibliologie, pe care l-a înființat în cadrul Facultății de litere din București, Profesorul Tistu a căutat să răspîndească noile idei, în legătură cu necesitatea unei documentări organizate științific, a unei pregătiri de specialitate pentru bibliotecari și bibliografi, a unei tehnici biblioteconomice unitare și altele. Multe din problemele puse de el cu peste treizeci de ani în urmă, au fost mai târziu re-luate și abia azi și-au găsit rezolvarea.

Într-o vreme în care oficialitățile nu se grăbeau să sprijine dezvoltarea do-

cumentării la noi în țară, Profesorul Tistu folosește orice prilej pentru a înfățișa starea de fapt și a propune soluții. Un astfel de prilej a fost lecția de deschidere a cursului de bibliologie, ținută la Școala de arhivistică, în 1929, unde fusese numit ca succesor al primului profesor de această materie, Al. Sadi-Ionescu. În această lecție, vorbește despre necesitatea și importanța organizării informației, arată utilitatea repertoriilor bibliografice în orice specialitate și insistă asupra nevoii de a se intensifica mișcarea bibliografică la noi. În acest sens, preconizează înființarea unui „oficiu bibliografic“, precum și apariția unui buletin — mai des decât lunar — care să cuprindă tot ce se publică în țară.

Bibliografia națională e o datorie a statului, dar aceasta — spune Profesorul Tistu — „la noi nu s-a înțeles nici pînă azi“¹⁾. Mai vorbește despre lipsa unei mari biblioteci publice în capitala țării și despre faptul că „ocupația de bibliotecar nu are nici un îndreptar, nici un stagiu de pregătire, nu e încă o carieră“²⁾.

Toate aceste afirmații arată, pe de o parte, starea lucrurilor la acea dată; pe de altă parte, noutatea soluțiilor propuse atunci de Profesorul Tistu și străduința sa de a le dovedi necesitatea. De altfel, asemenea probleme, ca și altele în același sens, au fost dezbătute de el și în conferințe sau articole, dintre care menționăm doar cîteva : a) *Depozitul legal, bază a bibliografiei naționale*³⁾; b) *Cataloagele de bibliotecă, o problemă tehnică și culturală*⁴⁾; c) *Pregătirea bibliotecarului și a bibliografului*⁵⁾. Titlurile sînt destul de clare pentru a sugera cuprinsul.

În vederea îmbogățirii experienței profesionale a bibliotecarilor, Profesorul Tistu propune schimburi de funcționari între biblioteci, precum și participarea la congrese internaționale de specialitate, fapt care i se părea atunci după propriile sale afirmații, un pas în domeniul iluziilor. Astăzi, bibliologia românească este prezentă însă, la toate marile întîlniri internaționale.

1) N. Georgescu-Tistu : *Studiul și organizarea cărții*. Lecție de deschidere... Buc., 1929, p. 19.

2) Idem, p. 13.

3) În *Buletinul secției bibliografice a I.S.R.* Buc., 1932, nr. 1, p. 23—32.

4) Extras din *Arbiva pentru știința și reforma socială*. Buc., 1936, 20 p.

5) În *Revista Arhivelor*. Buc., vol. III (1936—37), p. 139—149.

Cercul de bibliologie, unic în acest gen pentru perioada respectivă, a constituit pentru Profesorul Tistu un mijloc de apropiere între studenți, profesori și diferiți oameni de cultură sau iubitori ai cărții, ca : bibliotecari, scriitori, regizori, tipografi etc. Ședințele cercului, în cadrul Facultății de litere, dădeau prilej la discuții, pe marginea comunicărilor făcute de specialiști sau de studenți, discuții care lămurau o serie de probleme în legătură cu cartea.

Buletinul *Scriptum*, publicat de acest cerc, a fost apreciat drept cel mai bun periodic de specialitate de pînă atunci. Nenumărate mențiuni și recenzii în periodicele vremii subliniază valoarea acestui buletin, despre care Perpessicius scria : „*Scriptum* năzuiește să concentreze în paginile lui toate aspectele, din țară și de peste graniți, ale acestei discipline : bibliologia, căreia dl. Prof. Georgescu-Tistu îi închină de ani îndelungați toată experiența și toată rîvnă⁶⁾”.

Din lipsă de posibilități materiale, numărul 2 din *Scriptum* n-a mai putut apare, deși materialul fusese adunat.

Astăzi, cînd problemele documentării și-au găsit înțelegerea și rezolvarea cuvenită, în noile condiții de dezvoltare a culturii în țara noastră, putem aprecia cu atît mai mult eforturile depuse de Profesorul Tistu în această direcție, într-un timp în care ele constituiau o muncă de pionierat.

Un alt aspect al activității Profesorului Tistu este acela al contribuțiilor sale bibliografice. Aci avem de remarcat, ca element caracteristic, aplicarea bibliografiei la istoria literaturii române. Într-adevăr, majoritatea lucrărilor de acest gen, din opera sa, se referă la scrieri sau autori romîni. Chiar la începutul carierei sale de bibliograf, rubrica îngrijită de el la *Dacoromania* — Buletinul Muzeului limbii romîne din Cluj — între 1922—1929, constituie un exemplu de bibliografie a limbii și literaturii romîne, aducînd ca nou element analitic.

Lucrarea sa de bază, în domeniul bibliografiei literare, rămîne însă : *Bibliografia literară romînă*, publicată în 1932 de Academia Romînă, în seria : *Studii și cercetări*, XVIII. Ea constituie lucrarea de docență, susținută la Facultatea de litere din București, de Profesorul Tistu, primul docent de bibliologie din țară și apoi primul profe-

sor de această specialitate la Universitatea din București.

Prin metoda științifică adoptată, prin bogăția materialului documentar judicios repartizat și privity critic, ca și prin punerea unor probleme de teorie generală, *Bibliografia literară romînă*, această bibliografie de bibliografii, s-a impus ca o carte de căpătîi, ajutor prețios al celor ce studiază istoria literaturii noastre. Gh. Călinescu relevă — la apariția cărții — utilitatea ei pentru studiile de literatură romînă⁷⁾; iar Perpessicius remarcă vastitatea materialului și puterea de coordonare a tuturor contribuțiilor bibliografice în acest domeniu⁸⁾.

Cartea este recunoscută și pe plan internațional, fiind apreciată — în perioada respectivă — de Luigi Schiaparelli, directorul școlii de bibliotecari și arhiviști de pe lângă Universitatea din Florența⁹⁾; de H. Stein, profesor la Ecole de Chartes¹⁰⁾ din Paris și alții. Mai recent, este considerată de L. N. Malcès ca cea mai bună lucrare de orientare bibliografică asupra literaturii romîne¹¹⁾ și citată de T. Besterman în *A World Bibliography of Bibliographies...* la rubrica respectivă¹²⁾.

Tot în cadrul bibliografiilor literare se situează lucrarea de largă amploare : *Bibliografia publicațiilor privitoare la cultura (literatură) romînească veche*, alcătuită sub conducerea Profesorului Tistu, de către studenții seminarului de istoria literaturii romîne vechi de la Facultatea de litere din București și publicată treptat în *Cercetări literare*, vol. I—V¹³⁾.

În 1935, Profesorul Tistu publică — în seria *Studii și cercetări*, vol. XXV, a Academiei Romîne — lucrarea : *Ion Ghica scriitorul*, despre care Dan Simonescu spunea că vine să „umple un gol adînc simțit în istoria literaturii

7) În *Adevărul literar și artistic*. Buc., 1932, nr. 613, p. 7.

8) În *Cuvîntul*. Buc., 1932, iunie 19, p. 1—2 și în *Mențiuni critice*. vol. IV, Buc., 1938, p. 383—390.

9) În *Archivio storico italiano*. Florența, 1933, p. 149.

10) În *Revue des bibliothèques*, Paris, 1932, tom. XXXIX, p. 113—114.

11) L. N. Malcès : *Les sources du travail bibliographique*. Genève-Lille, vol. I, 1950, p. 291 ; vol. II, 1952, p. 790.

12) T. Besterman : *A World Bibliography of Bibliographies*. Genève, vol. III, 1955, col. 3612.

13) În *Cercetări literare*. Buc., vol. I (1934), p. 121—160 ; II (1936), p. 129—183 ; III (1939), p. 319—367 ; IV (1941), p. 219—309 ; V (1943), p. 241—281.

6) În *Ardeul*, Buc., an. V (1945), nr. 267, p. 1—2.

romine ¹⁴⁾. În adevăr, la acea dată, cînd nu dispuneam de studiile apărute mai tîrziu despre Ion Ghica, monografia Profesorului Tistu, despre viața și opera acestui scriitor, însoțită de lămuriri asupra manuscriselor sale și de o bogată bibliografie, constituie o contribuție binevenită, lucru relevat de altfel de diferiți recenzenți ai cărții.

Continuînd să se intereseze de personalitatea lui Ion Ghica și de prietenia lui cu V. Alecsandri, Profesorul Tistu conferențiază și scrie și mai tîrziu în legătură cu acest subiect. De pildă: *Ion Ghica director de teatru* ¹⁵⁾, *Originalul scrisorilor Ghica—V. Alecsandri* ¹⁶⁾ și altele. Dar în afară de Ghica, pe care l-a studiat în mod special, Profesorul Tistu s-a ocupat și de alți scriitori romîni, despre care a vorbit cu diferite ocazii sau a scris articole în periodicele vremii. Astfel, în *Dacomania și Înfrățirea din Cluj, Arhiva romînească* din București etc. a scris despre: Ion Creangă, Vlahuță, P. Maior, N. N. Beldiceanu, Duiliu Zamfirescu, N. Bălcescu și alții. Caracterizările și criticile sale literare, indiferent de amploarea lor, sînt parcă tot atîtea fișe analitice, adăugate treptat unei bibliografii în curs.

Chiar în subiectele recomandate studenților pentru lucrările de seminar, Profesorul Tistu pune accentul pe cunoașterea literaturii și a realităților romînești. Cu titlul de curiozitate, menționăm că din cele 3 638 de lucrări ale studenților, între anii 1943—1948, un procent de 82,9% se referă la bibliografii, biblioteci, tipografii etc. din țara noastră.

De asemenea, în cursurile sale, Profesorul Tistu, pe lîngă faptul că dă numeroase referințe bibliografice, face întotdeauna — cînd subiectul se pretează — legătură cu situațiile de la noi și ridică probleme importante pentru epoca respectivă. De pildă, la cursul ținut în anul școlar 1945—1946, despre bibliografie, acordă o deosebită atenție organizării bibliografiei la noi. Făcînd legătura între teorie și practică, arată necesitatea coordonării eforturilor depuse pînă atunci în cadrul diferitelor reviste sau centre de cultură, precum și aceea de a se ajuta cît mai mult bibliotecile publice în dezvoltarea lor.

În general, după 1944, observăm o schimbare în structura lucrărilor Profesorului Tistu, datorită noii situații de fapt. O dată cu dezvoltarea progresivă a bibliografiei, cu înființarea de biblioteci mari și mici, cu apariția periodicelor de specialitate etc., era normal ca accentul, care cădea în trecut pe străduința de a deștepta interesul pentru astfel de probleme, să se deplaseze spre chestiuni în legătură cu perfecționarea metodelor de lucru și cu organizarea muncii de bibliotecă și documentare. Problemele sînt puse acum cu siguranța că ele găsesc înțelegerea cuvenită și că la discutarea lor participă toți cei care doresc să contribuie la progresul activității bibliologice în țara noastră.

Articole ca: *Despre bibliografie* ¹⁷⁾, *Despre bibliotecile populare* ¹⁸⁾, *Cataloagele pe subiecte* ¹⁹⁾ și altele, ca și îngrijirea rubricii *Cărți pentru bibliotecile populare* — în cadrul periodicului *Căminul cultural* —, sau comunicările ținute în 1953 și 1954 la colectivul catedrei de arhivistică, despre probleme de clasificare, sînt doar cîteva exemple, care dovedesc acest lucru.

În ultimii 10 ani atenția Profesorului Tistu s-a îndreptat în special către istoria bibliologiei noastre. Cu minuțiosul său spirit de cercetare, răsfoind arhivele, cărțile și manuscrisele, a mai descoperit cîte ceva cu privire la trecutul bibliotecilor sau la contribuția adusă în domeniul respectiv de anumite personalități din trecut. Așa au luat naștere articolele: *O bibliotecă militară din Iași la 1846* ²⁰⁾, apărut în periodicul de specialitate al Bibliotecii Academiei R.P.R. la care Profesorul Tistu continuă să colaboreze; *Activitatea bibliologică a lui Alex. Odobescu* ²¹⁾, articol care prezintă un aspect încă puțin cunoscut din activitatea scriitorului român, ca și acela despre *Preocupările de carte ale episcopului Melchisedec și biblioteca sa* ²²⁾, cu informații la fel de noi și interesante.

În momentul de față Profesorul Tistu se ocupă de întocmirea primului nostru dicționar de specialitate: *Vocabularul de bibliologie*. Despre necesitatea lui,

17) În *Căminul cultural*, Buc., 1945, nr. 5—6, p. 352—356.

18) În *Democrație*, Buc., 1945, iunie 17, p. 1—2.

19) În *Călușa bibliotecarului*, Buc., 1957, nr. 7, p. 12—14.

20) În *Studii și cercetări de bibliologie*, Buc., vol. III (1960), p. 73—88.

21) Idem: vol. V (1963), p. 135—152.

22) În *Biserica ortodoxă romînă*, Buc., 1963, nr. 11—12, p. 1146—1203.

14) Dan Simonescu: *Istoria literară în recenzii*, Buc., 1936, p. 24—25.

15) În *Teatrul național*, Buc., 1946, nr. 1, p. 5—7.

16) În *Arhiva romînească*, Buc., tom. X (1946), p. 373—391.

precum și câteva indicații de început, găsim în articolul intitulat: *Premizele unui vocabular tehnic de bibliologie*²³⁾. Problema este reluată în 1957 în *Vocabularul bibliotecarului*²⁴⁾, dar abia în 1963 s-a continuat munca în mod efectiv și, cu perseverența care-l caracterizează în lucru, Profesorul Tistu a terminat, în iunie 1964, redactarea acestei lucrări, care va constitui un prețios ajutor pentru bibliotecari, bibliologi, cercetători și toți cei care, în activitatea lor, au nevoie de lămuriri referitoare la această specialitate.

Dar pasiunea pentru literatura română nu l-a părăsit pe Profesorul Tistu. Sertare pline de fișe, adunate în decursul timpului își așteaptă încă utilizarea. Printre manuscrisele sale există o lucrare deosebit de interesantă, prin ineditul pe care-l oferă și prin munca migăloasă pe care a presupus-o. Este vorba de *Scritori români despre carte*, o antologie care urmărește motivul cărții, începînd cu literatura poporană și cronicari, pînă în zilele noastre. Este în același timp o bibliografie a temei și o relevare a măsurii în care cartea, în sensul larg al cuvîntului, a preocupat pe scriitorii noștri în decursul timpului.

Contribuția adusă de Profesorul Tistu la dezvoltarea bibliologiei noastre este rezultatul unei munci perseverente și pe bază de serioasă pregătire, a unui mare iubitor al cărții.

Licențiat al Facultății de litere din București, a fost apoi elev al Școlii române din Franța, țară în care a avut ca profesor de literatură comparată pe

²³⁾ În *Studii și cercetări de bibliologie*, Buc., vol. I (1955), p. 221—232.

²⁴⁾ În *Calăuza bibliotecarului*, Buc., 1957, nr. 4, p. 19—21.

Fernand Baldensperger, iar de literatură franceză pe Joseph Bedier și Paul Hazard. A urmat la Paris și cursurile de bibliografie și biblioteconomie de la Ecole de Chartes — ținute de H. Stein și C. Couderc — precum și o școală particulară franco-americană de aceeași specialitate. În aceeași perioadă a făcut un stagiul de practică, cu P. Otlet, la Institutul internațional de bibliografie din Bruxelles.

Toate acestea, ca și specializarea sa la Deutsche Bücherei din Leipzig și la Bibliotheks Wissenschaftliches Institut din Berlin, unde a fost trimis de Ion Bianu în lunile de vară, în timpul funcționării sale ca bibliotecar al Facultății de litere din București, l-au ajutat să cunoască la fel de bine problemele de istorie culturală ca și cele de bibliografie și, în consecință, să fie competent bibliograf al literaturii române, pe lângă un bun îndrumător în problemele de organizare a informației și bibliotecilor.

La acesta se adaugă meritul profesorului, care a căutat să însușească dragostea pentru carte, pentru munca metodică și conștiincioasă, lucru care, pe lângă faptul că a servit fiecăruia în profesiunea pe care și-a ales-o, a format și o serie de cadre noi, de bibliotecari și bibliografi pricepuți.

Pentru străduința cu care a muncit ca să promoveze o disciplină nouă în țara noastră, ca și pentru contribuția sa bibliografică de o înaltă ținută științifică, Profesorul Tistu — din a cărui activitate am spicuit doar câteva aspecte — se impune ca o personalitate de seamă în istoria bibliologiei românești.

M. ZAMATIU

N. Georgescu-Tistu

— *Aduceri aminte* —

N. Georgescu-Tistu face parte din categoria acelor oameni de cultură, despre care chiar și contemporanii socot că, înaintea posterității, au ceva de spus în legătură cu un devotat al cărții organizate, care a avut curajul acum 30—40 de ani, să îmbrățișeze o profesiune asupra căreia opinia publică, oficială și neoficială, sau nu avea nicio părere, *bibliotecarul* profesionist fiind cunoscut la noi doar într-un cerc restrîns, sau o părere îndoielnică.

Se reedita, pe alt plan, povestea primilor noștri actori, considerați de oa-

menii vremii un fel de măscărici, exemplare umane neserioase, ținute de rău de familie, desconsiderate de ceilalți, la periferia societății, neînțeleși, nepreciați, luptînd o viață întreagă cu mizeria, cărora tot numai posteritatea le-a făcut dreptate.

Dar să rememorez acele amintiri care se leagă de activitatea neobositului profesor-bibliotecar: Georgescu-Tistu.

Reorganizîndu-se în 1926, „Astra” brașoveană, s-a hotărît ca, în mod excepțional, secretarul să fie plătit cu 3000 lei lunar. Întîmplîndu-se să fiu ales în

acest post, cel de bibliotecar l-am cumulat din pasiune, pe deasupra. Dar „Astra” brașoveană nu avea, în 1926, decît 333 lei, depuși grijuliu la banca „Albina”, adică exact salariul pe vreo trei zile și ceva. Noroc că la Primăria municipiului s-a întîmplat și un om de ispravă, iar o subvenție a rezolvat problema, măcar pe un an. După doi ani, în 1928, „marea bibliotecă” ajunsese, abia, la patru dulapuri, care „gemeau” de cărți.

Toate acestea ar fi putut fi lăsate și la o parte, dar altfel nu se putea ajunge la N. Georgescu-Tistu și la acea prietenie rară, fără nori, fără umbre, fără sincopă și distanțări, inerente unei vieți întregi.

Către sfîrșitul anului 1927 „Astra” primește o scrisoare de la profesorul Sextil Pușcariu, care auzind că se intenționează înființarea unei mari biblioteci publice — prima la Brașov — adevărat publică, fără discriminări confesionale sau naționale — ruga „Astra” să cumpere ceva cărți și de la anticariatul „Ardealul” din Cluj. Acest anticariat a fost înființat de Sextil Pușcariu, care — dorind să îmbogățească biblioteca Muzeului limbii romîne, a cărui ctitor și conducător era — a cumpărat întregul anticariat Zwiebel din București, de la urmașii acestuia. După ce și-a ales cărțile necesare Muzeului limbii romîne, restul a intenționat să le vîndă Universității — bibliotecii și seminarilor. Dar fie că Universitatea clujană nu dispunea atunci de fonduri, fie din alte motive, profesorul a rămas cu banii investiți, urmînd să și-i recupereze altfel. Așa s-a ajuns la ideea unui anticariat în Cluj. Ideea a fost acceptată de administratorul librăriei „Ardealul” de pe str. Memorandului — prof. univ. Victor Stanciu. Amenajarea s-a făcut într-o cameră din fundul librăriei, cu sprijinul D-ului Bologa. Într-o magazie din curte au fost depozitate periodicele, documentele, hîrtoagele și stampele, fie în pachete, fie numai legate, după importanță și posibilități. Un prim catalog tipărit a fost întocmit de Valer Pușcariu, asistentul Profesorului Emil Racoviță de la Institutul de Speologie.

La „Astra” oferta lui Sextil Pușcariu a fost acceptată și s-a hotărît să fie înzestrată noua bibliotecă publică din Brașov cu cărți în valoare de 15—20 000 lei.

Aici l-am întîlnit pentru prima oară pe profesorul N. Georgescu-Tistu. N. Georgescu-Tistu era, în vremea înființării anticariatului „Ardealul”, cum sin-

gur o spune într-o scrisoare, „numai preparator, adică pe cea mai de jos treaptă a profesoratului universitar”, la Muzeul limbii romîne. În două zile de colaborare la anticariat, de gînduri și proiecte împărțite, n-a fost greu să ne recunoaștem din aceeași familie, a bibliotecarilor. Încă de-atunci prietenia n-a mai avut nevoie de contraforți. În cei 36 de ani cîți au trecut de la această cunoaștere, an de an prietenia s-a cimentat.

La anticariat alegerea cărților, în limita unei sume, o putea face un funcționar, nu un pasionat al cărții. Ce să iei, ce să lași? A doua zi, după consultări cu N. Georgescu-Tistu, hotărîrea s-a luat ca ceva de la sine înțeles: am cumpărat în bloc, pentru biblioteca noastră, tot anticariatul „Ardealul”.

La 19 ianuarie se încheie, la Brașov, un „Proiect de contract de vânzare-cumpărare”, semnat de noi doi, ca delegați ai instituțiilor respective. Unul definitiv nici n-a mai fost necesar. De-abia la 12 martie, în sfîrșit, se aprobă un vagon de 15 000 kg. pentru transportul publicațiilor. La 17 martie din nou la Cluj, pentru împachetare. Datorită profesorului Tistu, totul merge fără poticniri. Prin grija prof. N. Georgescu-Tistu, cărțile au ajuns în cele mai bune condițiuni la Brașov. Lăzile au mai stat însă apoi aproape doi ani în curtea cinematografului „Astra” azi „Bîrsa”, sub o galerie, pînă ce „Astra” a obținut edificiul pentru sediul și biblioteca ei, *Biblioteca regională de azi*.

După 15 ani, în 1944, apare cea mai de seamă publicație de specialitate de la noi din acea vreme *Scriptum* — *Buletin bibliologic*, sub direcția profesorului N. Georgescu-Tistu.

Un amănunt: Buletinul, de vreo 300 de pagini, nu e tipărit la București, cum ar fi fost normal, ci în „Institutul de arte grafice „Astra” Brașov, al cărui director era atunci tot bibliotecarul care cumpărase cu două decenii în urmă întregul anticariat al filologului clujan.

Ucenicul de bibliotecar de la Muzeul limbii romîne ajunsese acum la prima catedră de biblioteconomie din țară, iar celălalt ucenic, de la Brașov, rămas numai bibliotecar, dar peste o mare bibliotecă, a socotit că este inadmisibil ca o astfel de publicație să rămînă ne-tipărită numai pentru că la București directorul ei se izbise, poate, de uși mai puțin deschise și de suficiente ostilități.

ION COLAN

PREOCUPARE PERMANENTĂ PENTRU RĂSPÎNDIREA PRESEI ÎN RÎNDUL TINERETULUI ȘCOLAR

În orașul Oradea, activul casei pionierilor, cadrele didactice și bibliotecarii, dau o deosebită atenție folosirii presei de către pionieri și școlari. Pornindu-se de la constatarea că în anumite perioade, unii copii nu citeau presa care le era destinată, s-a trecut la o acțiune organizată de popularizare a revistelor pentru cei mici. În acest sens, au fost inițiate o serie de acțiuni, pe baza unor materiale din presă.

De o largă participare s-a bucurat concursul de recitări cu tema: *Slăvim în vers și cîntec patria, partidul*, organizat cu ajutorul secției de tineret a Bibliotecii regionale Crișana.

O acțiune asemănătoare a avut loc la Școala generală de 8 ani nr. 9 din Oradea, unde după primirea școlarilor în organizația de pionieri, s-a organizat un concurs de recitări, folosindu-se poeziile publicate în numerele 1—2 din 1963 ale „Luminița” și, în continuare, copiii au învățat un cîntec apărut în revistă.

O serie de articole cu caracter educativ publicate în presă au fost folosite de asemenea în cadrul adunărilor pionierești. Astfel, detașamentul clasei a IV-a a Școlii de 4 ani nr. 6, a discutat într-o adunare un articol apărut în „Luminița” despre „clasa fără nota 6”. După aceasta, în adunare s-a hotărît ca întreg detașamentul să învețe pentru a ajunge la rezultate cât mai bune la învățătură. Și la gazeta de perete s-a scris un articol despre

această hotărîre a pionierilor. La școlile de 8 ani nr. 10, 11, Școala medie nr. 2, Școala Pedagogică, s-a citit în cadrul adunărilor *Procesul unui minut pierdut din „Cravata Roșie”*, iar grupa de pionieri din clasa IV-a a Școlii de 8 ani nr. 8 a folosit sceneta *Simboluri dragi* etc.

La școlile de 8 ani nr. 6, 9, 10, 12, învățătoarele aduc cu regularitate la orele de lectură povestiri din „Luminița”. Ele organizează cu copiii discuții despre cele citite din gazeta sau revista la care clasa respectivă este abonată. Toți copiii așteaptă cu nerăbdare sosirea revistei și o citesc cu mult interes.

La Casa pionierilor s-au organizat consfătuiri cu cititorii revistelor „Luminița” și „Cravata Roșie”.

La o consfătuire în legătură cu aceasta din urmă, au participat foarte mulți pionieri. Consfătuirea a fost precedată de un concurs *Cine citește revista — răspunde*. Întrebările concursului erau alcătuite în legătură cu lecturile, poeziile, rubricile permanente și mozaicurile apărute în 3 numere ale revistei. De la fiecare școală din oraș au fost selecționați câte 3 pionieri. În cadrul consfătuirii, unii dintre cititori și-au expus părerile în legătură cu ce le-a plăcut mai mult, au arătat ce ar dori să citească în viitor.

În perioada vacanței de vară, activității de răspîndire a presei în rîndul pionierilor și școlarilor i s-a dat de asemenea o deosebită atenție. O serie de materiale publicate în presa pentru cei mici au fost folosite pentru organizarea de acțiuni de masă. Printre acestea, trebuie amintit concursul *20 de ani de înfăptuiri în patria noastră dragă*, care s-a desfășurat între taberele de pionieri în cinstea celei de a XX-a aniversări a eliberării țării.

CECILIA NEDELICU

Prima zi, la școală... și la bibliotecă...

La vîrsta primei descoperiri

Cînd trece pentru prima oară pragul unei biblioteci, copilul intră într-un univers nou. Înțelepciunea și frumusețile lumii, adunate în pagini de carte, îl așteaptă în rafturi, să le descopere. Și, de-a lungul anilor, cărțile îi tin tovarășie, îl învață să fie harnic și bun, curajos și puternic, îi explică drumul stelelor și fenomenele istorice, îi lămuresc miracolul vieții și îi încredințează cunoștințe cu ajutorul cărora să dezlege orice taine.

La noi, copiii au mari posibilități pentru lectură și studiu. Procesul complex de educare a generației celor care acum deschid ochii asupra lumii antrenează numeroși factori printre care, alături de școală, familie, teatru, cinematograful, este și bibliotecă. În fiecare dintre miile de biblioteci răspîndite pe cuprinsul patriei, cartea pentru copii ocupă un loc important, iar activității cu cei mai tineri cititori, i se acordă maximum de atenție. Cărți mai multe, mai frumoase, biblioteci modern utilizate, bibliotecari destoinici, pasionați pentru munca în rîndul copiilor, activități interesante, în care utilul să se îmbine cu plăcutul, aceste probleme, sînt tratate în statul nostru cu deplină înțelegere și se bucură de un sprijin permanent.

Cu fiecare zi, copiii, tinerii, capătă din cărți noi cunoștințe. Muncitorii, colectivistii, inginerii, medicii, artiștii de mîine, învață, se pregătesc cu seriozitate pentru a deveni specialiști destoinici.

— Dacă ești elev în clasa întâi ai, dintr-o dată, preocupări serioase și te oprești tot mai des în fața cărților... mai ales a celor cu poze... (1) — Din paginile cărții, povestea prinde viață, imprimată pe disc... În fotografie: scară de basm la biblioteca rațională din Tecuci. (2) — La biblioteca rațională din Făgăraș, organizată pe principiile accesului liber la raft, elevii găsesc lucrări în ajutorul activității lor școlare. (3) — Uncori, în recreație, renunți la joacă de dragul unei „dispute” literare. (4) — Au sosit cărți noi, la secția pentru copii a Bibliotecii regionale din Pitești. (5)

Din nou, septembrie...

PRIN CÎTEVA BIBLIOTECI DIN CAPITALĂ ÎN PRAJMA DESCHIDERII ANULUI ȘCOLAR

Începe un nou an de învățămînt. Reîntorși din vacanță cu forțe proaspete, școlarii sînt gata pentru continuarea activității intense, de muncă și studiu perseverent. Îi primesc sălile de clasă sclipind de curățenie, laboratoarele bine înzestrate, cărțile și rechizitele noi. Îi întîmpină profesorii, care îi îndrumă și îi ajută ne-
contentit.

Același aer festiv domnește acum, la început de an școlar și în bibliotecă. Dornici să ofere copiilor cele mai bune condiții de studiu, bibliotecarii au folosit lunile de vară pentru efectuarea acelor lucrări datorită cărora recomandarea cărților, îndrumarea lecturii cititorilor, să se realizeze la un nivel superior.

În bibliotecile școlare, direct legate de procesul de învățămînt, se acordă o deosebită importanță completării și organizării științifice a fondului de cărți. Subordonîndu-și întreaga activitate sarcinilor școlii, bibliotecile școlare vin în ajutorul consolidării și îmbogățirii cunoștințelor elevilor prin întocmirea de bibliografii de recomandare, planuri de lectură, fișiere tematice, organizarea de expoziții, acțiuni de masă cu cartea, strîns legate de cerințele elevilor.

Preocupări multiple cu privire la îndrumarea lecturii copiilor și la îmbunătățirea continuă a activității desfășurată în rîndul micilor cititori, există și în bibliotecile de masă. În bibliotecile regionale, raionale și comunale, în secțiile și bibliotecile pentru copii, se fac în aceste zile pregătiri intense pentru ca, la deschiderea anului școlar, să poată răspunde tuturor solicitărilor elevilor. Colaborînd îndeaproape cu bibliotecile școlare, bibliotecile de lectură publică pot constitui un ajutor eficient al elevilor, un sprijin permanent al procesului instructiv-educativ din școală.

În Capitală, în bibliotecile școlare ca și în cele raionale și populare, colectivele de bibliotecari au depus, în vara aceasta, eforturi deosebite pentru îmbunătățirea conținutului activității cu cartea în rîndul elevilor. În cele ce urmează, vom prezenta cîteva aspecte culese în prajma deschiderii anului școlar, din cîteva biblioteci.

ÎN CENTRUL ATENȚIEI : DEZVOLTAREA MULTILATERALĂ A ELEVILOR

La Școala medie *Spiru Haret*, biblioteca are o frumoasă tradiție. Iar faptul că Maria Zugrăvescu, bibliotecara, lucrează de mulți ani aici cu pricepere și interes, asigură întregii activități continuitate și posibilități de permanentă îmbunătățire.

În vara aceasta, împreună cu colega sa Cornelia Tamașoc, Maria Zugrăvescu s-a preocupat îndeaproape de pregătirea bibliotecii în vederea deschiderii anului școlar. Cunoașterea programei de învățămînt pentru fiecare clasă le-a dat posibilitatea efectuării unei analize amănunțite a fondului de cărți existent și de inițiere a unei acțiuni serioase de îmbunătățire a compoziției acestuia, prin completarea și sporirea numărului de exemplare la titlurile mai solicitate. Pentru ca elevii să se orienteze cu mai multă ușurință în fondul de cărți al bibliotecii, acesta a fost reorganizat, în sensul unei mai judicioase dispunerii în rafturi a lucrărilor solicitate în primul rînd de elevi.

Biblioteca este îndeaproape sprijinită de către conducerea școlii și de cadrele didactice. Numeroși profesori, printre care Georgeta Atanasiu, Simion Vărzaru, Ștefan Botez, Lucian Atanasescu, Traian Ionescu, consideră activitatea în cadrul bibliotecii drept o parte a activității lor didactice și realizează o serie de lucrări care sînt de mare utilitate pentru elevi. În jurul bibliotecii s-a format de altfel și un

colectiv încheșat de elevi, care lucrează cu plăcere sub îndrumarea bibliotecarelor, ajutându-le la realizarea multor materiale. În bibliotecă există — rod al activității depuse în anii precedenți, numeroase instrumente de informare și de recomandare a cărților din diferite domenii: planuri de lectură, bibliografii de recomandare, fișiere tematice, liste cuprinzând lucrările legate de programa analitică — pe clase și obiecte de studiu, recenzii, prezentări, referate, conferințe. Abundența acestor materiale în bibliotecă demonstrează grija deosebită manifestată pentru cuprinderea unor domenii de cunoștințe foarte variate, și în felul acesta pentru realizarea uneia dintre sarcinile de bază ale școlii, aceea de a asigura elevilor o cultură temeinică și multilaterală.

Acum, la deschiderea cursurilor, elevii școlii vor găsi alături de cele deja cunoscute și alte materiale destinate îndrumării lecturii lor. Au fost pregătite, în vara aceasta, bibliografii ilustrate, între care: *Tudor Argezi, Mihail Sadoveanu, Kespeare, Anatole France, Molière, Shaw, Lev Tolstoi, Flora alpină, Matematica pentru clasa a VIII-a, Radiotehnica* etc. Alături de bibliotecari și cadrele didactice, la întocmirea acestor materiale au lucrat numeroși elevi, printre care Mihaela Grigoraș, Petre Parfenie, Dana Ghiocel, Constantin Rădulescu și alții.

PENTRU ÎNSUSIREA TEMEINICĂ A MESERIEI

În fiecare an, de pe porțile Școlii profesionale *Electromagnetica* ies sute de absolvenți, specialiști în diferite meserii. La pregătirea lor, generală și de specialitate, biblioteca școlară își are partea sa de contribuție, concretizată prin grija deosebită manifestată de către Maria Tărtăcuță, bibliotecara, pentru a acorda elevilor un sprijin substanțial în acest sens.

Bine dotată cu lucrări din diferite domenii, biblioteca de pe lângă școala profesională *Electromagnetica* posedă un fond destul de mare de cărți tehnice dintre care majoritatea, în domeniile pentru care se pregătesc elevii. Pentru îndrumarea lecturii cititorilor în bibliotecă sînt întocmite numeroase materiale de recomandare a publicațiilor referitor la lucrări social-politice, științifice, beletristice și tehnice. Trebuie subliniat faptul că, multe dintre aceste materiale de informare sînt alcătuite în ajutorul profesorilor diriginți, în ele fiind înglobate o serie de lucrări cu rol deosebit în educarea comunistă a tinerilor cititori.

Deși, din anii anteriori, există liste de cărți tehnice grupate pe diferite teme, acestea nu epuizează însă fondul de cărți tehnice existent în bibliotecă și, totodată, nu se adresează tuturor meseriilor pentru care se pregătesc elevii în cadrul școlii. La începutul acestui an școlar, problema este însă rezolvată. Ajutată de profesorii de specialitate, Maria Tărtăcuță a întocmit liste bibliografice ample, cuprinzînd cele mai importante lucrări care se află în bibliotecă pentru o meserie sau alta. Sînt elaborate asemenea liste pentru matrișeri, strungari, rectificatori, rabotori.

Cu prilejul întocmirii acestor materiale bibliografice, au ieșit mai pregnant în evidență o serie de lipsuri ale fondului de cărți tehnice, a căror completare s-a și efectuat în parte. Trebuie spus însă că în unele domenii ale tehnicii, biblioteca are în continuare puține lucrări, fapt determinat, mai ales, de numărul redus de titluri apărute — în domeniile respective — în Editura tehnică. În domeniul galvanoplastiei, de exemplu, specialitate care se învață de altfel în cadrul școlii profesionale, biblioteca nu posedă cărți care să satisfacă cerințele elevilor.

Biblioteca are în sarcină și difuzarea manualelor școlare. Pregătite din vreme, repartizate pe clase și pe obiecte de studiu sau meserii, acestea îi așteaptă pe elevi, încă de la începutul vacanței.

Probleme deosebite pe linia sprijinirii elevilor în însușirea temeinică a meseriei alese, are biblioteca de la Grupul școlar al Ministerului Învățămîntului. Datorită faptului că se adresează elevilor de școală medie, elevilor școlii tehnice de cinematografie și ai școlii profesionale, care împreună, formează acest grup școlar, biblioteca are sarcini mult mai complexe.

Crisanta Dumitrescu, bibliotecara, se străduiește să asigure, în primul rînd, o compoziție adecvată a fondului de cărți, interesîndu-se în acest scop de toate noutățile tehnice apărute și de achiziționarea lor pentru bibliotecă. Reorganizarea dispunerii în rafturi a întregului fond de cărți, a prilejuit găsirea unei soluții bune

pentru organizarea lucrărilor de specialitate : gruparea tematică a acestora, de preferință chiar cu referiri directe la meseriile pentru care se pregătesc elevii. Bineînțeles, din acest punct de vedere, o atenție deosebită s-a acordat organizării adecvate o fondului de cărți tehnice, pentru elevii școlii profesionale.

Materialele bibliografice precum și cataloagele vin să întregescă acest caracter recomandat pe care îl au în momentul de față rafturile bibliotecii în primele săptămâni ale anului școlar numărul acestor materiale de informare se va mări, completându-se cu liste de cărți pentru o serie de obiecte de studiu, ca matematică, științele naturii, chimie. La întocmirea acestor materiale lucrează solicitanți de bibliotecară, profesori de specialitate din cele trei școli.

ACȚIUNI COMUNE

Indrumarea lecturii elevilor și sprijinirea procesului instructiv-educativ din școală, constituie o permanentă preocupare și pentru bibliotecile de masă din Capitală. Fără a se fi realizat în întregime, colaborarea bibliotecilor raionale și populare cu bibliotecile școlare pe linia propagandei cărții în rîndul copiilor se află totuși, în Capitală, într-un stadiu înaintat. Preocuparea Bibliotecii capitalei pentru a stabili contacte permanente între bibliotecarii care lucrează la cele două categorii de instituții este un fapt pozitiv și traducerea ei în practică prin organizarea de instructaje și diferite acțiuni comune, nu poate fi decît salutară. În intenția Bibliotecii capitalei este și editarea unui caiet bibliografic *În sprijinul procesului de învățămînt*, care se va difuza atît în bibliotecile de masă cît și în cele școlare.

Rezultate pozitive pe linia colaborării cu bibliotecile școlare, s-au obținut la biblioteca pentru copii din raionul Tudor Vladimirescu. Situată într-un cartier în care există șapte școli medii și de 8 ani, această bibliotecă nu-și dispută cititorii cu bibliotecile școlare respective ci, dimpotrivă, conlucrează cu acestea în vederea aceluiași scop : asigurarea, în condiții cît mai bune, a îndrumării lecturii micilor cititori.

O formă interesantă a acestei colaborări o constituie schimbul de materiale bibliografice care se realizează între biblioteca pentru copii și bibliotecile școlare. Sanda Ștefănescu și Domnica Cojocaru, cele două bibliotecare ale bibliotecii pentru copii, se preocupă și de organizarea fondurilor de cărți ale bibliotecilor școlare, de întocmirea cataloagelor acestora, sprijinindu-i în acest sens pe bibliotecarii respectivi.

Deosebit de eficientă în atragerea copiilor la lectură, în permanentizarea lor ca cititori precum și în realizarea propagandei publicațiilor, sînt însă acțiunile de masă cu cartea realizate în colaborare. A intrat în obișnuință faptul că la biblioteca pentru copii se pregătesc acțiuni de masă care sînt apoi prezentate, pe rînd, elevilor de la școlile dimprejur. O serie de întîlniri cu scriitorii, seri literare, concursuri, medalioane literar-muzicale, organizate în acest fel, în perioada anterioară, s-au bucurat de o deosebită apreciere din partea micilor cititori.

Pentru acest început de an școlar, la biblioteca pentru copii din raionul Tudor Vladimirescu se pregătesc mai multe acțiuni care vor fi prezentate, succesiv, elevilor din mai multe școli : simpozionul *Bun găsit, școală*, seara literară *Basmе care ți-au plăcut mai mult* și cîteva medalioane literare. Pentru părinți, vor avea loc două acțiuni, pe baza lucrărilor *Copii, familie, educație științifică* de Gh. Fleancu și I. Stanciu și *Copiii răsfățați* de C. Păunescu.

★

Cele prezentate sînt, desigur, numai o parte din multiplele preocupări pe care le au bibliotecarii în legătură cu îndrumarea permanentă și adecvată a lecturii elevilor. Axîndu-și întreaga activitate pe obiectivele de bază ale muncii cu cartea în rîndul tineretului școlar, cuprinderea tuturor elevilor la lectură, grija pentru ca aceștia să devină cititori permanenți, îmbunătățirea continuă a muncii de îndrumare a lecturii, bibliotecarii vin în mod substanțial în sprijinul elevilor, aducîndu-și contribuția la educarea comunistă a acestora.

B. ANCA

ANIVERSAREA MĂRII SĂRBĂTORI

ÎN REGIUNEA SUCEAVA UN CONCURS DE MARE AMPLOARE

Avînd drept scop popularizarea bogatului tezaur al literaturii noastre noi, concursul pe tema *Literatura romînă după 23 August 1944*, inițiat de biblioteca regională Suceava a antrenat un număr mare de iubitori ai cărților beletristice, scoțînd în evidență valoarea educativă și artistică a celor mai reprezentative opere create în anii luminoși ai socialismului.

Concursul, asemănător celui gen „Cine știe, cîștigă” a cuprins o fază comunală și una raională. Pentru reușita acestei acțiuni de masă bibliotecarii au acordat toată atenția perioadei pregătitoare, începută încă în primăvară, menită să popularizeze în rîndurile cititorilor instrucțiunile și bibliografia concursului. Punctul de plecare, după formarea comisiilor comunale de coordonare, l-a constituit simpozionul *Literatura romînă după 23 August 1944*.

Pentru pregătirea concurenților au fost organizate și prezentate recenzii, seri literare, consfătuiri cu cititorii pe marginea unor lucrări ca: *Setea, Moromeții, Primele iubiri, La cea mai înaltă tensiune, Șoseaua milionarilor, Cordovanii* și altele. Prin cercurile de citit cadrele didactice au susținut lecturi din cărțile indicate în bibliografie, au purtat discuții.

Faza pregătitoare a îmbrăcat diferite forme. Astfel, unele biblioteci din raio-

nul Vatra Dornei au organizat, în ajutorul concurenților, seri intitulate „citiții întrebă, bibliotecarul răspunde”, iar bibliotecile comunale din raionul Rădăuți au inițiat și o ștafetă pe tema *Viața satului socialist oglindită în literatura noastră contemporană*.

După o minuțioasă pregătire, concurenții au fost recrutați dintre cei mai buni cititori ai bibliotecilor comunale (colectiviști sau muncitori).

Faza comunală a concursului s-a desfășurat în cursul lunii iunie. Toată această perioadă a însemnat în viața satelor sucevene un adevărat festival al cărții. Afișele răspîndite în cele mai frecventate locuri ale comunelor, panourile sau expozițiile din biblioteci, oamenii aplecați deasupra cărților prevesteau ziua în care avea să aibă loc concursul. Rînd pe rînd, cei 1127 de concurenți s-au prezentat pe scenele căminelor culturale disputîndu-și înțietatea pentru cele mai exacte și frumoase răspunsuri. În general, bine pregătiți, concurenții au stîrnit entuziasmul și interesul zecilor de mii de spectatori. În multe comune cititorii din sală s-au dovedit a fi cunoscători aproape în măsură egală a problemelor ridicate de întrebările examinatorilor.

Privit cu toată seriozitatea, concursul s-a bucurat de sprijinul organelor locale și în special al conducerilor gospodăriilor colective.

Pentru ca fazele de concurs să fie cit mai interesante și instructive, comisiile

de coordonare au folosit forme și metode diferite. Astfel, în raionul Botoșani majoritatea concursurilor s-au desfășurat în cadrul zilelor de odihnă colectivă fiind însoțite de programe artistice sau competiții sportive; la Gura Humorului în cele mai bune biblioteci comunale (Ștulpicani, Iliești, Căcica, Solca și Capu-Cîmpului) desfășurarea concursului a însemnat totodată prețioase schimburi de experiență. Aici au fost invitați bibliotecarii din comunele învecinate care urmau să pregătească concursul. De remarcat este faptul că membrii comisiilor raionale, cu unele excepții, au ajutat în mod concret la organizarea și desfășurarea fazei comunale. Printre cele mai reușite concursuri pot fi menționate cele din comunele Văculești, Oroftiana (Dorohoi), Ștefănești, Trușești, Vlădeni (Botoșani), Vama (Cîmpulung), Arbore-Mărginea (Rădăuți), Dolhasca, Băișești (Fălticeni), Ștulpicani, Iliești (G. Humorului), Panaci, Poiana Stampei (Vatra Dornei).

Multe dintre concursuri s-au ținut în aer liber, ele fiind un punct de atracție pentru tot satul. La Ștefănești, Arbore, Vlăsinești, numărul spectatorilor s-a ridicat la cifre impresionante. Numai în raionul Rădăuți, la fazele de concurs au asistat aproximativ 8 500 de participanți.

Prin amploarea pe care a avut-o, concursul pentru cititorii de la sate *Literatura romină după 23 August 1944*, a constituit una dintre cele mai interesante acțiuni cu cartea organizate în regiunea noastră. El a scos în evidență creșterea nivelului cultural al maselor largi de cititori.

Printre cei evidențiați în concurs se numără colectivității: Moraru Aurel (Ștefănești), Buliga Maria (Bucecea), Codreanu Leonte (Arbore), Adochiței Felicia (Mărginea), Alistar Gheorghe (Vlăsinești), Agapia Georgeta (Dolhasca); muncitorii forestieri Roșu Alexandru (Dorna Arini), Drăghici Con-

stantin (Neagra Sarului), Coca Lucretia (Sadova).

Pregătirea și desfășurarea concursului a prilejuit o popularizare mai intensă a literaturii realist-socialiste și totodată a realizărilor poporului nostru în cele două decenii de muncă și luptă constructivă. În fața consătenilor lor, cei urcați pe scenă au vorbit despre faptele unor comuniști, eroi din cărți, ca: Ilie Dincu (*Victoria de la Oltina*), Lică Mureșan (*Front fără tranșee*), Anton Filip (*Bărăgan*), Lazăr de la Rusca, Horvath (*Statuile nu rid niciodată*), despre gospodăriile colective milionare din Dobrogea sau despre marile construcții industriale de pe cuprinsul țării, au recitat din versurile lui Tudor Arghezi, Mihai Beniuc, Maria Banuș, Nicolae Labiș.

Această multiplă popularizare a cărții s-a răsfrînt în creșterea circulației volumelor de literatură beletristică și în mărirea numărului de cititori. Un exemplu concludent îl constituie comunele Frătăuții Vechi, Zamostea, Dornești unde în cursul lunii iunie bibliotecile comunale au înregistrat 118, 224 și respectiv 230 cititori noi. În raionul Dorohoi faza comunală a concursului *Literatura romină după 23 August 1944* a determinat înscrierea unui număr de cititori care depășește cu mult cifrele din anii trecuți.

Primit cu mult interes de către cititori, concursul a scos în evidență setea de cunoaștere a maselor largi de oameni ai muncii de la sate, a demonstrat eficiența muncii cu cartea în ridicarea nivelului cultural și creșterea conștiinței socialiste.

În prima jumătate a lunii august „prietenii literaturii noi” declarați fruntași în urma fazei comunale s-au prezentat la faza raională unde au dat dovadă de aceeași pregătire temeinică.

B. ION

IN REGIUNEA ARGEȘ — ACȚIUNI INTERESANTE

Biblioteca regională Argeș și-a îndeplinit în întregime și cu bune rezultate obiectivele pe care și-a propus să le realizeze în întâmpinarea celei de a 20-a aniversări a Eliberării. La sediul bibliotecii, a fost organizat accesul liber la raft, prin intermediul căruia cititorii au direct la îndemână 15.000 de volume din toate domeniile. În organizarea fondului de cărți, care ocupă trei încăperi ale bibliotecii, s-a ținut seama de necesitatea apropierii unor subdiviziuni înrudite tematic. Lucrările beletristice au fost orînduite pe literaturi, iar în cadrul acestora alfabetic și nu pe genuri, pentru ca cititorii să poată avea la un loc întreaga operă a unui autor existentă în bibliotecă.

În cadrul fiecărei grupe tematice, a fost rezervat un spațiu pentru amenajarea expozițiilor. În preajma zilei de 23 August, aceste expoziții au fost împropățate săptămînal. Amintim între acestea: *Literatura insurecției*; *Totul pentru om, pentru fericirea lui*; *Dezvoltarea multilaterală și complexă a economiei naționale*; *Revoluția culturală în paginile literaturii noastre*; *Poezia după 23 August*; *Oaspeți străini despre țara noastră* (extrase din ziare, reviste și cărți, fragmente de poezii).

Un colectiv de bibliotecari a încheiat catalogul topografic al întregului fond de publicații al bibliotecii, care a fost confruntat cu catalogul de serviciu. Paralel, a avut loc și reorganizarea tuturor depozitelor.

Menționăm, de asemenea, terminarea fișierului documentelor de partid, precum și fișarea materialelor din 1964 care conțin referiri ale oaspeților străini despre România, în vederea organizării unui catalog pe această temă.

În această perioadă, manifestările de masă cu cartea au ocupat un loc important în activitatea Bibliotecii regionale. Pe lângă acțiunile organizate la sediul Bibliotecii, au fost elaborate și

difuzate bibliotecilor din regiune texte pentru pregătirea unui montaj literar, intitulat *Rapsodia Eliberării* și a unei seri literare cu tema: *Viața nouă pe ogoarele-nfrățite*. Pentru bibliotecile din regiune, au mai fost trimise scheme și materiale ilustrative pentru organizarea expozițiilor consacrate popularizării actului de la 23 August și a succesorilor obținute de poporul nostru, sub conducerea partidului, în cele două decenii de la Eliberare.

VERA BALMUȘ

★

Și biblioteca raională Găești a întâmpinat cu rezultate frumoase marea sărbătoare națională a poporului nostru. Fondul de cărți a fost reorganizat după normele accesului liber la raft al cititorilor, ceea ce a reclamat verificarea fiecărui titlu și volum, a inventarelor, a semnelor de carte, a clasificării etc. A fost revăzut și pus la punct catalogul alfabetic, iar catalogul sistematic este în curs de terminare.

Pentru colectivității de la G.A.C., a fost înființată o bibliotecă mobilă, care a atras pînă în prezent 300 de cititori și a difuzat 3000 de cărți.

În perioada pînă la 23 August, s-a pus un accent mai mare și pe organizarea manifestărilor de masă cu cartea. În afara recenziilor, prezentărilor de cărți și a expozițiilor, am organizat montajul literar *Toate zările ne sînt deschise*, iar pentru copii concursul „Cine știe, câștigă” cu tema *Pionierii în slujba patriei* și concursul *Din istoria fizicii noastre*.

În ajutorul colectivităților, a fost inițiată și o consfătuire asupra unor cărți agrotehnice cu tema *Agrotehnica cerealelor păioase*.

În domeniul muncii metodice, menționăm — pe lângă îndrumarea mai sistematică a bibliotecilor comunale și concentrarea atenției în măsură sporită și spre bibliotecile satești — organizarea unui puternic centru metodic în comuna Slobozia.

ANA RADU

Cartea în satul socialist

Insemnări de la analiza primei etape a concursului bienal

ÎN RAIONUL DOROHOI

Cea de a treia ediție a Concurșului bienal se desfășoară în regiunea Suceava în condițiile existenței unei rețele de acum încheiate de biblioteci comunale.

Prima etapă a concursului a scos în evidență o serie de rezultate deosebite concretizate în îmbogățirea conținutului lecturii și în amploarea și eficacitatea de care s-au bucurat acțiunile bibliotecilor în rîndurile cititorilor. Analizele raionale, desfășurate în cursul lunii iulie, au prilejuit adevărate treceri în revistă a celor mai însemnate succese obținute de biblioteci, constituind totodată dezbateri fructuoase pentru eliminarea formalismului și promovarea noului în munca de masă cu cititorii.

Dorohoiul, unul dintre raioanele fruntașe pe țară în concursul trecut, s-a remarcat și anul acesta prin modul în care a fost orientată munca cu cartea. Dispunînd de localuri și mobilier corespunzător, cele 30 de biblioteci comunale au desfășurat o activitate susținută pentru permanentizarea numărului de cititori și pentru popularizarea cărților ce vin direct în sprijinul formării spiritului colectivizat și al îmbogățirii cunoștințelor profesionale sau culturale ale oamenilor muncii din agricultură. Faptul că numai după prima jumătate a anului fiecare bibliotecă comunală a înscris în medie cîte 1 050 cititori, dintre care 67% îl formează colectivității, dovedește că pentru cititorii de la sate cartea a devenit un prieten nedespărțit.

Cifrele statistice depășesc cu mult realizările din anii trecuți. Dar în atenția bibliotecarilor a stat în permanență munca de conținut. Specificul raionului Dorohoi fiind agricultura, bibliotecarii și-au integrat activitatea în miezul problemelor ce-i frămîntă pe colectivități

depunînd toate eforturile pentru a răs-pindi și a face folositoare, în primul rînd, cartea agrozootehnică. Bibliotecile comunale au folosit cu precădere o serie de forme de popularizare a cărții de la agitația vizuală și lectura în grup la locul de muncă, pînă la concursurile și consfăturile ample pe diferite teme. Această gamă întregă de acțiuni a avut ca scop popularizarea politicii partidului, a experienței înaintate din gospodăriile agricole fruntașe și a metodelor avansate în cultivarea plantelor sau creșterea animalelor.

Multe din manifestările de masă au prilejuit comparații interesante între cele însușite din lectura cărților și felul cum se aplică în gospodăria respectivă. Astfel, la Oroftiana, în urma unei consfățuri cu cititorii, adunarea generală a hotărît înființarea unui sector nou, de creștere a albinelor, iar la Pomirla colectivității au susținut aplicarea metodelor noi în cultura plantelor exemplificîndu-și afirmațiile cu referiri la rezultatele obținute de Centrul școlar agricol din localitate.

Cei mai buni cititori ai bibliotecilor comunale au devenit popularizatori ai cuvîntului scris. În afară de faptul că bibliotecile mobile de la sectoarele zootehnice sînt deservite de brigadierii sau colectivități fruntași, bibliotecarii antrenează de multe ori pe cititorii în organizarea acțiunilor cu cartea.

Dar în popularizarea cunoștințelor agrozootehnice bibliotecarii n-ar fi putut realiza lucruri prea mari fără sprijinul specialiștilor. Dacă în anii trecuți inginerii agronomi care colaborau cu bibliotecile comunale erau puțini, astăzi în fiecare comună inginerul agronom face parte din colectivul obștesc al bibliotecii. Rod al acestei colaborări sînt numeroase acțiuni cu cartea agrozootehnică. Astfel la Ibănești, Bros-

căuți sau Corlăteni consfăturile pe teme ca: *Îngrijirea rațională a animalelor, Căile de sporire a producției de lapte și Cultivarea speciei de zahăr* au fost pregătite și conduse de inginerii Periam Gheorghe, Minea Elena, și Popescu Nicolae. Experiența a dovedit că aceste acțiuni susținute de specialiști au un efect deosebit asupra colectiviștilor. Multe din lucrările expuse în expozițiile ocazionate de manifestările de acest gen au fost solicitate imediat. Contactul strâns cu problemele gospodăriei colective a oferit posibilități largi pentru realizarea unei activități eficiente.

Cartea agrozootehnică reprezintă, în ansamblu, un procent de 21,6% din totalul volumelor citite.

Toate acțiunile amintite ca și cele organizate cu cartea social-politică, beletristică și de popularizare a științei au dus la o largă circulație a cărții. Pe raion, după prima etapă a concursului, s-a realizat indicele de lectură 7,1, cifră care egalează indicele de lectură realizat în întreg anul 1962.

Rezultatele obținute pînă acum sînt o garanție a faptului că acestor realizări li se vor adăuga altele mai frumoase în perioada ce urmează.

ION BELDEANU

ÎN RAIONUL MOLDOVA NOUĂ

Primul semestru de activitate a bibliotecilor din Raionul Moldova Nouă în cadrul Concursului al III-lea bienal a marcat un sprijin mai susținut acordat de sfaturile populare muncii cu cartea, un interes crescînd manifestat de bibliotecari pentru perfecționarea pregătirii lor profesionale, pentru buna cunoaștere a intereselor de lectură ale populației, ceea ce a influențat, alături de alți factori, lărgirea sferei de cuprindere a bibliotecilor.

Încă de la începutul anului, bibliotecarii și-au propus să reinscrie toți cititorii din anul trecut, obiectiv care, o dată îndeplinit, a influențat și a ușurat atragerea la lectură a numeroși noi cititori. Ca urmare, rezultatele înregistrate pe raion sînt cu mult superioare celor din perioada corespunzătoare a anului 1963. Au fost înscrși la bibliotecă 13 620 de cititori, față de 9 989 în primul semestru al anului trecut. Succese frumoase a înregistrat biblioteca din comuna Pojejena, care a înscris 1464 de cititori, biblioteca din comuna Moldova Veche, care are, în prezent, 1 381 de cititori și altele.

Merită o evidențiere deosebită bibliotecara cu muncă obștească Dimitrovici Miriana de la biblioteca satească Radimna și bibliotecarul Iancovici Rujita de la biblioteca comunală Zlatita, care, în această etapă a Concursului, au atras în bibliotecă majoritatea locuitorilor apți de a citi.

Proportional cu creșterea numărului cititorilor, s-a mărit procentul cărților citite. În primul semestru, au fost împrumutate în raion 76241 volume, față de 56.352 de volume în aceeași perioadă a anului precedent și față de 54.013 volume în prima etapă a celui de-al doilea Concurs bienal.

S-au remarcat în această privință biblioteca din comuna Cărbunari (8005 volume difuzate, față de 4011 în primul semestru al anului 1962) și biblioteca satească din Stinapari (bibliotecar Groza Amos), care a difuzat 4854 de volume, depășind unele biblioteci comunale din raion.

Paralel cu îndrumarea cititorilor spre lectura cărților beletristice și a celor care răspund preocupărilor de producție, bibliotecarii au orientat mai bine cititorii spre cunoașterea cărților social-politice și a presei. În raionul nostru, o contribuție însemnată la răspîndirea cunoștințelor social-politice au adus-o cele 227 cercuri de citit. În majoritatea comunelor (Belobresca, Radimna, Socol, Stinapari, Zlatita și altele), bibliotecarii au reușit să organizeze în fiecare circumscripție cercuri de citit, care au funcționat cu regularitate, potrivit unor tematici alcătuite în funcție de cerințele și nivelul de pregătire al participanților.

La realizarea obiectivelor urmărite de biblioteci, se adaugă și contribuția manifestărilor de masă cu cartea. Pentru propaganda cărții agrozootehnice, cele mai eficiente manifestări s-au dovedit a fi, în raionul nostru, consfăturile cu cititorii, jurnalele vorbite și serile de întrebări și răspunsuri din cărți.

În popularizarea literaturii beletristice, s-au bucurat de aprecierea cititorilor serile literare și concursurile ghicitoare.

În baza rezultatelor obținute pînă acum, există perspectiva ca, pînă la sfîrșitul anului, în toate bibliotecile din raionul nostru să crească sensibil numărul cititorilor, mai ales în perioada lunilor de iarnă, preocupîndu-ne, totodată, de permanentizarea acestora, de îmbogățirea lecturii lor.

LIZA STROIA

ÎN RAIONUL PLOIEȘTI

Analiza stadiului muncii bibliotecilor din raionul Ploiești în primele șase luni ale celui de-al III-lea Concurs bienal a evidențiat folosirea unor forme mai variate în munca de atragere și îndrumare a cititorilor. Ca prim rezultat, indicele de citire la bibliotecile comunale a ajuns în primul semestru la nivelul întregului an 1963.

Printre formele eficiente utilizate în această perioadă se înscrie și concursul *Cartea — prieten și sfătuitor al colectivităților*, organizat pe brigăzi și echipe din G.A.C., acțiune care, în raionul nostru, a stimulat înscrierea la bibliotecă a unui mare număr de cititori. În comuna Dumbrava, de pildă, au devenit cititori toți membrii brigăzilor a II-a și a III-a de câmp. În comuna Dărmănești, au fost atrași la lectură, până la 1 iulie, 2.170 de cititori. Ei au împrumutat, în aceeași perioadă, 17.796 de volume.

Munca bibliotecilor a fost măsurată nu numai prin prizma cifrelor, ci și prin efectul lecturii asupra cititorilor. Rezultate bune se remarcă și în această privință. De pildă, colectivistele Vasilica Angelescu, Ioana Antonescu și Elena Anca, cititoare fruntașe ale bibliotecii din comuna Dărmănești, au reușit, pe baza cunoștințelor înșușite din cărți, să semnaleze la timp apariția unor dăunători ai porumbului și, cu ajutorul tehnicianului Paul Gheorghiu, să ia toate măsurile pentru a salva culturile de porumb întreținute de brigada a III-a din G.A.C.

M. VAIDA

ÎN RAIONUL ZALĂU

Bilanțul activității bibliotecii comunale din Romișaș (raionul Zalău) la jumătatea Concursului al III-lea bienal marchează noi succese în propaganda cărții și în atragerea la lectură a cititorilor.

Popularizarea politicii partidului cu ajutorul cărții și a presei formează un obiectiv de bază al bibliotecii. Buna îndrumare a lecturii cursanților de la toate formele de învățământ politic, asigurarea lor cu lucrările necesare pregătirii seminariilor, informările din presă organizate la locul de muncă al cititorilor, la cercurile de citit și în adunările U.T.M. au dus la o creștere accentuată a circulației cărții social-politice.

Anul acesta, colectivității au avut la dispoziție mai multe cărți și broșuri agrozootehnice cu o tematică apropiată specificului lor de muncă, ceea ce a făcut ca lectura lor în acest domeniu să aibă mai multă continuitate. Cere-rile de carte agrozootehnică au fost mai mari și datorită reușitei acelor manifestări de masă care au urmărit popularizarea noilor lucrări agrozootehnice. Dintre aceste manifestări, amintim: jurnalele vorbite *Dezvoltarea și păstrarea avutului obștesc chează înfloririi G.A.C.*; *La 100 de hectare cel puțin 500—600 de păsări*; concursul „Cine știe, câștigă” pe tema *Să întărim sectorul zootehnic*; prezentările bibliografice „*Ce ne spun cărțile noi despre... fertilizarea solului, creșterea animalelor, cultura legumelor*” etc.).

În propagarea literaturii beletristice, am avut în vedere, de asemenea, cunoașterea de către cititori a operelor noi ale scriitorilor noștri și, în special, a celor care evidențiază realizările oamenilor muncii în cei 20 de ani liberi. Mijlocul cel mai frecvent pe care l-am folosit în această perioadă pentru popularizarea literaturii au fost manifestările de masă. Cele mai apreciate de cititori au fost montajul literar *Zi de August piatră de hotar*, seara literară *Totul e lumină aici în România* și altele).

ELVIRA DEAC

Elaborarea de buletine informative a început să intre și în practica activității metodic-bibliografice a unor biblioteci raionale, care sînt verigile de îndrumare cele mai apropiate bibliotecilor comunale și satești. Buletinul informativ nr. 1 din 1964 al Bibliotecii raionale Rîmnicu-Sărat, intitulat: *Din experiența muncii cu cartea*, răspunde cerințelor cunoașterii și popularizării între bibliotecari a formelor de muncă ce s-au dovedit eficiente în condițiile acestui raion, cît și indicării măsurilor ce decurg din obiectivele muncii cu cartea. Sumarul buletinului aduce în atenție problemele Concursului al III-lea bienal „Biblioteca în slujba construcției socialiste”, rezultatele obținute pînă în prezent și angajamentele bibliotecarilor. Este prezentată, de asemenea, metoda accesului liber la raft, așa cum a fost aplicată la Biblioteca raională Rîmnicu-Sărat. În sprijinul muncii bibliotecarilor printre cititorii colectivități în perioada de întreținere a culturilor, sînt publicate o scurtă bibliografie și calendarul muncilor agricole.

R.

PROFIL PE O CARTE

Aurel Glăvan a îndrăgit poezia cu ani în urmă. Elev la școala profesională, învăța meseria de cazangiu, desenul tehnic și, totodată, memora versuri de Eminescu, Arghezi, Pușkin, Jebeleanu.

Ce citește? Se interesează, în general, de tot ce e nou dar se oprește în special asupra acelor lucrări care-l atrag în mod deosebit. În perioada în care era elev la liceul seral, a citit în special cărțile legate de programa analitică, însușindu-și astfel mult mai serios cele predate în școală. Cărți de chimie, de fizică și matematici, romane și versuri, istorie, geografie, artă, istorie, i-au ținut tovărășie în timpul ceasurilor de studiu. Din aceste cărți a învățat mult, cunoașterea lor l-a ajutat să devină, de la un an la altul, mai bine pregătit.

Acum are 23 de ani, este tehnician proiectant, a absolvit de curînd liceul seral. Pasiunea pentru poezie i-a rămas aceeași. Cumpără mereu cărți. Acasă, alături de lucrări de specialitate, ține volume de versuri. Și adesea, seara, după ce dezleagă un exercițiu de algebră sau găsește soluția vreunei probleme tehnice, deschide o carte de poezie și se lasă furat, ore întregi, de frumusețea versurilor.

Aproape zilnic, merge la bibliotecă. Se interesează de noutățile apărute, participă la discuțiile care se instituie, ad-hoc, între cititori în fața rafturilor cu cărți. Asemeni lui Aurel Glăvan, mulți alți tineri și vîrstnici, mecanici, electricieni, ingineri și teh-

nicieni, vin la bibliotecă, împrumută cărțile care-i interesează.

La biblioteca sindicală a Șantierului naval maritim Constanța se înscriu anual, peste 1000 de cititori. Maria Anghel, bibliotecara, știe să-i atragă pe muncitorii la bibliotecă, știe să le recomande lucrările care le sînt mai necesare în specialitatea lor și totodată, îi ajută să-și aleagă și pe acelea care le țin tovărășie în ceasurile de răgaz.

Ea vine în întîmpinarea dorinței muncitorilor șantierului de a citi cit mai mult, organizînd, pe secții, biblioteci mobile la care cărțile sînt schimbate periodic, aducîndu-se ultimele noutăți. Mult apreciate de către cititori sînt și acțiunile de masă organizate de bibliotecă, prilej de a cunoaște bogăția fondurilor de cărți, de a se informa asupra scriitorilor și operelor lor.

E. IONESCU

BUCURIA FIECĂREI ZILE

De câte ori, la sfârșitul unei zile de muncă întocmește statistica revăzînd fișele cititorilor care au venit la bibliotecă și titlurile cărților împrumutate de aceștia, Bogdan Nedelescu trăiește o binemeritată bucurie.

În fața teancurilor de fișe, are vreme să se gîndească îndelung la cititorii săi. Îi vin în minte preferințele literare ale unuia, își amintește ziua în care, un altul, a intrat pentru prima oară în bibliotecă, ori momentul în care a descoperit frumusețea unei povești de Creangă sau a unui vers de Eminescu. Și Ștefan Spiță și Dumitru Toma și Gheorghe Cosoreanu și toți ceilalți cititori, îi sînt foarte apropiați, îi sînt prieteni cărora el, bibliotecarul, le călăuzește pașii în lumea cărților.

La Pantelimonu, în raionul dobrogean Hirșova, biblioteca a intrat în obișnuința oamenilor, iar lectura a devenit o necesitate. De curînd a fost terminată o clădire nouă, destinată căminului cultural și bibliotecii, semn al prețuirii de care se bucură aceste două instituții în rîndul colectivităților.

De la un an la altul, bogăția fondului de cărți al bibliotecii crește. Noi volume vin să-și ocupe locul în rafturi și, de acolo, ajung în mîinile cititorilor. De la un an la altul, crește și numărul celor care se înscriu la bibliotecă, devenind cititori. În prezent, aproape fiecare familie din comună are la bibliotecă cel puțin un „reprezentant“.

Bibliotecarul Bogdan Nedelescu se preocupă îndeaproape de cititorii săi. Le prezintă cu regularitate cărțile noi, le recomandă pe acelea care le sînt de ajutor în producție, pregătește acțiuni de masă la care vine tot satul. În ultima vreme, împreună cu inginerul agronom Ștefan Bălan — ales de curînd și președinte al gospodăriei colective, organizează frumoase seri literar-muzicale.

De altfel, între bibliotecar și președintele gospodăriei este o permanentă „întrecere“, în ceea ce privește găsirea de teme și subiecte noi pentru acțiunile cu cartea, de forme noi pentru prezentarea acestora. Uneori, seara, la bibliotecă se realizează autentice acțiuni cu cartea înfiripate însă spontan, din discuțiile între cititori. Pentru că, la Pantelimonu, cartea constituie o preocupare permanentă iar acțiunii de răspîndire a ei i se dă o deosebită însemnătate.

Acestei activități, Bogdan Nedelescu se dăruie cu multă pasiune și dragoste.

I. V.

De minimis non curat praetor. Înleptul dicton latin, sfătuiește pretorul să nu se ocupe de fleacuri. Dictonul a rezistat secolelor și s-a păstrat actual. În adevăr, cum să-l apreciezi pe acel care, neștiind a-și alege drumul cel mai scurt, se complică în treburi mărunte, întirziind și cheltuind eforturi necerute. Nu poate pretinde elogii nici cel care nu bagă seama la mărunțișuri sau le disimulează rostul.

Criteriile de apreciere a amănunțelor sînt — de la caz la caz și de la om la om — subiective. Nu întotdeauna și rezultatele. Un cititor uituc sau comod ar crede lipsit de importanță să restituie la timp o carte, în vreme ce bibliotecarul și cititorii, în genere, fac din aceasta o problemă. Un salariat de sfat popular insuficient inițiat în exigențele și complexitatea muncii

Aici le luăm vorba din gură și spunem că aceste îndeletniciri nu sînt totdeauna exclusiv minuscule, de unde și modificarea dictonului cu care am început. Din: „*Pretorul nu se ocupă de fleacuri*“, s-a ajuns la „*Pretorul (adică bibliotecarul) face de toate, cum pică*“.

L-am auzit rostit astfel de cîțiva bibliotecari din comunele regiunii Argeș.

Dacă s-a schimbat dictonul, nu înseamnă că s-a schimbat prea mult munca cu cartea în acele comune. Și, oricum, era de preferat. Cititorii spun asta, nicidecum noi. Ei speră să afle bibliotecarii la postul lor în orele de program, să poată restitui la timp cărțile împrumutate, să ia altele, să se consulte asupra lecturii lor viitoare. Bibliotecarii se gîndesc, în plus, să-și aranjeze mai bine colecțiile, să prelucreze imediat noile cărți sosite, să

BIBLIOTECARII ȘI...

„AMĂNUNTELE“

bibliotecare va trata cu ușurință sarcinile bibliotecarului, va socoti de cuviință să-i „întregească“ programul de lucru, cedîndu-i o parte din atribuțiile și grijile sale „mai mici“ de birou, ceea ce se va răsfrînge asupra cititorilor. Aceste „întregiri de program“ sînt precedate de argumente grele ale unor contabili, referenți etc., care zic (poate și cred) că treburile lor de serviciu — chiar cele microscopice — sînt veșnic foarte urgente și, pe deasupra, stau înaintea oricărui alt resort, de obicei cam înaintea muncii cu cartea.

Și atunci... să le facă bibliotecarii. Spus mai direct, asta arată așa: „Tovarășe bibliotecar, trage-i un „țac“ lacătului și vino la sfat“. Bibliotecarii n-apucă să se uite lung la astfel de îndemnuri dulci, că argumentele îi năpădesc: „Biblioteca-i a noastră, a sfatului. Trebuie să faci ce-ți sune sfatul (adică eu)“.

Bibliotecarii nu se lasă, totuși, convingi. De ce să treacă la îndeletniciri care nu intră în responsabilitatea lor, fie ele și minuscule...

alcătuiască, în fine, cataloage alfabetice și sistematice, să inițieze manifestări de masă mai complexe și mai reușite, să mai treacă pe la filiale, unde e de făcut destul. Și cîți de să n-ar mai fi? Trebuie hărnicie să-ți ajungă 8 ore pe zi. Aici nu se lucrează, ca la clasă, cu 20—30 de copii, gata adunați în bănci, ci cu tot satul, răsfi rat cum este

Cît se face acum e însă puțintel. „Puțintel“ zic și salariații unor staturi cînd controlează bibliotecile. Cînd le controlează, nu cînd fac din bibliotecari „ajutoarele“ lor.

Și acum, iată ce posibilități de „muncă cu cartea“ are un bibliotecar scos fiind din program:

— să liniereze dosare și dări de seamă ale sfaturilor populare, să copieze certificate de naștere (comuna Ciupa);

— să încheie situații trimestriale (comuna Dragodana);

— diverse alte operații scriptice (Fierbinți, Botești și altele).

În paranteză fie zis, fostul secretar al Sfatului popular din comuna Dragodana a reținut bibliotecara pentru

lucrările sale de birou 3 zile în șir. Să nu fim exagerați: n-a reținut-o peste program, ci strict în orele când trebuia să se afle la bibliotecă „Correct“ și „legal“ !!

Motivarea auzită a fost cu temei: biblioteca nu-i departe de Sfat. și, la urma urmei: „Are balta pește“. Altfel spus: „Merge biblioteca și așa“ (Să fim drepți, zicala cu balta și... peștele se brodește și din altă pricină: biblioteca este adăpostită într-o cameră despărțită printr-un perete firav de un magazin pentru depozitarea argintatelor vertebrale de apă. Perețele desparte el ce desparte, nu desparte însă și mirosul. Într-o astfel de clădire — se mai zice — nici nu s-ar putea introduce curent electric. Ar fi culmea să ceri lumină electrică pentru pești. Așa că biblioteca a rămas tot la clasicele lămpi cu gaz. Pe lângă pești, beneficiază și cititorii).

Interesantă ni se pare și sustragerea bibliotecarilor din program pentru gardă la telefoanele sfatului. Fiind vorba, în majoritatea comunelor, de bibliotecare și nu de bibliotecari, glasul lor e, poate, mai agreeat la receptoare.

De aceea stă Nuță Maria din comuna Bogați la telefonul Sfatului „ori de câte ori e nevoie“. Nici un pic mai mult...

De aceea Tudorache Rada din comuna Ciupa a închis biblioteca în luna iunie de 4 ori pentru un interval mai mic sau mai măricel. Să se înțeleagă bine: în orele de program, nu în afara lui, încît bibliotecara n-are de ce să se plîngă. I se respectă timpul liber.

De aceea Istrate Adela din comuna Uliești devine câteodată operatoare la telefon. E adevărat, nu prea des. Doar o zi pe săptămînă. O șesime din timpul în care și-ar fi putut vedea de treburile pentru care a fost încadrată la bibliotecă și este retribuită. Un fleac !!

Inventivitatea celor vizați nu se oprește aici. În comuna Ciupa, bibliotecara s-a ocupat două zile din luna martie cu... contractări de miei în satele aparținătoare. Ce-o mai fi ris dînsa cînd a văzut cititorii restanțieri întîmpînd-o cu cărți nerestituite ???

Nu contestăm importanța contractărilor de miei, dar pentru rezolvarea problemei în cauză există oameni la Sfatul popular. De ce să le ia pîinea bibliotecara? Drept este că tovarășa Tudorache Rada și-a făcut datoria cu

sîrg, a contractat 6 (!) miei, dar pe seama atragerii și îndrumării cititorilor, a difuzării cărților și a bunei organizări a bibliotecii, care atunci a stat zăvorîtă. Și cită treabă de făcut n-are avea bibliotecara... N-are nici caiet de evidență a activității. Stă slab și cu munca la filiale.

Comunicăm aceasta (și altele) tovarășului Niță Marin, secretarul Sfatului popular comunal. Se vedea de departe că dînsul își potrivește două chei pentru o incuiețoare. Dar mai bine să-i cităm răspunsurile, așa cum le-am notat în cadrul dialogului nostru:

N.M. — Două zile nu-i mare lucru.

Rep. — Dar cititorii n-au găsit pe nimeni la bibliotecă. Credeți că o să mai vină curînd ?

N.M. — Noi am fi vrut s-o folosim și mai mult, dar nu întotdeauna am avut unde.

Rep. — Se observă că i-au fost încredințate destule sarcini extrabibliotecărești. Zice-se că cine îmbrățișează multe, puține adună.

N.M. — Dacă e rău că lucrează la Sfat, n-are să mai fie deranjată pînă aici. O să se ocupe de diverse treburi ale noastre la sediul bibliotecii. Ar fi mai corect ?...

Ca să nu lungim vorba, redăm mai telegrafic alte forme de destrămare a orarului bibliotecilor:

— comuna Ștefănești: bibliotecara suplînitoare Florescu Cornelia a însoțit de 2 ori contabila (în numai 3 luni de cînd lucrează) la banca din Pitești, pentru a ridica bani. (Aici, e drept, n-avem ce obiecta, fiindcă cecul era pe numele dînzei. I s-a comunicat de altfel că de acum înainte va fi și... „casier temporar“).

— comuna Dragodana: bibliotecara Alexandrina Ratea suplînește două zile la rînd pe învățătoarea Arsenescu Constanța. I-a cerut aceasta directorul căminului cultural, tovarășul Arsenescu Ion. Nici aici n-avem ce spune, fiindcă directorul căminului este... soțul învățătoarei. În plus, bibliotecara nu putea să strice tradiția. Și fostul bibliotecar Ioniță Vasile era întrebuintat la activități care nu au tangență cu sarcinile bibliotecii. Îi cităm părerea: „Am lucrat de două ori mai mult ca alți bibliotecari. Dar n-are cum să se vadă la bibliotecă, fiindcă n-am lucrat la bibliotecă“.

— comuna Rătești: bibliotecara Elena Vrabie a muncit o săptămînă în-

treagă din luna aprilie la panourile de stradă ale Sfatului popular. Dar nici unul dintre panouri nu se referă la activitatea cultural-educativă în general, necum la propaganda cărții și a bibliotecii.

Reamintim aici că bibliotecarii nu trebuie omiși de la activitățile organizate de sfatul popular, de la îndeletnicirile obștești. Dimpotrivă, ei trebuie să fie un model de urmat. Aceasta însă este o cu totul altă problemă, care n-are nimic comun cu subaprecierea de către unii salariați de sfaturi populare a programului de lucru al bibliotecilor.

Nu numai sfaturile populare comunale rețin bibliotecarii din program. În luna iulie, Comitetul raional de cultură și artă Muscel a scos din activitate 3 bibliotecare pentru o lună de zile, trimițându-le la un curs de instructori ai brigăzilor artistice și de dansuri, organizat la Pitești. Este vorba de bibliotecarele Angela Dumitrescu (comuna Rădești), Rodica Bălăceanu (comuna Mioarele) și Elena Nitică (comuna Drăghici).

Cineva s-ar putea întreba dacă nu cumva Comitetul raional de cultură și artă Muscel intenționează să trimită, în compensație, directori de cămine culturale sau instructori de formații artistice la cursuri de calificare în domeniul bibliotecar? Și s-ar mai putea întreba: vor merge oare mai bine treburile celor două instituții culturale din respectivele comune dacă bibliotecarele vor avea de făcut față și noilor atribuții în cadrul căminelor culturale?

★

Faptele de mai sus — unele aparent mărunte — nu formează, totuși, notă dominantă în Regiunea Argeș. Într-o anumită măsură nici chiar în comunele citate. Dar ele mai există, alături de mentalitatea care le generează. La acest lucru trebuie să se gândească acei salariați de sfaturi care — cu sau fără știrea comitetelor execu-

tive — fac din bibliotecari ajutoarele lor de birou, îi împiedică să-și desfășoare normal activitatea. N-am spus încă singur acest aspect împieteză asupra bunului mers al muncii cu cartea. El însă împieteză.

Asigurarea disciplinei de muncă și crearea celor mai potrivite condiții de activitate pentru bibliotecari, în funcție de posibilitățile locale, este o cerință firească, derivând din uriașul rol al cărții în revoluția culturală, în construirea și educarea socialistă a maseilor de cititori. Respectarea programului bibliotecarilor de-a lungul celor 8 ore ar permite acestora să se consacre cu mai mult efect atragerii și permanentizării a noi cititori, creșterii circulației cărții. Pe de altă parte, sfaturile populare ar putea îndruma și controla mai exigent pe toți bibliotecarii, ar putea interveni cu succes acolo unde munca cu cartea este deficitară. (Ar dispărea firește și unicul motiv, de altfel transparent, al bibliotecarilor comozi, care vor să-și acopere lipsa de activitate susținând că sînt utilizați „aproape exclusiv” în alte munci. Absentînd nemotivat de la program și desfășurînd o activitate mediocră, astfel de bibliotecari fac să se creeze impresia falsă că la bibliotecă ar exista timp liber).

Locul bibliotecarului, în orele de program, este la bibliotecă, între cititori, lucru care trebuie stimulat și controlat. Bibliotecarul așteaptă de la conducerea sfatului popular un sprijin și o îndrumare neîntrerupte, o atenție de prim ordin muncii cu cartea, iar sfatul popular trebuie să ceară bibliotecarului folosirea capacității lui profesionale și energia de muncă pentru a ridica biblioteca la rangul unei instituții culturale absolut trebuitoare fiecărui om.

Privind astfel, nu se vor ivi probleme mărunte sau mari, rămînînd o singură preocupare — cititorul — căruia îi sîntem mereu obligați.

NICOLAE RAUȘ

CONSFĂTUIRE

pe teme de informare și propagandă tehnică

Consiliul regional al sindicatelor din Ploiești, în colaborare cu grupul de documentare în petrol-chimie și Biblioteca regională, au organizat recent o consfătuire cu tema: *Metode de informare și propagandă tehnică în sprijinul realizării sarcinilor de producție*. Au participat șefi ai cabinetelor tehnice, ingineri, documentaliști, traducători, bibliotecari de la rafinăriile, schelele, uzinele și întreprinderile din ramura petrol-chimie din orașul și regiunea Ploiești, inovatori, președinții comitetelor sindicatelor de întreprindere, precum și directorii bibliotecilor raionale din centrele petrolifere.

Cei 200 de invitați au ascultat, la început, două referate cu tema: *Informarea și propaganda tehnică*, întocmite de Cabinetul tehnic al Rafinăriei Ploiești și, respectiv, Secția tehnică a Bibliotecii regionale. În primul referat, au fost descrise și analizate din punct de vedere al eficienței câteva dintre metodele folosite de lucrătorii Cabinetului tehnic în activitatea de informare și propagandă a cărții tehnice. Au fost remarcate modalitățile de depistare și de selectare a materialelor extrase din lucrările și revistele de specialitate, criteriile prelucrării lor pe nivele (elementar-mediu-superior), formulele cele mai frecvente de popularizare a cărții tehnice, încercările continue în vederea scurtării drumului carte-cititor, preocupările pentru îmbunătățirea conținutului programei analitice a cursurilor de calificare și perfecționare prin alcătuirea unor bibliografii judicioase și aduse la zi cu lucrările cele mai specifice și mai actuale.

Al doilea referat a avut în atenție organizarea fondului de publicații al Secției tehnice a Bibliotecii regionale, reperele de orientare în completarea colecțiilor, experiența dobândită prin introducerea raftului liber și perspectivele extinderii acestei metode, modalitățile și regulile întocmirii bibliografiilor de recomandare pentru diverse profiluri de activitate.

Un capitol al referatului s-a ocupat de informarea cititorilor, de îndru-

marea lecturii lor, descriind principalele cataloage existente în secție sau în curs de organizare (cataloagele sistematice, tematice, cataloagele profesiei, cataloage I.D.T.). Au reținut atenția auditorilor prezentarea catalogului cumulativ, care cuprinde fișele lucrărilor din ramura petrol-chimie românești și străine existente în Biblioteca regională, în bibliotecile raionale și în bibliotecile tehnice ale principalelor întreprinderi din orașul și Regiunea Ploiești, precum și a catalogului cumulativ al periodicelor românești și străine la care au fost abonate bibliotecile sus amintite în intervalul 1958—1964.

În referat, s-a propus realizarea unei colaborări mai eficace între Biblioteca regională și bibliotecile cabinetelor tehnice ale întreprinderilor, fapt care va înlesni cunoașterea reciprocă a fondurilor de publicații, va stimula schimbul și împrumutul interbibliotecar, va permite generalizarea metodelor bune de muncă pentru atragerea de noi cititori, va contribui la organizarea în comun a unor manifestări cu cartea cit mai variate și mai reușite. S-a mai sugerat organizarea trimestrială a unor ședințe de producție, cu participarea tuturor bibliotecarilor de la bibliotecile tehnice din oraș și regiune, elaborarea unui buletin informativ al bibliotecilor tehnice din regiune care să prezinte probleme de organizare și îmbogățire a fondurilor, aspecte, metode și rezultate în munca de informare și propagandă a cărții tehnice, discuții „la masa rotundă” cu unii cititori de diferite profesii, recenzii de cărți noi etc.

În continuare, inginerul Mircea Gherman, director tehnic la Centrul de documentare al industriei petrolului și chimiei, a expus comunicarea: *Rolul și metoda activității de informare, documentare și propagandă tehnică în sprijinul realizării planului de producție*. Referentul s-a oprit asupra următoarelor probleme: prelucrarea și adaptarea materialelor la nevoile și nivelul de înțelegere al cititorilor cu pregătirea tehnică elementară și medie; difuzarea în teren a cit mai numeroase materiale selective privind metode noi și tehnologii moderne, soluții originale și efectul productiv în aplicarea acestora; întocmirea bibliografiilor în termen util, pentru numeroasele solicitări din teren; adăncirea conținutului științific al muncii de documentare și de propagandă.

Tovarășul Gheorghe Maxim, directorul Bibliotecii regionale Ploiești, s-a referit, în continuare, la criteriile organizării fondurilor tehnice ale bibliotecilor, insistând asupra procurării permanente a lucrărilor specifice în funcție de profilul de producție și economic al întreprinderilor deservite. Au fost enumerate și analizate din punct de vedere al randamentului, al posibilităților de aplicare și de adaptare diferențiată, principalele metode ale îndrumării lecturii cititorilor, ale popularizării și difuzării cât mai largi a cărților tehnice nou apărute. În expunere, s-a acordat o atenție de prim ordin și colaborării bibliotecilor raionale cu cabinetele tehnice ale întreprinderilor și uzinelor în organizarea unor acțiuni de masă în rîndul muncitorilor, maștrilor și tehnicienilor și, în special, ale tineretului (consfătuiri, concursuri „Cino știe, câștigă”, prezentări de cărți, recenzii etc.). Vorbitorul a relevat importanța schimburilor de experiență între bibliotecari și lucrătorii cabinetelor tehnice pe teme de organizare tehnică a bibliotecilor, de îmbogățire a conținutului activității de informare și propagandă tehnică.

Discuțiile asupra acestor expuneri au antrenat un număr mare de ingineri, tehnicieni, documentaliști, bibliotecari de la raioane, din schele, rafinării și întreprinderi. Ei au analizat critic activitatea unor cabinete și bi-

blioteci tehnice din întreprinderile orașului și regiunii, semnalînd unele deficiențe în organizarea fondului de cărți, a cataloagelor, insuficiența orientare în întocmirea comenzilor de cărți, slaba colaborare între bibliotecile sindicatelor și cele tehnice din cadrul întreprinderilor.

Participanții la discuții au preconizat o serie de măsuri pentru dezvoltarea activității de informare și documentare, între care amintim:

— înființarea la unele unități a punctelor de documentare;

— procurarea în cantități corespunzătoare a materialului documentar;

— selectarea și trimiterea în teren cu precădere a materialelor documentare care răspund sarcinilor imediate de producție;

— necesitatea folosirii diferențiate a celor mai bune metode pentru creșterea numărului cititorilor și al cărților citite, pentru cunoașterea materialelor tehnice menite să sporească cunoștințele oamenilor muncii, să-i ajute în aplicarea la locul de muncă a celor mai moderne și mai perfecționate metode și tehnici, la nivelul utilajelor, agregatelor și instalațiilor ultramoderne cu care sînt echipate unitățile industriei noastre socialiste.

MARIA TURCU
ANDU PETCU

Insemnări din Cartea de Aur a Bibliotecii Centrale Universitare „M. Eminescu” din Iași

Biblioteca centrală universitară „M. Eminescu” din Iași impresionează pe orice vizitator, în primul rînd, prin tradițiile sale multisekulare. Aici s-au adunat de-a lungul anilor mii și mii de cărți din vremea lui Vasile Lupu și Dimitrie Cantemir, aici au intrat publicațiile Academiei Mihăilene, aici au funcționat ca bibliotecari marele cărturar Bogdan Petriceicu Hașdeu și genialul poet al poporului român, Mihai Eminescu.

Biblioteca centrală universitară „M. Eminescu” ocupă, în același timp, un loc de seamă în viața culturală a Iașului contemporan. Aici se desfășoară o intensă activitate de punere în valoare a unor bogate fonduri de publicații, de documentare științifică a cadrelor didactice și a studenților din întreg centrul universitar. Prin relațiile

sale de schimb și prin întreaga sa activitate științifică, Biblioteca centrală universitară „M. Eminescu” din Iași este larg cunoscută și peste hotare, este vizitată de numeroase delegații străine, de oameni de știință, artă și cultură din diferite țări.

Cităm cîteva impresii din Cartea de aur al Bibliotecii centrale universitare „M. Eminescu” spre a ilustra prețuirea de care se bucură acest important centru de cultură al Iașului socialist, atît în țara noastră cît și peste hotare.

Postul președinte al Academiei din Grecia, Spyros Melas, cunoscut publicului nostru din piesele sale *Papa se lustruiește*, montată de Teatrul de Stat din Constanța în 1963 și *Regele și ciinele*, pusă în scenă în 1961 de Teatrul Municipal „Lucia Sturdza Bulandra”, prieten al poporului român, intrucît face

parte din Comitetul de prietenie greco-român, a vizitat biblioteca împreună cu soția sa și a scris în cartea vizitatorilor: „Am admirat colecția Dvs., ordinea și dragostea Dvs. de muncă și plec adînc emoționat; mă voi gândi mereu la Dvs.“ De asemenea, compatriotul său, profesorul universitar B. Valetas care a vizitat recent biblioteca, scrie că Biblioteca centrală universitară „M. Eminescu“ este o minunată instituție de știință. „Vizita mea în Biblioteca centrală universitară „M. Eminescu“ din Iași — continuă G. Valetas — mi-a lăsat impresia că este un stup științific organizat, unde vechi și noi sorb mierea cunoștințelor și a adevărului sub conducerea unor oameni de seamă ai biblioteconomiei: ordine, perseverență pentru buna folosire și nemijlocită găsire a cărților, cataloage exemplare, care concurează cataloagele celor mai bune biblioteci din Europa. Bogăția și dragostea sînt caracteristicile acestui templu al științei“.

Șeful catedrei de logică al Universității din Moscova, prof. dr. Alexeev a notat în cartea de aur a bibliotecii: „Cărțile rare și manuscrisele pe care le-am văzut în biblioteca dvs. prezintă un interes deosebit, tezaurul de mare preț este bine păstrat și studiat“, iar Galina Andreevna Bitehtina, lector la Universitatea din Moscova, scrie: „Vizitînd Biblioteca centrală din Iași nu pot să nu-mi exprim admiratia față de faptul că această bibliotecă posedă o mulțime de cărți rare și foarte interesante, care sînt păstrate cu deosebită dragoste și grijă. O deosebită impresie mi-au produs oamenii care lucrează în această bibliotecă, care se ocupă cu atîta dragoste, entuziasm și devotament de opera atît de importantă a păstrării și studierii monumentelor de cultură scrisă. Îmi exprim adîncă mulțumire tovarășilor care mi-au dat posibilitatea să cunosc fondurile bibliotecii“.

Chimistul vietnamez Dinh Duc Tien consideră ca o mare onoare vizita sa în „această mare bibliotecă unde a activat cîndva marele Eminescu, care îi poartă numele său nemuritor“.

Vizitatori ai Bibliotecii centrale universitare nu sînt numai cadre din domeniul învățămîntului, ci din diferite alte categorii. Dăm ca exemplu vizita ambasadorului britanic la București, care la 9 iulie 1963 scria laconic dar expresiv în Cartea de aur: „O foarte interesantă vizită la o bibliotecă minunată“. De asemenea, a vizitat Biblioteca, D. Habisch, din Berlin, membru în Co-

misia Internațională a Dunării, și a scris în Cartea de aur următoarele: „Cu mare uimire am vizitat frumoasa bibliotecă a Universității din Iași, în special m-a impresionat adînc colecția plină de valoare de cărți vechi și documente. Mulțumesc directorului și bibliotecarilor săi că mi-au înlesnit să văd această frumoasă colecție“. Ultimul vizitator, bizantinologul suedez prof. dr. Gustav Karsle din Upsala, a rămas uimit de depozitele și serviciile din bibliotecă precum și de cărțile rare și manuscrisele care i-au fost arătate. În special i-a stîrnit admirația manuscrisul grecesc uncial din sec. VIII, pe care l-a cercetat.

NICOS GAIDAGIS

*În cinstea celei de a XX-a aniversări a eliberării patriei noastre, comitetul regional A.T.M. Iași, în colaborare cu consiliul agricol regional și cu biblioteca regională, a organizat concursul regional gen „Cine știe, câștigă“ pe tema *Viata tineretului la sate ieri și azi*.*

Avînd în vedere instrucțiunile primite privind etapele de desfășurare și bibliografia concursului, colectivul metodic al bibliotecii raionale Birlad s-a ocupat de alcătuirea întrebărilor pentru concurs, atît pentru faza comunală pe G.A.C., cit și pentru etapa raională. În același timp, metodistii bibliotecii au urmărit ca în deplasările pe teren, unul din obiectivele asupra căruia să-și îndrepte în mod deosebit atenția să fie îndrumarea bibliotecarilor comunali și să-țesteți în ceea ce privește pregătirea concurenților, sprijinirea și orientarea acestora în studierea materialului bibliografic pentru concurs.

Buna pregătire a participanților la concurs a ieșit în evidență la etapa raională.

Conform instrucțiunilor, cei 42 de participanți au luat parte mai întîi la o probă scrisă. Aici au fost selecționați primii 9 concurenți care au dat răspunsurile cele mai bune și mai complete. Aceștia s-au întrecut apoi la faza orală, care a dat naștere unei dispute foarte dîrze, desfășurate de-a lungul celor 24 de întrebări. Abia la întrebările de baraj s-au putut stabili cîștigătorii Gușu Toader, Gheorghiu Mircea, Teodoru Pia și Ghețau Vasile.

CONDREA DUMITRU

Ne scriu corespondenții

În ultima vreme, la redacție au sosit numeroase vești din partea bibliotecarilor din întreaga țară. Cele mai multe dintre scrisorile primite prezintă aspecte interesante ale activității cu cartea în orașele și satele patriei noastre, comunică experiența pozitivă acumulată de colectivele de bibliotecari în direcția atragerii cititorilor la lectură și a propagandei cărții. Interesante sînt și acele scrisori care expun metodele bune folosite de bibliotecari în munca cu cititorii sau inițiativele valoroase ale unor lucrători cu cartea. Aceste materiale vorbesc despre avîntul deosebit ce a cuprins activitatea bibliotecilor noastre în cei 20 de ani care au trecut de la eliberare, despre pătrunderea largă a cărții în rîndul maselor de cititori.

Datorită lipsei de spațiu precum și datorită faptului că multe scrisori au sosit la redacție cu întîrziere, pierzîndu-și astfel actualitatea, nu a fost posibilă publicarea unora dintre acestea. În cele ce urmează, vom relata, pe scurt, conținutul citorva dintre corespondențele primite în ultimul timp.

Un articol interesant, documentat, este acela intitulat *Prezența bibliotecii comunale*, semnat de D. MATALE. În articol se prezintă o serie de aspecte din activitatea bibliotecii din comuna Buciumeni, raionul Tecuci. Organizată pe principiile accesului liber la raft, oferind cititorilor săi condiții bune de lectură și studiu, biblioteca din Buciumeni este una dintre cele mai bune unități ale raionului. Cei peste 1.500 cititori care se înscriu anual, numărul mare de cărți difuzate, faptul că de la an la an nivelul activității crește, demonstrează că la Buciumeni, cartea și munca de răspîndire a acesteia în rîndul colectivștilor, se bucură de o deosebită atenție.

O temă similară tratează și C. DÎRNESCU în articolul *File din anul 20*. Subliniind schimbările mari petrecute în satele patriei noastre în cei 20 de ani care s-au scurs de la eliberare, corespondentul prezintă cîteva aspecte din activitatea bibliotecarilor comunali din regiunea Argeș.

La Balta Albă, biblioteca Doinița, întoarsă de curînd în sat de la școala medie, știe să dezvolte interesul pentru lectură al colectivștilor și al copiilor acestora. În comuna Văleni, a devenit o tradiție organizarea acțiunilor de masă cu cartea, bine întocmite, cu tematică strîns legată de cerințele cititorilor. Biblioteca Maria Buzatu din Văleni colaborează, în pre-gătirea acțiunilor cu cartea, cu cadrele didactice din comună. Trebuie subliniat faptul că problema centrală a întregii activități a bibliotecarei este sprijinirea întăririi economico-organizatorice a gospodăriei agricole colective din comună.

Corespondența primită de la R. BOȚOC din Arad, este portretul unui cititor dintr-o bibliotecă comună, tractoristul Ilie Florea. Cîștigător al unui concurs „Cine știe, cîștigă”, Ilie Florea este fruntaș în producție, și totodată un cititor pasionat. În alegerea cărților care-l interesează, el îmbină studiul lucrărilor de specialitate cu lectura literaturii beletristice, istorice, științifice etc.

Despre realizările obținute în activitatea bibliotecilor comunale vorbesc alte trei corespondențe, primite de la Zăbrani-Banat, Mercurea-Hunedoara și Laslea-Brașov. HILDA KLEIN, bibliotecară la Zăbrani — raionul Lipova, prezintă în articolul trimis la redacție unele metode datorită cărora biblioteca a obținut în acest an rezultate frumoase pe linia atragerii la lectură a colectivștilor. Avînd în centrul atenției sprijinirea activității productive a gospodăriei agricole colective, bibliotecara a realizat acțiuni utile și eficiente. Printre acestea, deosebit de frecvente sînt informările politice, prezentările de cărți și recenzii. Mult apreciate de către colectivștii sînt și seriile literare închinare vieții și creației scriitorilor din literatura romînă și universală. Forme interesante de activitate cu cartea sînt și consfăturile, „ștafetele cărții științifice” etc.

La Mercurea — raionul Sebeș — preocuparea bibliotecarei ELENA SOLOMON pentru îndrumarea lecturii cititorilor se concretizează în grija deosebită manifestată de aceasta pentru întocmirea listelor bibliografice de recomandare și a planurilor de lectură. În același scop, organizează periodic expoziții de cărți pe diferite teme, afișează liste de cărți noi, ține la zi fișierele pe brigăzi, în care sînt recomandate cărțile legate de sectorul în care lucrează colectivștii. Pentru elevi, în

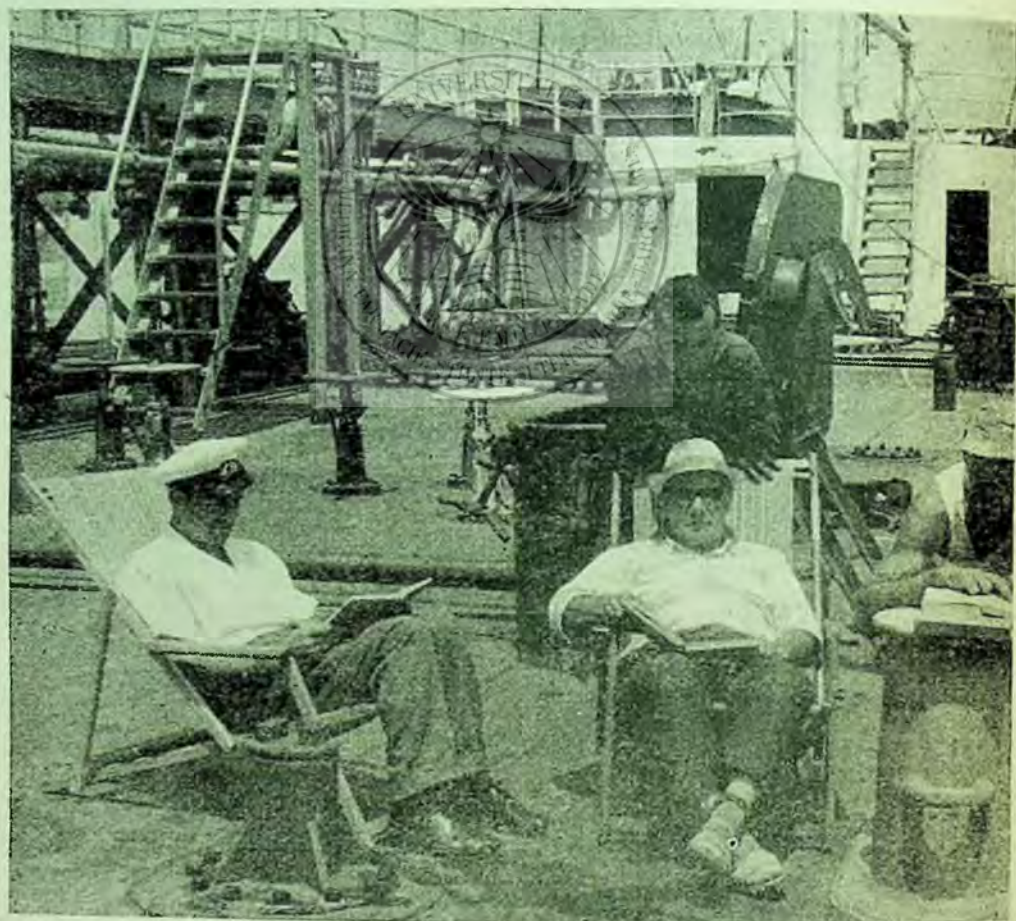
bibliotecă se organizează de asemenea acțiuni interesante, care vin în sprijinul procesului instructiv-educativ din școală.

ILSE HELTMANN, bibliotecară în comuna Laslea-Brașov, expune în corespondența sa aspecte din activitatea desfășurată în perioada campaniei de vară.

Date interesante cuprinde scrisoarea *Seminarul raional — izvor de învățăminte*, trimisă de bibliotecara LIZA STROIA. Referindu-se la seminariile raionale care s-au ținut cu bibliotecarii din raionul Moldova-Nouă, corespondența subliniază rolul deosebit al seminariilor raionale în ridicarea nivelului profesional al bibliotecarilor, pentru îmbunătățirea activității bibliotecilor. Articolul se oprește îndeosebi

asupra ultimului seminar al bibliotecarilor din raionul Moldova-Nouă, relatează principalele momente ale desfășurării acestuia.

În legătură cu organizarea unor manifestări de masă interesante în cinstea celei de a XX-a aniversări a eliberării patriei noastre ne-au mai scris și tovarășii: Arendaș Margareta (Biblioteca regională Crișana), Elena Constantin (Biblioteca raională Călărași), Ilaria Simionescu (Biblioteca clubului muncitoresc Industria Sîrmei, Cîmpia Turzii), Popescu Olga (Biblioteca șantierului naval Galați), Velcu Constantin (Biblioteca clubului Uzinei „Independența“-Sibiu), Mira V. Giurăscu (Biblioteca comunală Lupșanu, raionul Lehliu).

În călătoriile lungi pe mări și oceane, cartea este prietenul nedespărțit al marinarilor. În fotografie: oră de lectură pe petrolierul românesc „Prahova”.

Cum putem păstra în bune condiții colecțiile de reviste

Ținând seama de circulația intensă a revistelor în toate categoriile de biblioteci, cât și de necesitatea păstrării lor în cele mai bune condiții, este recomandabil să se confecționeze cutii speciale pentru conservarea lor, similare cu casele în care se prezintă, în general, edițiile bibliofile sau colecțiile editoriale (de exemplu, *Mica bibliotecă agricolă*). Executarea unor asemenea casete este foarte simplă

Unelte și materiale necesare pentru confecționarea casetelor

Ca ustensile, avem nevoie de : foarfece, un cuțit cu vârful bine ascuțit sau de preferat un bisturiu, o planșetă de lemn perfect plană sau un geam gros, pe care vom lucra, și un metru.

Materialele necesare : o coală de carton de circa 1 mm grosime cu formatul de 70×100 de cm, care se găsește în librării sub denumirea de mucava (produsul este de două calități : mucava brună și gri, mucavaua de mai bună calitate fiind cea brună), o coală de hîrtie velină mată, de tipul celei de desen, și pastă de lipit „Progressul“.

Confecționarea casetei

Dacă vrem să executăm o casetă destinată păstrării numerelor pe un an al revistei *Lupta de clasă*, de pildă, vom proceda așa cum se descrie mai jos :

Dimensiunile casetei se stabilesc în funcție de formatul revistei respective. În cazul publicației *Lupta de clasă*, colecția pe un an — 12 numere, formatul este de $17 \text{ cm} \times 24 \text{ cm} \times 6 \text{ cm}$. Cum întreaga casetă se execută dintr-o singură bucată de carton, suprafața acesteia se determină astfel :

Înălțimea : adunăm la înălțimea de 24 de cm. de două ori grosimea, adică $12 \text{ cm} = 36$ de cm.

Lățimea : înmulțim 17 cm cu 2 și adăugăm 6 cm (reprezentînd grosimea revistei) = 40 de cm.

Formatul cartonului necesar pentru confecționarea unei singure casete este deci de 36×40 cm.

Din coala de carton de format 70×100 cm decupăm un dreptunghi cu dimensiunea de 36×40 de cm. avînd grijă ca unghiurile să fie la 90° . (Dintr-o coală de carton se pot realiza, în acest caz, două casete). E preferabil ca decuparea să fie executată cu un bisturiu bine ascuțit, pe care-l ghidăm cu ajutorul unei linii. La nevoie se poate folosi și foarfecele.

Pe bucată de carton astfel obținută vom trasa cu vârful cuțitului sau al bisturiului două linii paralele, situate la 6 cm de marginea de sus și cea de jos. (Vezi în acest sens fig. nr. 1). De reținut că adîncimea creștăturilor nu trebuie să depășească jumătate din grosimea cartonului. Celelalte două creștături le vom executa așa cum se indică în fig. nr. 2, măsurînd 17 cm . (adică lățimea colecției normale a revistei) de la marginea cartonului, atît sus cît și jos. Apoi, se îndoaie cartonul pe liniile de creștătură, întii în lungime și apoi în lățime și se îndepărtează plusul de material, de sus și de jos. Dacă am executat corect indicațiile date mai sus, șuvița obținută prin tăiere are 6 cm lățime și 23 de cm lungime.

În final vom avea în față o bucată de carton avînd forma din fig. nr. 3, pe care îl îndoiim din nou pe liniile punctate, așa ca în fig. nr. 4. Marginile le ungem cu puțină pastă de lipit, avînd grijă ca atunci cînd încheiem caseta, cele două margini ale cartonului să se suprapună perfect. (Vezi fig. nr. 5).

Caseta astfel închisă, o punem pe o planșă, așezînd deasupra o greutate care trebuie să se sprijine bine pe ambele laturi. După circa 2 ore ridicăm greutatea și, pentru rezistență, lipim pe marginile care au fost pliate o șuviță de hîrtie de 2 cm . lățime (de preferință hîrtie velină mată).

Astfel caseta noastră e gata, arătînd așa cum o vedeți în fig. nr. 6.

COȘCA CREȚU

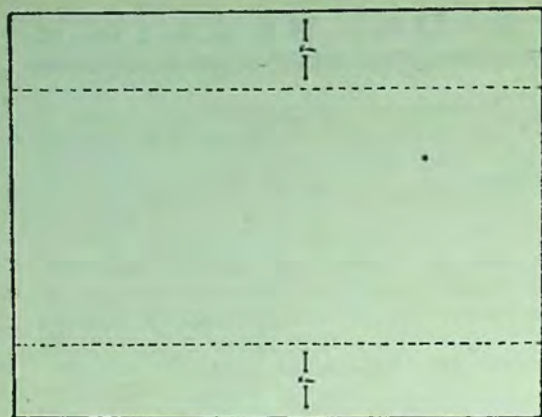

Fig. 1.

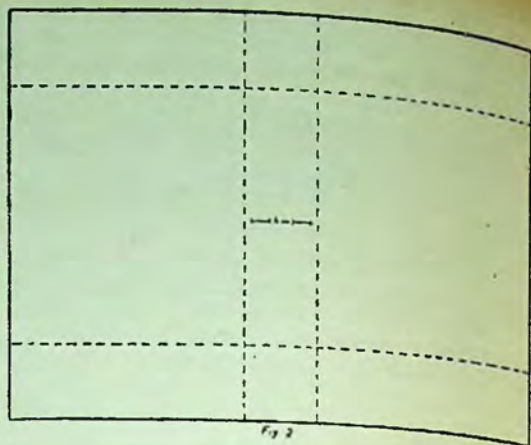

Fig. 2.

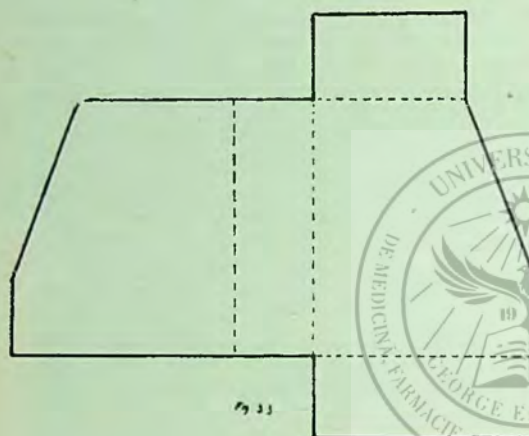

Fig. 3.

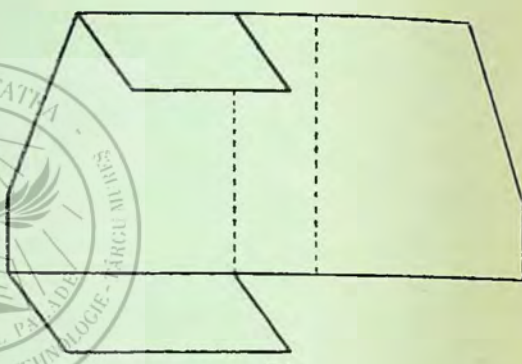

Fig. 4.

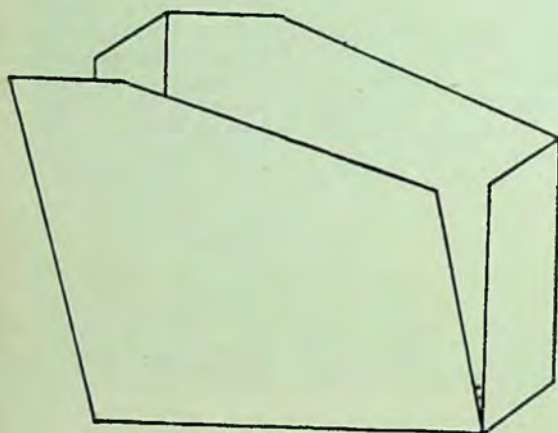

Fig. 5.

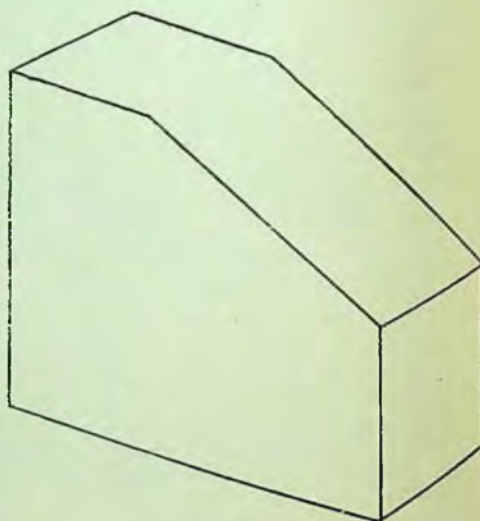

Fig. 6.

O BIBLIOGRAFIE A BIBLIOGRAFIILOR DE TIPĂRITURI APĂRUTE ÎN SECOLUL AL XVI-lea*)

Asupra stadiului actual în care se găsește bibliografierea tipăriturilor apărute în secolul al XVI-lea, a atras atenția, în ultima vreme, și H. de la Fontaine Verwey de la Biblioteca universitară din Amsterdam.

„Se poate compara starea actuală a bibliografiei secolului al XVI-lea cu a unei hărți de acum o sută de ani a Africei. Dacă țărmurile și țările învecinate erau bine cunoscute, se observă, în interiorul continentului, numeroase pete albe reprezentând regiunile necunoscute, care așteaptă încă vizitele exploratorilor“. (H. de la Fontaine Verwey, *Une presse secrète du XVI-e siècle: Abel Clémence, imprimeur à Rouen*, în «*Mélanges d'histoire du livre et des bibliothèques offerts à Monsieur Frantz Calot*», Paris, Librairie d'Argeances, 1960, p. 81).

Am reprodus observația făcută de H. de la Fontaine Verwey pentru că ea reprezintă, după părerea noastră, una din cele mai sugestive aprecieri asupra situației prezente în care se află bibliografierea producției tipografice din secolul al XVI-lea.

★

În nota lămuritoare (p. 5—6), care precede bibliografia lui F. G. Wagner, după ce se subliniază importanța deosebită pe care o prezintă bibliografierea tipăriturilor apărute pînă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, autorul ob-

servă, pe drept cuvînt, că „experiențele cu feluritele și extinsele întreprinderi bibliografice de pînă în prezent, pretînd ca, în prealabil, (bibliografii — D.A.D.) să se limiteze la bibliografieri sumare de titluri...“ Materialul de bază ai bibliografiei lui Wagner a fost considerabil lărgit prin folosirea fișierului dr. François Ritter (Strasbourg) și prin notițele luate în Bibliothèque Nationale (Paris), Biblioteca Nacional (Madrid), Zentralbibliothek (Zürich), Biblioteca Marciana (Veneția) și din Cabinetul bibliografic al Bibliotecii publice „Salticov-Scedrin“ (Leningrad). Titlurile lucrărilor bibliografice ale lui Josef Benzing (Mainz) au fost trimise de autor însăși. În bibliografia lui F. G. Wagner au fost cuprinse, în afară de principalele scrieri bibliografice referitoare la istoria sec. XVI și o serie de lucrări cu caracter monografic, biografic și enciclopedic care cuprind material bibliografic. Autorul precizează că s-a renunțat la înregistrarea „acelor opere al căror material în alte locuri, a fost tratat mai complet și mai exact“, explicînd prin aceasta înregistrarea a puține titluri de lucrări bibliografice scandinave. În bibliografia prezentă, așa cum am observat mai sus, nu se înregistrează decît titluri comprimate. Fiecare notă bibliografică cuprinde: numele, prenumele, titlul principal, locul și anul de apariție, fiind omise editura sau editorul, tipografia, paginația și celelalte elemente ale unei descrieri bibliografice complete.

Materialul bibliografic este dispus în ordinea alfabetică a numelor autorilor, lucrările anonime fiind plasate tot în ordinea alfabetică, în locul ce le revine prin luarea în considerare a cuvîntului principal din titlu. Bibliografia se încheie cu un indice onomastic și altul de materii, precum și cu o listă de biblioteci. Toate aceste trei anexe sînt destinate să ușureze consultarea bi-

*) F. G. Wagner, *Bibliotheca bibliographica Librorum saeculi... Bibliographisches Repertorium für die Drucke des 16. Jahrhunderts.* (Erste Auflage) Academici RPR: Berlin, Akademie-Verlag G.M.B., 98 [—100] p. (Bibliotheca bibliographica Aureliana, III).

biografiei, utilitatea lor constând, în primul rând, în aceea că cercetătorii, pot să găsească cu ușurință titlurile lucrărilor care cuprind materialul bibliografic referitor la subiectul care îi interesează.

Deficiența cea mai importantă a bibliografiei de față, după părerea noastră, o constituie omiterea a numeroase lucrări bibliografice importante. Numărul completărilor ce se pot aduce acestei bibliografii, după sumarele noastre cercetări, este foarte mare. Iată numai o infimă parte din ele :

1. Le comte Bégouën, *Notes et documents pour servir à une bibliographie de la Tunisie (sièges de Tunis, 1553, et de Mahédia, 1550)*, Paris, A. Picard ; Toulouse, Ed. Privat, s.a. ; 106 p. cu fig. În această lucrare sînt descrise o serie de tipărituri rare din Bibliothèque Riant (Paris)¹⁾ bibliotecă care, după cum se știe, este celebră prin importantul fond de tipărituri rare referitoare la turci. Bégouën descrie numeroase foi periodice de informație, germane și italiene, referitoare la asediile Tunisului și Mahediei, reproducind în extenso textele unora dintre aceste foi ocazionale de informație curentă (cf. și nota bibliografică din rev. *Le Bibliographe moderne*, Paris, juillet-octobre. 1901, p. 364—5, semnată H. de C.).

2. Joseph Dumoulin, *Vie et oeuvre de Frédéric Morel, imprimeur à Paris depuis 1557 jusqu'à 1583*, Paris, A. Picard et fils, 1901 ; IV + 288 p. și pl.

3. Ph. Renouard, *Un recueil de pièces d'histoire, 1529—1534* (Bibliothèque Mazarine, 35—889 Rés.) în *Revue des livres anciennes*, Paris, 1913, t. I, fasc. II, p. 201—209.

4. Dr. Andrei Veres, *Bibliografia română-ungară*, vol. 1 (1473—1780), București, Cartea Românească, 1931, nr. 7—

¹⁾ Cf. L. de Germont et J. Polain, *Catalogue de la bibliothèque de feu M. Le Comte Riant*, Paris, partea I-a și a II-a, 1899 ; Carl Göllner, *Turcia, Die europäischen Türkenrücke des XVI. Jahrhunderts*, I. Band. (MDI-MDL) București, Ed. Academiei RPR ; Berlin, Akademik-Verlag G.M.B.H., MCMLXI (1961), *passim*.

136 (130 de tipărituri dintre anii 1509—1600).

5. Carl Göllner, *Michael der Tapfere im Lichte des Abendlandes, Berichte Neuer Zeitungen*. [Mihai Viteazul în lumina Apusului] Hermannstadt, 1943. Cuprinde descrierea a 120 de tipărituri din anii 1595—1601 care cuprind pasagii referitoare la Mihai Viteazul, sau care sînt consacrate în întregime expunerii unor fapte din domnia acestui glorios domnitor al nostru.

★

Cuprinzînd un mare număr de titluri (2133 unități bibliografice), bibliografia alcătuită de F. G. Wagner, cu toate lipsurile semnalate, reprezintă o realizare importantă, care va contribui la o mai bună informare a cercetătorilor asupra unui domeniu atît de important ca bibliografiile de tipărituri din secolul al XVI-lea.

DINU A. DUMITRESCU

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A INDIEI

Kesavan, B. S. *India's National Library*. [Biblioteca națională a Indiei]. Calcuta, National Library, 1961, 300 p., index + 25 f. fot. și facs.

Editată în anul centenarului lui Rabindranath Tagore lucrarea bibliotecarului B. S. Kesavan, e dedicată memoriei marelui inspirator al Renașterii culturale indiene.

Primul capitol se ocupă de istoricul bibliotecii care a luat ființă la Calcutta în anul 1835, din inițiativa unui grup de erudiți și cu sprijinul familiei Tagore. Aceștia și-au dat seama mai întîi că imensele comori ale culturii trebuie puse la dispoziția unui public larg. La început biblioteca a fost deci particulară și nu guvernamentală, iar treptat îmbogățindu-și colecțiile s-a format nucleul Bibliotecii naționale de mai tirziu.

În primii ani ai veacului nostru aceasta devine Biblioteca Imperială, or-

organizată după standardele de la British Museum și a Bibliotecii Bodleiane.

În anul 1948, Guvernul Indiei a hotărât schimbarea numelui în „Bibliotecă națională”. Cu prilejul sărbătoririi jubileului de aur în anul 1953 a apărut clar rolul acestei biblioteci, locul ce trebuie să-l ocupe printre marile biblioteci din lume, importanța ce trebuie acordată reorganizării și dezvoltării activității pentru a putea răspunde nevoilor culturale și sociale ale poporului. Actualmente, Biblioteca națională este instalată în palatul Belvedere, fostă reședință de plăcere a vicereșilor Indiei.

Arhivele și colecțiile indiene privitoare la nenumăratele graiuri și culturi locale, dau un caracter specific și unic acestei biblioteci. S-au format secții independente pentru fondurile originale, pentru cele asiatice, pentru cele europene, s-au căutat soluții corespunzătoare pentru păstrarea și valorificarea prețioaselor colecții.

Autorul prezintă succesiv, pe capitole, structura organizatorică și principalele funcții ale acestei biblioteci: cataloage, clasificare, servicii, administrație, conservarea cărților, tehnica împrumutului și studiul bibliografiei naționale indiene. Impresionantă este organizarea, redactarea și publicarea cataloagelor. Ele reflectă fondurile încă din anul 1855 — [Catalogue of the Calcutta Public Library, 1855, 640 p.] și se ocupă de diferitele publicații, cărți, periodice, ziare și reviste, manuscrise și alte fonduri speciale. Publicarea cataloagelor colective, a bibliografiei naționale (Indian National Bibliography) în care este folosită clasificarea Collon și realizarea, începând din anul 1950, a „Bibliography of Indology” rămân realizări meritorii.

Una din problemele interesante a fost soluționarea amplasării depozitului într-o sală de marmoră cu coloane și ornamente, fără a interveni în cadrul arhitectonic și totodată permițând gruparea unui număr cât mai mare de cărți. Aceasta s-a realizat prin introducerea unor rafturi metalice pe rotile. De asemenea, condițiile de lectură sînt prezentate în cele mai mici amănunte. Iluminatul, mobilierul, instalarea rafturilor cu material de referință, măsuri pentru atenuarea zgomotului, aerisirea, amenajarea întregului cadru converg la o atmosferă de studiu, de „adevărat templu al lecturii”.

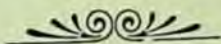
Nu a fost lăsată la o parte importanta grijă ce trebuie acordată cititorilor copii. Pentru ei s-a rezervat o sală cu mobilier, cadru estetic și cărți potrivite tinerei generații.

Legăturile pe plan internațional cu unele biblioteci naționale și mai ales participarea efectivă la inițiativele U.N.E.S.C.O., au permis îmbogățirea fondurilor prin donații și schimb și o dezvoltare vizibilă alături de marile biblioteci din lume.

Pentru cunoașterea fondurilor se organizează în permanență conferințe, expoziții și chiar s-a amenajat o casă de oaspeți care să adăpostească pe cercetătorii de pretutindeni care au nevoie de un studiu mai îndelungat al documentelor și cărților

Lucrarea lui B. S. Kesavan se distinge și printr-o remarcabilă prezentare grafică: numeroase fotografii și facsimile sînt integrate perfect în ansamblul lucrării și cărților.

SIMONA NISTOR

BIBLIOTECI DE PESTE HOTARE

DIN ACTIVITATEA BIBLIOTECILOR SOVIETICE

Realizările importante ale Uniunii Sovietice pe tărîmul științific și cultural se oglindesc convingător și în statisticile bibliotecilor.

Revistele de specialitate comunică următoarele date referitoare la numărul total al bibliotecilor: 1950 — 351.000; 1955 — 391.000; 1960 — 381.000; 1962 — 382.000. Scăderea numărului de biblioteci după anul 1960 se explică prin concentrarea deservirii bibliotecare, în special în mediul sătesc. Trebuie subliniat faptul că în comparație cu anul 1914, numărul bibliotecilor a crescut de 30 de ori.

★

Creșterea numărului de volume în aceste biblioteci este ilustrată de următoarele cifre: 1950 — 714.000.000; 1955 — 1.352.000.000; 1960 — 1.891.000.000; 1962 — 2.000.000.000. Față de anul 1914, fondurile de cărți înregistrează o creștere de 200 de ori.

Repartizarea acestor volume pe rețele de biblioteci, comunică de asemenea date interesante: 44% sînt în fondurile bibliotecilor publice, 41% în fondurile bibliotecilor tehnice și de specialitate, 15% în fondurile bibliotecilor școlare.

Dacă în anul 1917, existau numai 2 biblioteci cu un fond de peste 1 milion de volume, în prezent există circa 50 asemenea biblioteci.

★

Este de asemenea semnificativă, analiza privind creșterea fondurilor diverselor tipuri de biblioteci publice de stat în perioada 1950—1960.

Fondurile bibliotecilor republicane și regionale s-au dublat (de la 23,6 milioane la 47,6 milioane), deși numărul acestor unități a rămas constant (143). Bibliotecile raionale și-au dublat, de asemenea, fondurile (de la 38,2 milioane la 82,5 milioane), deși numărul bibliotecilor din această categorie, în

urma reimpărțirii administrative, a scăzut de la 4.356 la 4.320. Fondurile bibliotecilor orașenești au crescut de aproape 4 ori (de la 25,4 milioane la 91,8 milioane), numărul lor înregistrînd, de asemenea, o creștere de la 1.888 la 3.874. A crescut, de asemenea, numărul bibliotecilor de copii independente (de la 2.160 la 5.086), fondurile acestora sporind de la 16,9 milioane volume la 92,5 milioane volume. În această perioadă numărul bibliotecilor sătești s-a triplat (de la 17.265 la 55.303), iar fondurile lor au crescut de la 37,7 milioane volume la 266,6 milioane volume. În structura acestor fonduri se constată însă unele lipsuri: numai 9,2% din fondul total îl reprezintă literatura agrotehnică, numai 3,7% literatura din domeniul științelor naturii și numai 2,9% literatura tehnică. În prezent, la sate revine o bibliotecă la 1.100 de locuitori și 12 volume de bibliotecă la un locuitor.

★

În anul 1962, în bibliotecile publice au fost înscrși în total 60.000.000 cititori, adică 26% din populația țării, care au consultat peste 1.100.000.000 volume.

★

Un avînt deosebit a luat, în Uniunea Sovietică, dezvoltarea bibliotecilor tehnice. La sfîrșitul anului 1960, în U.R.S.S. au funcționat 50.000 de biblioteci tehnice cu un fond total de 768 milioane volume. 27% din numărul acestor biblioteci și 11% din totalul volumelor se referă la bibliotecile tehnice din întreprinderi. O creștere considerabilă au înregistrat fondurile bibliotecilor din instituțiile de învățămînt superior, care numărau în anul 1960, 172 milioane volume și înregistrează o creștere anuală de cca. 8 milioane volume.

★

În rețeaua bibliotecilor publice de stat au lucrat în anul 1960, 107.258 de bibliotecari, dintre care 13.729 cu

pregătire superioară, și 86.193 cu pregătire medie, dintre care 42.395 cu pregătire medie de specialitate. În anul 1963, în U.R.S.S. au funcționat 4 institute de biblioteconomie (Moscova, Lenin-grad, Harkov, Ulan Ude), 12 facultăți de biblioteconomie în cadrul universităților și institutelor pedagogice, 12 școli medii de bibliotecari și 65 secții speciale ale școlilor de cultură generală. În perioada 1957—1975 vor fi calificați 66.500 bibliotecari cu pregătire medie și 28.300 bibliotecari cu calificare superioară.

★

În perioada 1959—1963, în U.R.S.S. au fost construite și amenajate 7.000 localuri de biblioteci.

★

Bibliotecile sovietice acordă o atenție deosebită muncii bibliografice și de informare bibliografică. Astfel la Biblioteca de Stat „V. I. Lenin”, secția de informare științifică cuprinde 15 sectoare de specialitate în care lucrează 130 de bibliografi. În cele 6 sectoare bibliografice ale Bibliotecii centrale a Academiei de științe a U.R.S.S. lucrează 48 de specialiști. La Biblioteca publică științifico-tehnică din Moscova lucrează 30 de colaboratori la secția de informare științifică și 70 de bibliografi la secția bibliografică, iar în cele 18 sectoare de specialitate ale Bibliotecii centrale de științe sociale, activează 102 bibliografi, dintre care 25 de candidați în științe.

★

Fondurile Bibliotecii de Stat a U.R.S.S. „V. I. Lenin” au depășit încă în anul 1961, cifra de 21.000.000 de publicații, manuscrite și microfilme, din care, peste 8.000.000 de publicații străine. Anual, în Biblioteca „V. I. Lenin” intră cca. 600.000 de cărți, peste 400.000 numere de reviste și aproape 2.000.000 numere de ziare. Astăzi, suprafața clădirilor ocupate de această bibliotecă este de 75.000 m.p. Sălile ei de lectură cuprind 2.200 de locuri; numărul cititorilor înscriși anual atinge cifra de 150.000. Cei 2.000.000 de cititori, care frecventează anual bibliotecă, consultă peste 10.000.000 de cărți.

BIBLIOTECILE DIN R. S. F. IUGOSLAVIA

Pe teritoriul Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, situat la confluența dintre civilizația latină și cea greacă, venită din Bizanț, s-a dezvoltat de timpuriu (secolul VII), o cultură națională puternică. În regiunile de răsărit ale țării, Serbia și Macedonia, a predominat influența bizantină, populația a îmbrățișat ortodoxismul și a adoptat alfabetul glagolitic și apoi cel chirilic. Regiunile din apus, Croația și Slovenia, cad sub influența catolicismului, au mănăstiri înființate de călugări dominicanici și franciscani și, pentru scriere, folosesc alfabetul latin.

În viața culturală iugoslavă bibliotecile au avut, din Evul Mediu până astăzi, un rol important. Înființate în incinta mănăstirilor medievale, bibliotecile cuprindeau la început manuscrite religioase și, mai târziu, epopei populare. Dar istoria frământată a Iugoslaviei, nu a oferit condiții favorabile dezvoltării bibliotecilor și culturii în general. Uneori, bibliotecile sînt distruse cu totul și doar citeodată, fonduri incomplete sînt salvate și reintră în posesia unor biblioteci noi. În secolul al XV-lea, turcii pun stăpînire pe principatele din răsăritul Iugoslaviei, stăvilind înflorirea culturală, iar părțile de apus sînt ocupate de către austrieci.

Din numeroasele biblioteci medievale, n-au rămas pînă astăzi decît foarte puține, în partea apuseană. Una dintre ele, Biblioteca Metropolitană (Metropolitanska Knjiznica) din Zagreb, pare să fi fost înființată la întemeierea episcopatului (1094), și se păstrează astăzi în Biblioteca universitară din același oraș. În orașul de pe coasta dalmată, Dubrovnik, unde se constituise o republică liberă, întîlnim în secolul al XVI-lea bogate biblioteci particulare de tip umanist, dintre care celebra a fost aceea a lui Marko Marulić. Mai târziu, se formează o bibliotecă publică, prin donațiile făcute de particulari.

În secolele XVI și XVII, în Croația și Slovenia, regiuni aservite austriecilor, iau ființă cîteva biblioteci pe lîngă colegiile iezuiților. La desființarea acestui ordin (1773) bibliotecile sînt dispersate și numai o parte din fonduri pot fi folosite la formarea altora noi. Astfel, la Zagreb, în Croația, ele vin să se sporească fondurile bibliotecii de cărînd înființată (1776), de pe lîngă „Academia Scientiarum”,

o înaltă școală de filozofie și de științe, în timp ce la Ljubljana, în Slovenia, se creează în 1791, Biblioteca Liceului.

În Serbia, în timpul dominației turcești, condițiile erau și mai grele. Totuși, în secolul al XVIII-lea apar și aici câteva biblioteci, ca: Biblioteca Patriarhiei Sîrbe (Biblioteka Srpske Patrijarsije), întemeiată la Sremski Karlovici, în 1706, considerată astăzi cea mai veche bibliotecă din Serbia și Biblioteca Liceului din același oraș, în 1791, cea mai veche bibliotecă școlară.

Dar abia la începutul secolului al XIX-lea, o dată cu mișcarea de eliberare națională, pe teritoriul Iugoslaviei se pun bazele unor biblioteci moderne. În această epocă se constituie societăți cu caracter literar și cultural, care, pe față, se preocupă de probleme de istorie, limbă, ortografie, literatură, cîntece populare și, în general, de tot ceea ce ținea de promovarea specificului național. Membrii acestor societăți erau totodată și militanți pentru eliberarea națională și politică. Prima societate de acest fel, cunoscută sub numele de „Matica Srpska”, a fost înființată în afara granițelor iugoslave, la Budapesta, în 1826, de către Sîrbii din Voivodina (provincie sîrbească, pe atunci sub stăpînirea Austriei). Această societate a continuat să activeze mai mulți ani la Budapesta, iar în 1847 își creează și o bibliotecă prețioasă care, în 1864, se mută la Novi Sad, capitala regiunii autonome Voivodina, unde funcționează și astăzi. Mai tîrziu se formează după modelul societății „Matica Srpska”, numeroase societăți care au jucat un rol considerabil în acțiunea de formare a bibliotecilor, mai ales la Belgrad — capitala Serbiei, la Zagreb — capitala Croației și Ljubljana — capitala Sloveniei.

În urma războarelor din 1804 și 1815, care au dus la eliberarea de sub dominația turcă și la formarea principatului sîrb, la Belgrad se înființează într-un răstimp foarte scurt, de la 1832 la 1844, principalele trei biblioteci, care vor continua să activeze, bine înțeles sporindu-și colecțiile în decursul timpului, pînă astăzi.

Una dintre acestea este Biblioteca Națională (Narodna Biblioteka) înființată în 1832 într-o librărie și denumită la început, modest, „Bibliotecă a Imprimeriei Naționale”. Încă din primul an, beneficiază de legea depozitului legal. Bine organizată sub conducerea cunoscutului filolog Duro Daničić

(1856—1859), este dotată cu un catalog alfabetic și sistematic pe fișe de către Ianko Šafaryk (1861—1869). În 1901 este votată legea asupra Bibliotecii Naționale. În 1842, se înființează o bibliotecă pe lingă Societatea de literatură sîrbă, care va deveni „Biblioteca Centrală a Academiei de Științe”, cînd societatea va fuziona ea însăși, în 1892, cu Academia de Științe. A servit în general membrilor Academiei și n-a devenit bibliotecă publică decît în 1952, cînd s-a transferat în localul construit special ca bibliotecă, în clădirea Academiei. În 1844, a fost creată Biblioteca Liceului Sîrb, cea mai importantă școală de atunci din Serbia. A beneficiat și ea de legea depozitului legal, iar din 1926, cînd i s-a construit un local special, a devenit Biblioteca Universității.

După cum s-a văzut, la Zagreb, în Croația, exista din 1776 o bibliotecă a Academiei de Științe, alcătuită pe baza unor fonduri și mai vechi. Ea a continuat să se dezvolte în tot secolul al XIX-lea, îmbogățindu-se cu bibliotecile unor cercetători de seamă, bine organizată de bibliotecari ca Ladislav Zuzić, (1815—1834), Matija Smodek (1841—1875) și Ivan Kostrenčić (1875—1911). Din 1874 a primit titlul de Bibliotecă Universitară (Sveučilišna Knjižnica). Dotată cu un local propriu între 1911 și 1913, este considerată astăzi cea mai mare bibliotecă din Iugoslavia.

Formată și ea pe baza unor fonduri mai vechi, din 1791, Biblioteca Liceului din Ljubljana care beneficia de legea depozitului legal pentru regiunea slovenă a devenit în 1918, la înființarea Universității slovene, bibliotecă universitară. În 1941 a fost transferată într-un local nou, construit în mod special pentru bibliotecă. Astăzi este bibliotecă națională și universitară (Narodna și Univerzitetna Knjižnica) și cuprinde, între altele, importante colecții ale unor cercetători ca Jernej Kopitar și Franc Miklošič.

Trebuie subliniat faptul că paralel cu acțiunea care a dus la crearea unor biblioteci de școli și societăți, devenite mai tîrziu biblioteci cu caracter științific pe lingă Academie și universități, a existat încă de timpuriu o deosebită grijă pentru cultura masei populare. Încă din 1838 se formează cercuri de lectură la Varaždin, Zagreb și Karlovac în Croația, în 1846, în Belgrad, în 1850 la Rijeka, în 1861, la Ljubljana, în 1866, la Prilej și în 1875 la Scoplje, în Macedonia, în 1868 la Cetinje în Muntenegru. Pînă în 1868,

la Belgrad existau 27 cercuri de lectură.

Aceste nuclee au creat posibilitatea ca, începând de la jumătatea secolului al XIX-lea, să se formeze biblioteci denumite municipale sau populare într-un mare număr de orașe, ca : Šabac și Požarevac în 1847, Kragujevac, în 1866 și Niš, în 1903, în Serbia, la Zadar, în 1850, la Split, în 1903, la Zagreb în 1907, la Varaždin în 1909, pentru Croația, la Ljubljana, în 1911, pentru Slovenia. La sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul celui de al XX-lea, se intensifică, ajutată de Liga Culturală și acțiunea de formare a unor biblioteci populare. Astfel de biblioteci iau ființă la Ljubljana, în 1897 și la Maribor, în 1906. În Serbia au fost întemeiate aproape 200 de biblioteci în orașe și sate. În Croația, Societatea scriitorilor croați a creat o „Direcție generală pentru întemeierea bibliotecilor populare.

Pe teritoriul R.S.F. Iugoslavia au existat și biblioteci cu un anumit specific, ca bibliotecile muncitorești, strâns legate de lupta socială și de viața oamenilor muncii din uzine și fabrici. Cea mai veche bibliotecă de acest fel a fost înființată la Belgrad în 1895. Între cele două războaie s-a format, de către Camera muncitorească, Biblioteca muncitorească din Zagreb (Radnička Biblioteka) în 1926, și cea din Ljubljana (Delavska knjižnica) în 1927.

Interesantă este și activitatea bibliotecilor specializate, ca Biblioteca Slava (Slovanska Knjižnica), întemeiată în 1901, la Ljubljana.

Ocupația turcă a lăsat Iugoslaviei o veche bibliotecă având un profund specific oriental : biblioteca înființată de Gazi Musrevbeg în 1537, pe lângă Școala religioasă din Sarajevo. Astăzi este principala bibliotecă orientală din Bosnia și Herțegovina.

Bibliotecile din Iugoslavia n-au fost ferite de primejdia nici după eliberarea de sub dominația otomană. Ele au suferit pagube enorme în primul război mondial, dar mai ales în cel de-al doilea, cînd naștii au distrus complet într-un atac aerian din 6 aprilie 1941, Biblioteca națională din Belgrad, unde se găsea, printre altele, o bogată colecție de cărți și manuscrise sîrbești foarte vechi și au avariat mai multe biblioteci, printre care Biblioteca Universității din Ljubljana și Biblioteca universitară din Belgrad.

După terminarea celui de-al doilea război mondial, tînăra Republică

Populară Federativă Iugoslavia a avut de rezolvat, încă din primii ani, foarte multe probleme privind organizarea și dezvoltarea continuă a activității bibliotecilor.

În primul rînd au fost refăcute marile biblioteci, înalte centre de cultură, distruse în timpul războiului. Pentru altele, s-a trecut la reorganizări, ori s-au clădit noi localuri. În capitalele republicilor unite la vechiul stat în 1918, dar neglijate între cele două războaie : Macedonia, Muntenegru, Bosnia și Herțegovina, s-au construit biblioteci centrale. Astfel, la Sarajevo, capitala Republicii Populare Bosnia și Herțegovina, a fost înființată o Bibliotecă națională în 1945, la Skoplje, capitala Republicii Populare Federative Macedonia, în 1946.

În timpul cutremurului din 1963, clădirea bibliotecii naționale și universitare din Skoplje a fost complet distrusă. O parte din fondul de 400.000 de volume al bibliotecii a fost distrusă, iar o parte serios avariată.

La apelul Asociației bibliotecarilor din Iugoslavia s-a inițiat o acțiune pe plan internațional pentru completarea fondurilor acestei biblioteci. În toate regiunile au fost înființate numeroase biblioteci municipale, ca de exemplu, bibliotecile din Mostar, Tuzla și Banja Luka, din Bosnia și Herțegovina. A fost creată o rețea de biblioteci sătești în toată Iugoslavia. În 1952, pe lângă Biblioteca Națională din Belgrad, a luat ființă un Centru care se ocupă de formarea unei rețele de biblioteci populare.

În principalele orașe s-au creat noi biblioteci specializate mai ales pe lângă Facultăți. Astfel, la Belgrad au apărut în 1946, Biblioteca Facultății de Agronomie și Biblioteca Centrală a Facultății de Medicină.

În diferite centre provinciale ale Sloveniei : Celje, Novo Mesto, Ptuj, Postojna, Nova Gorica, Ravne, au fost înființate în anii de după război, biblioteci de studii.

Minoritățile conlocuitoare s-au bucurat și ele de grija statului iugoslav. Astfel din 1952, la Skoplje funcționează o bibliotecă (Manjinska Biblioteka) pentru minoritățile turce și albaneze.

În trecut, n-a existat o lege a depozitului legal pentru întreg teritoriul actual al Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, fiecare dintre bibliotecile mai mari din diferitele centre avînd drept la cărțile publicate pe o regiune restrînsă. Astfel, la Belgrad această lege n-a funcționat decît pen-

tru Serbia, iar la Zagreb numai pentru o parte din regiunea croată. De aceea, întocmirea unei bibliografii retrospective pune multe probleme, apropiate de acelea ale catalogului cumulativ și impun consultarea fișierelor tuturor bibliotecilor din principalele centre culturale.

Astăzi, legea depozitului legal este în vigoare, fiecare dintre bibliotecile naționale ale capitalelor de republici are dreptul, după necesități, la un număr de exemplare pe care îl stabilește biblioteca din producția editorială a republicii respective și la un singur exemplar din cărțile apărute pe teritoriul celorlalte republici federative.

Catalogele sînt alcătuite, în general, pe fișe de format internațional. Unele dintre biblioteci posedă și cataloage publicate în volum.

În ultimii ani, s-au făcut importante achiziții de cărți străine pentru marile biblioteci și s-a îmbunătățit schimbul de publicații cu multe biblioteci din lumea întreagă. S-a acordat de asemenea, o mare atenție pregătirii personalului din biblioteci, înființându-se școli speciale cu programe care cuprind diferite domenii de cultură: paleografie, istoria cărții, istoria bibliotecilor, biblioteconomie, probleme de bibliotecă populare, conservarea cărților, cunoașterea unei limbi străine. În 1948 s-a înființat o școală secundară de bibliotecari la Belgrad.

Bibliotecile din Republica Socialistă Federativă Iugoslavia prezintă și astăzi numeroase particularități, deoarece fiecare republică a avut de-a lungul secolelor o dezvoltare politică și culturală diferită. Astfel, în republicile răsăritene se folosește alfabetul slav, în timp ce în cele apusene, cel latin. Asemenea diferențe se regăsesc și în organizarea bibliotecilor sau în practica de bibliotecă, mai ales în bibliotecile mai vechi unde se lucrează conform unei anumite tradiții. De pildă la Biblioteca universitară din Zagreb, operația de catalogare se face după o metodă care se aplică de 100 de ani. În afară de catalogul alfabetic, pe care îl au toate bibliotecile, în Croația s-a preferat catalogul sistematic, iar în Serbia și în Slovenia, catalogul pe materii. În depozitele bibliotecilor populare, așezarea cărților se face pe format, în Croația și în Slovenia, în timp ce în Serbia, Bosnia și Herțegovina se preferă așezarea sistematică.

Există însă numeroase tendințe de uniformizare și coordonare în practica de bibliotecă, mai ales la bibliotecile

populare, așa după cum arată și articolul: *Achizițiile, catalogarea și clasificarea uniforme în bibliotecile populare din Belgrad*, publicat de Branko Giurgulov și Predrag Perovici în revista „Bibliotekar“ nr. 2 pe 1963 precum și *Discuția în legătură cu coordonarea politică de achiziționare în bibliotecile înrudite*, publicat în numărul 1 pe 1963, al aceleiași reviste.

Pentru coordonarea activității bibliotecilor din republicile federative iugoslave, au luat ființă câteva instituții centrale. Astfel, a fost creat în 1949, la Belgrad, un institut bibliografic al Republicii Socialiste Federative Iugoslavia. El are ca sarcini:

— Publicarea unei bibliografii curente: Bibliografia Iugoslaviei, care a început să apară din 1950. Ea cuprinde o serie pentru cărți, broșuri și partituri muzicale, iar alta pentru articole din reviste și ziare.

— Alcătuirea unui catalog colectiv, început în 1952, care cuprinde cărțile și revistele străine apărute după 1918.

— Coordonarea schimbului de publicații oficiale iugoslave cu publicațiile oficiale ale altor țări, cu toate că bibliotecile păstrează inițiativa de a stabili relații directe cu bibliotecile străine.

Pentru alcătuirea unei bibliografii naționale retrospective de articole din reviste și ziare (analitică) există un Institut lexicografic al Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, înființat la Zagreb în 1950.

În fiecare din republicile federative s-au constituit asociații de bibliotecari. Cea de la Belgrad editează, din 1948, revista „Bibliotekar“, excelentă publicație de specialitate, în care întinlim articole interesante în legătură cu istoricul și organizarea unor biblioteci sau discuții privind tehnica de bibliotecă. În afară de aceasta, la Novi Sad apare revista „Knjižnična“, iar la Zagreb, „Bibliotekarstvo“.

Aniversarea a douăzeci de ani de la eliberare, găsește Republica Socialistă Federativă Iugoslavia în plin avânt cultural. În domeniul biblioteconomiei s-au obținut importante realizări. S-au reorganizat și refăcut multe dintre bibliotecile vechi, s-au construit altele noi, care sînt cuprinse într-o vastă rețea pe întreg teritoriul republicii. Sprijinul acordat bibliotecilor se înscrie în preocuparea permanentă a statului iugoslav pentru înflorirea culturală a tuturor republicilor.

DAN BUGEANU

VIANU, TUDOR. *Arghezi poet al omului*. Buc., Editura pentru literatură, 1964, 245 p.

Subtitlul cărții: „Cîntare omului, în cadrul literaturii comparate”, sugerează de la bun început cititorului conținutul. Este vorba de o vastă incursiune pe care Tudor Vianu a întreprins-o în literatura universală urmărind tema poetică a omului, alăturînd acesteia creația argheziană din ciclul celor 30 de poeme cite cuprinde *Cîntarea omului*.

Cartea este fără îndoială, un studiu sobru și plin de o competență caracteristică. Departe însă de a constitui doar un document științific de valoare ea e străbătută de la un capăt la altul de-un fior cald și apropiat: senzația pe care ți-o dă totdeauna ilustrarea năzuințelor omenești, în drumul lor către lumină.

Cunoscînd așa dar cadrul general în care se desfășoară paginile, să schițăm pe scurt și înșiruirea lor.

În partea I-a (Sociogoniile antichității), pe o arie întinsă de la Hesiod, Eschil, Platon, Lucrețiu, Democrit, Virgiliu și Ovidiu, autorul extrage esența viziunilor antice despre om, deasupra miturilor și concepțiilor care le-au generat, conchizînd că efortul muncii cheazăuiește progresul.

În partea II-a (Sociogoniile moderne), pornind de la Dante, Voltaire, Rousseau, Hugo, Madách și pînă la Eminescu, însumînd în acest salt o întregă serie de creatori, paginile ne înfățișează prin mijlocirea unei întregi serii evolutive de școli filozofice și literare, aceeași concluzie fundamentală: năzuința către progres.

Însumînd din feluritele viziuni un drum evolutiv (legat de condițiile economico-sociale caracteristice) paginile ne aduc în pragul părții a III-a în care, odată cu socialismul, apare o nouă eră a idealurilor umane. În această a III-a parte (*Cîntare omului*) lectura ne oferă, la capătul lungii dezvoltări a temei sociogonice, locul deținut de Tudor Arghezi.

Zăbovind cu migală asupra fiecăruia din cele 30 de poeme care compun ciclul (reproduce integral), Tudor Vianu deslușește cititorului miezul de foc al acestora. Și pentru a înțelege viziunea

argheziană, nouă și pătrunsă, la capătul unui lung drum, de sensurile constituirii epocii socialismului, autorul accentuează: „...pe cînd poeții antici și iluminiști au înfățișat creșterea societății către țintele ei actuale ca pe un proces al cărei agent este omenirea întregă concepută ca o totalitate omogenă, romanticii au făcut din națiunile particulare agenții istoriei și ai progreselor ei. Poemul lui Arghezi vorbește neconținut de „om”, căruia i se adresează la persoana a doua, ca martorul prezent al meditației lui. Îl înfățișează în toate momentele esențiale ale vieții lui istorice, pînă la epoca socialismului”.

Partea a IV-a a cărții (*Cîntare omului, în literatura universală*) reia monumentul creației argheziene așezîndu-l în șirul marilor povestiri ce zugrăvesc istoria străbătută de om.

Cartea oferă cititorului o dublă desfășurare: lectura poeziilor lui Arghezi și deslușirea lor în cele mai intime resorturi creatoare de idee și stil. Într-un tot încheșat aceste două înfățișări se împletesc și emoționează deopotrivă — prima direct, liric; a doua prin dezvăluirea împede a sensurilor.

Paginile își încheie șirul lămuritor: „Așa a făcut și Arghezi într-un moment în care socialismul, punîndu-i la dispoziție o concepție generală asupra lumii și a istoriei, i-a dat posibilitatea să intoneze, în limba strămoșilor, adusă la o putere superioară a expresiei, imnul de proslăvire al înălțării umane”.

Prin meșteșugul său erudit istoricul literar ni-l apropie pe creator și amîndoi ne zugrăvesc fresca imensă a propriei noastre porniri către înalt, a rădăcinilor ei — imagine pe care o iubim tocmai fiindcă o simțim a noastră.

DORIN IANCU

MIHALE, AUREL. *Podul de Aur*. Buc., Editura Militară, 1964. 224 p.

Afirmat în literatura noastră ca unul dintre scriitorii care au oglindit în opera lor climatul fierbinte al luptei de eliberare și calea străbătută de eroii săi de la un anumit stadiu de individualitate, cînd încă nu le erau clare cauzele fundamentale ale războiului și

pînă la identificarea lor cu obiectivele luptei de eliberare, Aurel Mihale a realizat în *Nopți înfrigurate*, dar mai ales în *Destin*, o imagine veridică a realităților românești din perioada preliminară actului de la 23 August, a reconstituit în toată complexitatea sa, procesul de transformare dialectică a eroilor săi.

În noul său volum, intitulat în mod simbolic *Podul de Aur*, cu alte cuvinte *Podul libertății* — Podul Băneasa — apărut cu abnegație la 23 August de armată și forțele patriotice, Aurel Mihale, într-un ciclu de șase povestiri (*Podul de Aur*; *Trenul de seară*; *Primul asalt*; *Foc la graniță*; *O noapte de veghe și Sfirșitul bateriei*) relatează aspecte diverse din diferite localități din țară în legătură cu evenimentele care au avut loc în jurul zilei de 23 August 1944. Povestirile sale oglindesc participarea soldaților romîni, a detașamentelor patriotice și a populației civile, la diferite faze mai importante ale desfășurării insurecției armate, a luptei împotriva trupelor hitleriste pentru izgonirea lor de pe teritoriul țării noastre.

Eroii lui Aurel Mihale luptă și își jertfesc viața pentru eliberarea patriei de sub jugul fascist. Actele de eroism sînt simple, logice, făcute fără emfază. Tunarul Nicoară distruge mașini și tunuri nemțești și moare la rîndul său aplecat deasupra lunetei tunului (*Podul de Aur*); soldatul Pascu își pierde viața în încercarea de a salva viața superiorului său, locotenentul Dumitrescu (*Primul asalt*); caporalul Bulgăre Ion, ține sub focul puștii-mitralieră soldații nemți care voiau să debarce pe țărmul românesc și asigură astfel ieșirea din încercuire a plutonului de grăniceri din care făcea parte. El cade cu arma în mînă, după ce a tras și ultimul glonț, coplesit de numărul mare al soldaților inamici (*Foc la graniță*).

Eroul principal însă, în toate povestirile sale, este masa de oameni anonimi, dar omogenă și înflăcărată, care luptă cu îndrăjire împotriva unui dușman puternic și abil, sînt oamenii muncii hotărîți să lupte cu fermitate, săvîrșind acte de eroism care pun în evidență virtuțile poporului. Ei reușesc datorită patriotismului ce-i animă să iasă victorioși în ciocnirile cu dușmanul. Armata și gărzile patriotice care opresc pătrunderea trupelor germane în București; grăniceri care se opun debarcării inamicului în Moldova Veche; soldații din trupele de vi-

nătoare care împreună cu țărani izgonesc companiile de neamți care voiau să ocupe comuna Vadu Crișului, importantă poziție strategică în Nordul Ardealului sau participarea la luptele pentru apărarea și salvarea de la distrugere a orașului și portului de la stanța, oglindesc capacitatea de luptă a ostașilor romîni, patriotismul lor fierbinte, ura împotriva fasciștilor.

În toate povestirile sale, Aurel Mihale scoate în relief rolul partidului, al comuniștilor. În unele, numai printr-o rapidă, dar sugestivă creionare, în altele, în mod direct, prinzînd în linii precise tipologii de comuniști care rămîn de neuitat prin întreaga lor comportare. Luminoasă și pură se imprimă în amintirea cititorilor figura „meșterului” din *Trenul de seară*. Mecanic de locomotivă a unui tren ce transportă cîteva vagoane cu muniții, „meșterul”, comunistul, în ciuda tuturor greutăților și deși rănit mortal de soldații inamici, reușește să aducă trenul pînă la Ploiești și să predea munițiile forțelor patriotice aflate acolo. Stilul povestirilor este simplu, clar, sobru. Nu sînt fraze de prisos, totul se înlanțuie logic, firesc. Dialogul lapidar, întărește acțiunea, o face mai pregnantă.

Apărută în preajma sărbătorii celei de-a XX-a aniversări a zilei de 23 August, cartea reprezintă un omagiu adus eroismului poporului nostru, care și-a cucerit libertatea prin luptă, deschizîndu-și drumul spre o viață nouă, fericită.

S. GALĂȚEANU

SEGHERS ANNA, *Morții rămîn tineri*. Roman. Buc., Editura pentru literatură, 1964, vol. I și II XXXI-374 p. /I/; 414 p. /II/ (Biblioteca pentru toți).

În referatul ei la cel de al V-lea Congres al scriitorilor germani, Anna Seghers arăta că numai arta reală, autentică poate avea o profundă influență transformatoare, că numai adevăratele opere de artă capabile să influențeze omul și să stea mărturie pentru timpurile în care au fost scrise, pot continua șirul marilor creații ale trecutului care au avut o adîncă înrîurire asupra mentalității oamenilor.

Scriitoarea Anna Seghers, astăzi în vîrstă de 64 de ani, s-a străduit, de-a lungul unei vieți întregi — din care mulți au fost ani de exil, de suferință și de luptă în perioada fascismului —

să implinească în cărțile ei această cerință supremă a unei opere de artă. Consecrarea ei pe plan literar mondial, popularitatea de care se bucură romanele și nuvelele ei, traduse în numeroase țări ale lumii, vădese că opera Annei Seghers și-a găsit locul în tezaurul literaturii universale.

De la debutul ei, strălucit marcat de povestirea *Revolta pescarilor din Santa Barbara* (1926), lucrare distinsă cu premiul Kleist, Anna Seghers nu avea să părăsească niciodată, în scrierile sale, interesele celor mulți, zugrăvirea oamenilor simpli și, mai târziu, a victimelor teroarei fasciste și a istoriei tragice a acestor vieți distruse.

Anna Seghers a intrat în arena mondială a scriitorilor vremurilor noastre cu romanul *A șaptea cruce* (1939) în care soarta înfricoșătoare a unor evadați din lagărul de la Westhofen, a înfrunțat pentru totdeauna imaginea sacrificiilor din lagărele de exterminare fasciste. În romanele *Sfârșitul*, o continuare la *A șaptea cruce* și *Morții rămân tineri*, autoarea urmărește dezvoltarea aceleiași idei: a victoriei eroului antifascist, a omului simplu, în lupta împotriva călăilor. În unele cazuri și aceasta se împlinește și în romanul *Morții rămân tineri*, eroul își dă viața pentru cauza poporului asuprit.

Intocmai ca și tatăl său, Hans, personajul principal al cărții este ucis de același von Wenzlow, exponent tipic al militarismului german, iar mai târziu fanatic ofițer nazist. Dar în clipa morții lui Hans, care precede cu foarte puțin propria sa sinucidere, von Wenzlow recunoaște chipul acesta veșnic tânăr, un chip pe care n-a reușit să-l distrugă cu ani în urmă în timpul primului război mondial, când a asasinat pe tatăl victimei de astăzi. Pradă ultimelor frământări înainte de moarte, von Wenzlow nu izbuteste să priceapă limpede cum a supraviețuit soldatul acela împușcat sub ochii lui și îngropat la o margine de pădure. Dar a supraviețuit. După cum va supraviețui și va învinge, în ultima bătălie, copilul lui Hans, un prunc ce nu s-a născut încă, care reprezintă însă promisiunea luminoasă a viitorului și constituie chezașia biruinții pentru cei ce și-au dat viața înainte de ziua victoriei.

În acest impresionant roman al Annei Seghers, accesibil cititorului român în traducerea plină de incontestabile însușiri artistice a lui P. Mureșanu și I. Răcăciuni, una dintre eroine, în conturarea cărora mai ales autoarea este neîntrecută, trăiește în felul următor

prima ei ciocnire dureroasă cu fascismul: „Avea un mare gol în suflet, se simțea neputincioasă, legată de mâini și de picioare. Simțea că se află în ghiarele unei puteri care îi strivește dintr-o dată viața. Nu avea ce să opună acestei puteri, nici rugăminți, nici rugăciuni, nici dragostea și nici disperarea, toate erau ca niște frunze veștede în calea acestei furtuni“.

Caracterizarea, schițată în treacăt, reflectă gândul unei femei și este legată de un episod secundar, din cele mai puțin crude ale cărții. Ea este totuși concludentă pentru regimul care a zdrobit în primul rind viețile și inimile a milioane de mame de pretutindeni.

CRISTINA PETRESCU

CHAUCER, GEOFFREY. *Povestirile din Canterbury*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1964. Volumul I, 412 p.; volumul II, 406 p.

Operă de mare valoare literară, în care se interferează direcțiile principale ale dezvoltării Evului Mediu spre sfârșitul celui de al XIV-lea secol, când încep să se afirme premisele Renașterii, *Povestirile din Canterbury* de Geoffrey Chaucer au intrat de curând în patrimoniul culturii noastre prin intermediul unei traduceri îngrijite semnată de Dan Duțescu.

Scrise în plină maturitate artistică, în 1387, după ce asimilase aproape tot ce-i putea oferi Evul Mediu în domeniul culturii și nici unul din elementele scolastice nu-i rămăsese nefiltrat prin optica sa personală, *Povestirile din Canterbury* sînt expresia unui spirit înaintat, ele afirmă o gândire critică întemeiată pe observații realiste și pe o mare capacitate de pătrundere în cele mai intime fibre ale conștiinței umane. Față de virtuțile glorificate de tradițiile feudalismului și de biserică, poetul adoptă o atitudine militantă. Supunerea față de dogme, cultul cavalerismului, sînt prinse în focarul spiritului său de observație și nu sînt cruate dezvăluindu-li-se laturile perimate, atacă, denunță, rostește sentințe împotriva reprezentanților unor clase care necunoscînd respectul față de om, foloseau impostura ca armă, înșelau, loveau, uzurpau oricum și ori ce, fără nici un scrupul. Cămașa de zale dogmatice este lovită de spada gândirii poetului și din pagină în pagină auzi cum se rup și cad armurile

sub care Evul Mediu își ocrotea reprezentanții.

Renașterea care se pregătea, avea nevoie de o literatură cu caracter de rechizitoriu, se simțea nevoia unui proces al dogmelor. Poetul Geoffrey Chaucer redactează actul de acuzare. Povestirile sale sînt din acest punct de vedere un ciclu de tăgăduiri dar și de afirmări: sînt tăgăduite toate servituțile proclamate de feudalism ca imuabile și se afirmă năzuințele legitime ale omului spre libertate.

Sinteza a aceluia secol „flamboyant, toppling and tottering“ (înzorzonat, clătînîndu-se gata să cadă) *Povestirile din Canterbury* sînt o puternică oglindire realistă, pun în lumină orientarea umanistă a scriitorului. Personajele sale, strînse sub acoperișul hanului din Canterbury — un fel de Han al Ancuței englez — reprezintă toate categoriile sociale, o galerie expresivă de cavaleri, scutieri, reprezentanți ai bisericii, preoți, călugări, călugărițe, pantahuzari, negustori, meșteșugari, dulgheri, boiangii, țesători, topitori, logofeți, notari, aprozi și bineînțeles, hangiu care-și asumă o sarcină primordială de a formula judecăți de valoare, de a da sentințe absoluate.

Din toată această galerie impunătoare, tipurile cele mai veridice, care izbutesc să se contureze precis, sînt reprezentanții celei de a treia părți, în timp ce cavalerii, cu toate calitățile lor de „flori rare“ nu pot trece dincolo de convențional. Cît privește pe clerici, aceștia departe de a fi purtători de solie ai ascezei, dimpotrivă o condamnă, merg pînă la disprețul canoanelor, dar, în majoritatea cazurilor sînt impostori, șarlatani. Chiar un personaj feminin ca starea — deși fragmentar — exclude rigorile unei vieți de austeritate. Criticînd tagma bisericască, condamînd dogmele, prinzînd în fasciole de lumină vie rapacitatea călugărilor, cu un realism care depășește în intensitate verbul acid al lui Rabelais, marele poet englez proclamă în fond, laicizarea concepțiilor de viață, prevestește marele val al Reformei.

Atitudinea critică a lui Chaucer față de citadelele Evului Mediu îmbracă o expresie artistică virulentă.

Povestirile, fie moralizatoare fie comice, sînt străbătute de o idee majoră care le sudează într-un ansamblu omogen; omul liber de ori ce constrîngerii trebuie să se afirme pe o linie activă, pentru a fi fericit. Adevărată enciclopedie a temelor literare din

Evul Mediu *Povestirile din Canterbury* își mărturisesc țelul de a spune adevărul „chiar și-n zeflema“. Adevărul este imboldul vieții. Fără adevărul acesta nu poate să fie dragoste, știință, prietenie, fericire. Oamenii nu pot trăi fără adevăr. Se satirizează tot ce degradează omul, tot ce adumbrește adevărul.

În galeria impostorilor îi aflăm pe avari, pe calomniatori, pe cei care fac pact cu diavolul, pe ipocriți, pe femeile adulterine, pe înfumurați, dar totodată portretele morale ale oamenilor cumsecade, joviali, cu ochi deschiși numai spre lumină, circulară prin capitoarele operei lui Chaucer și le dau vibrație de umanitate. Aceste tipuri vor trece în piesele lui Shakespeare, cu o altă pondere, dar de o identitate neîndoieală. Tot de aici va fi luat și cultul pentru sentimentul naturii care va cunoaște adevărate apoteoze în perioada renașterii.

Arta lui Chaucer este complexă, el dispune de mijloace de expresie bogate, paleta sa portretistică nu are egal în timpul său. Limbajul este articulat și montat în cadre stilistice scitețoase. Și aici am vrea să subliniem eforturile încununate de succes ale talmăcitorului — Dan Duțescu — care, după o muncă de mai mulți ani, a reușit să redea în veșmîntul limbii romîne una din cele mai importante opere clasice. La fel și studiul introductiv semnat de Zoe Dumitrescu-Bușulenga cuprinde într-o analiză multilaterală coordonatele epocii și încadrarea operei lui Chaucer în complexul ideologic al unor contradicții pe care le-a oglîndit veridic în esența lor.

Întreaga prețuire trebuie acordată și lui Val. Munteanu căruia îi aparține prezentarea grafică și ilustrația realizată în spiritul operei, cu o subtilitate remarcabilă.

I. P.

DAVIDSON, BASIL. *Redescoperirea Africii vechi*. Buc., Editura științifică. 1964. 392 p.

Cum este și firesc problemele Africii suscită un interes tot mai mare. Editurile noastre precum și unele publicații au făcut cunoscute aspecte ale Africii în faza sa colonială, momente ale luptei de eliberare, perspective ale dezvoltării noilor țări africane, unele pro-

bleme ale culturii africane. Se știe însă mai puțin despre istoria continentului african în faza sa precolonială. În afară de nordul Africii se știa în mod cu totul general că anumite regiuni din Africa, de la sud de Sahara, au cunoscut, înainte de venirea europenilor, civilizații cindva înfloritoare asupra cărora numai cercetările etnografice și mai ales cele arheologice pot aduce o oarecare lumină. Aceasta însă numai de cițiva ani, pentru că înainte de cucerirea independenții țărilor africane, aceste civilizații nici măcar nu erau amintite.

Cartea *Redescoperirea Africii vechi* nu are numai meritul de a pune cititorul, în curent, pe o cale accesibilă cu date asupra acestor variate și originale civilizații dar în același timp schițează și un istoric al problemei descoperirilor arheologice și a altor izvoare. Această metodă este cu atât mai necesară cu cât multe din aceste descoperiri sînt de dată recentă și, după cum se spunea la o conferință de arheologie africană „descoperim lucruri noi la fiecare șase luni”.

Condiții naturale și de climă au făcut ca, într-o epocă în care o bună parte din Europa (între 600.000—120.000 î.e.n.) era acoperită de ghețuri. Africa să se bucure de o climă mai caldă, ceea ce explică apariția, în acest continent, a unor străvechi civilizații. Dar prioritatea Africii nu se referă numai la paleolitic. Descoperirile arheologice arată în Africa de vest (Benin) cât și în alte părți (descoperirile de la Meroe în Sudan) că africanii cunoșteau metodele de prelucrare a fierului. Autorul lucrării de față împarte expunerea sa în mai multe capitole, corespunzătoare principalelor centre de civilizație. Se începe (cap. al II-lea) cu istoria Sudanului, cu descoperirile de la Meroe, capitala regilor de Kush care cuceriseră pe la 725 î.e.n. tronul egiptean. Al treilea capitol este consacrat statelor din Sudanul occidental (actualele state Senegal, Mali, Ghana etc.), despre care avem știri mai bogate de la autori arabi și mai tirziu de la cei europeni. Dimpotrivă, regiunile dintre Niger și Congo (cap. al IV-lea al cărții) sînt mult mai puțin cunoscute și așteaptă să fie mai bine studiate abia de acum înainte. Autorul consideră pe bună dreptate că „vinătoarea de sclavi”

practicată secole în șir de europeni a dus la distrugerea unei civilizații originale care înflorea cindva și în aceste regiuni. Capitolele următoare sînt consacrate regiunilor de la sud și est. Un întreg capitol este consacrat Keniei și Etiopiei. Se vorbește în aceste capitole despre influențele Indiei și Chinei, despre comerțul cu țărite Asiei ai căror negustori aduceau din Africa fier, aur și fildeș, se fac pe larg referiri la autorii chinezi. Se consacră un întreg capitol al IX-lea remarcabilelor monumente de la Zimbabwe (Rodezia de sud) și descoperirilor de la Mașungubwe care au dat la iveală o civilizație africană pe cit de impresionantă pe atât de originală. Pentru a ilustra mai bine caracterul original al civilizațiilor africane, autorul le compară, în ultimele trei capitole de concluzii, (cap. X—XII) cu unele epoci din istoria mai bine cunoscută de la Europei; el se ocupă de împrejurările în care are loc declinul și prăbușirea acestor civilizații și perspectiva care se deschide studierii lor. Autorul este convins că deși se cunosc astăzi mult mai multe date decît se cunoșteau acum 20 de ani, o istorie unitară a Africii precolonială va fi posibilă abia peste cîteva decenii.

Autorul își propune — și reușește pe deplin — să risipească legende și teoriile inspirate în special de colonialiștii europeni, asupra „incapacității” popoarelor africane în general sau asupra caracterului neoriginal al acestor civilizații. Se arată în carte că aceste civilizații nu sînt nici arabe, nici europene ci africane, că acestea nu s-au dezvoltat în mod izolat ci în contact cu altele și s-au influențat reciproc.

Prefața, semnată de acad. Em. Condurachi, scoate în evidență calitățile cărții, după cum remarcă și unele lipșuri de interpretare a faptelor. Citind această carte rămii convins că popoarele africane — nu numai cele din nordul continentului — moștenesc o bogată tradiție că au cunoscut în trecut o cultură originală cu care se pot mindri.

Bogat ilustrată, însoțită de o amplă bibliografie și de indici, această carte apare în condiții grafice remarcabile.

I. M.

Calendar

1 OCTOMBRIE — Se împlinesc 15 ani de la proclamarea Republicii Populare Chineze (1949).

*

3 OCTOMBRIE — În anul 1945, s-a înființat Federația Sindicală Mondială.

— La începutul lunii octombrie, se împlinesc 80 de ani de la apariția operei lui FR. ENGELS Originea familiei, a proprietății private și a statului (1884).

*

4 OCTOMBRIE — În 1669, cu 295 de ani în urmă, a murit marele pictor olandez REMBRANDT HARMENSZ van RIJN (n. 1606).

*

6 OCTOMBRIE — Acum 100 de ani s-au înființat conservatoarele de muzică din Iași și București (1864).

*

7 OCTOMBRIE — Se împlinesc 15 ani de la proclamarea Republicii Democrate Germane (1949).

*

8 OCTOMBRIE — Cu 100 de ani în urmă, în 1864, s-a născut scriitorul iugoslav BRANISLAV NUȘICI (m. 1938). [Nușici, Branislav. Opere alese. Buc., E.S.P.L.A., 1957, 591 p.; Anii de școală. Buc., E.S.P.L.A., 1956, 144 p.; Doamna ministru. Buc., E.S.P.L.A., 1954, 152 p.]

*

10 OCTOMBRIE — În 1394, cu 570 de ani în urmă, a avut loc bătălia de la Rovine, în care oastea Țării Românești, condusă de Mircea cel Bătrîn, i-a învins pe cötropitorii turci.

*

11 OCTOMBRIE — Ziua petroliștilor.
— Se împlinesc 75 de ani de la moartea (1889) fizicianului englez D. P. JOULE (n. 1818).

*

15 OCTOMBRIE — În 1814, acum 150 de ani, s-a născut M. I. LERMONTOV, mare poet rus (m. 1841). [Lermontov, Mihail Iurievici: Poeme. [Buc.], Cartea rusă, 1956, 139 p.; Poezii. [Buc.], Editura tineretului, 1959, 135 p. (Cele mai frumoase poezii); Teatru. Buc.,

E.P.L.U., 1963, 592 p.; Un erou al timpului nostru. [Buc.], Editura pentru literatură, 1961, XIII + 218 p.; Tamara. Lermontov. Buc., Editura tineretului, 1963, 320 p. (Oameni de seamă)].

— Se împlinesc 125 de ani de la nașterea (1839) lui TEODOR T. BURADA, muzicolog și folclorist român (m. 1923).

*

17 OCTOMBRIE — Acum 60 de ani, în 1904, s-a stins din viață poetul muncitor D. TH. NECULUȚA (n. 1859). [Neculuță, Dumitru Theodor. Spre țărmlul dreptății. [Buc.], Editura tineretului, 1962, 176 p.; Vitner, Ion. Viața și opera lui D. Th. Neculuță. Buc., Editura pentru literatură și artă a Uniunii Scriitorilor din R.P.R., 1950, 133 p.]

— În urmă cu 115 ani, în 1849, a murit compozitorul polonez FRÉDÉRICH CHOPIN (n. 1810).

*

23 OCTOMBRIE — Se comemorează 70 de ani de la moartea (1894) pictorului român GH. TATTARESCU, (n 1818).

*

25 OCTOMBRIE — Ziua forțelor armate ale R.P.R.

— Se împlinesc 125 de ani de la nașterea (1839) chimistului român NICOLAE TECLU (m. 1916).

*

29 OCTOMBRIE — Anul acesta se împlinesc 75 de ani de la moartea (1882) lui N. G. CERNIȘEVSKI, democrat-revoluționar rus, filozof materialist, critic literar și publicist (n. 1828). [Cernișevski, Nikolai Gavrilovici: Opere filozofice alese. Vol. 1—2. Buc., Cartea rusă — E.P.L.U., 1958—1962; Studiu asupra perioadei gogoliene a literaturii ruse. Buc., E.P.L.U., 1963, XXIII + 656 p.; Texte pedagogice alese. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1963, XCVI + 276 p.; Artă și realitatea din punct de vedere estetic. Buc., Cartea rusă, 1952, 196 p.; Ce-i de făcut? Buc., E.P.L.U., 1963, 566 p.; Prologul. Buc., Cartea rusă, 1957, 436 p.; Riurikov, B.: N. G. Cernișevski. Buc., Cartea rusă, 1955, 132 p.]

*

31 OCTOMBRIE — În urmă cu 180 de ani (1784), izbucnește răscoala țărănilor iobagi conduși de Horia, Cloșca și Crișan.

La acest număr au colaborat: BALMUȘ VERA, bibliotecar-șef, Biblioteca regională Argeș; BELDEANU ION, bibliotecar-șef, Biblioteca regională Suceava; BUGEANU DAN, bibliograf, Biblioteca Academiei R.P.R.; CONDREA DUMITRU, bibliotecar, Biblioteca raională Bîrlad; COLAN ION, profesor Brașov; CREȚU COȘCA, tehnoredactor, Întreprinderea „Arta grafică”; DEAC ELVIRA, bibliotecară, Biblioteca comunală Rominaș, regiunea Cluj; DUMITRESCU A. DINU, student, Universitatea București; GAIDAGIS NICOS, bibliograf, Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu”, Iași; KARA I., bibliograf, Biblioteca regională Iași; MATEI I., cercetător principal, Institutul de studii Sud-Est europene; NEDELCU CECILIA, Casa pionierilor, Oradea; NISTOR SIMONA, bibliograf principal, Biblioteca Academiei R.P.R.; PETCU ION, bibliotecar, Biblioteca Academiei R.P.R.; RADU ANA, bibliotecară, Biblioteca raională Găiești; STANCIU ILIE, profesor, București; STROIA LIZA, bibliotecară, Biblioteca raională Zalău; THEODORESCU BARBU, conferențiar universitar, Institutul pedagogic de 3 ani Craiova; TURCU MARIA, bibliotecară, Biblioteca regională Ploiești; VAIDA MARIA, bibliotecară, Biblioteca regională Ploiești; ZAMATIU M., bibliograf, Biblioteca Academiei R.P.R.

COLEGIUL DE REDACȚIE: BAICULESCU George, GRUIA Ștefan (redactor șef), GRÜNBERG Aron (redactor șef adjunct), IOVANOV Eugen, JIANU Marcel, LUPU Atanase, POPESCU-BRĂDICENI Angela, RAUȘ Nicolae, TOMESCU Mircea.

BIBLIOTECARI !

Popularizind secțiile „Cartea prin poștă“ asigurați o documentare multilaterală a cititorilor dvs.

Cititorii pot obține cărțile dorite adresându-se printr-o scrisoare sau carte poștală secției „Cartea prin poștă“ din orașul reședință de regiune, la următoarele adrese :

REG. ARGES — ÎNTREPRINDEREA
COMERCIALĂ INTERRAIONALĂ
(I.C.I.) Pitești, str. Tîrgul din Vale
nr. 23

REG. BACĂU — I.C.R. Bacău, str. Ti-
neretului nr. 44

REG. BANAT — I.C.R. Timișoara, str.
Ungureanu nr. 17

REG. BRAȘOV — I.C.R. Brașov, str.
Tancsics Mihai nr. 4

REG. CLUJ — I.C.I. Cluj, str. Fabrica
de chibrituri nr. 1

REG. CRIȘANA — I.C.I. Oradea, str.
Martirilor Deportați nr. 32—34

REG. DOBROGEA — I.C.I. Constanța,
str. Ștefan cel Mare nr. 84

REG. GALAȚI — I.C.R. Galați, str. 11
Iunie nr. 25

REG. HUNEDOARA — I.C.R. Deva, str.
George Enescu nr. 40

REG. IAȘI — I.C.R. Iași, str. Manta
Roșie nr. 74

REG. MARAMUREȘ — I.C.I. Baia Ma-
re, str. 6 Martie nr. 216 — Car-
tier Depozite — Recea

REG. MUREȘ AUTONOMĂ MAGHIA-
RĂ — I.C.I. Tg. Mureș, str. Pavlov
nr. 3

REG. OLTENIA — I.C.I. Craiova, str.
Rampei nr. 35

REG. PLOIEȘTI — I.C.R. Ploiești, B-dul
Grivița Roșie nr. 23

REG. SUCEAVA — I.C.I. Suceava, str.
Rozelor nr. 1 — cartier Burdujeni

LIBRĂRIA „CARTEA PRIN POȘTĂ“
DIN BUCUREȘTI, str. Biserica Enei
nr. 16.

Cărțile solicitate vor fi trimise prin poștă la adresa indicată de cititori, plata făcîndu-se la primirea coletului.

La aceleași adrese se pot cere și se vor trimite gratuit, cataloage de cărți din orice domenii de activitate, cataloage ale cărților literare, recomandări, recenzii, note bibliografice etc.

BIBLIOTECARI !

Și dvs. puteți folosi fondurile bănești disponibile, recurgînd la serviciile secțiilor „Cartea prin poștă“ și ale librăriei „Cartea prin poștă“ din București pentru a achiziționa unele lucrări necesare bibliotecii dvs.

EXEMPLARUL 3 LEI